

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΣΤ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
578

ΠΑΝΙΣΤΗΜΙΟΝ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1969

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΤ'

89

ΕΧΒ

Σοφοιζήτος

ΑΡΧΑΙΑ 27/5

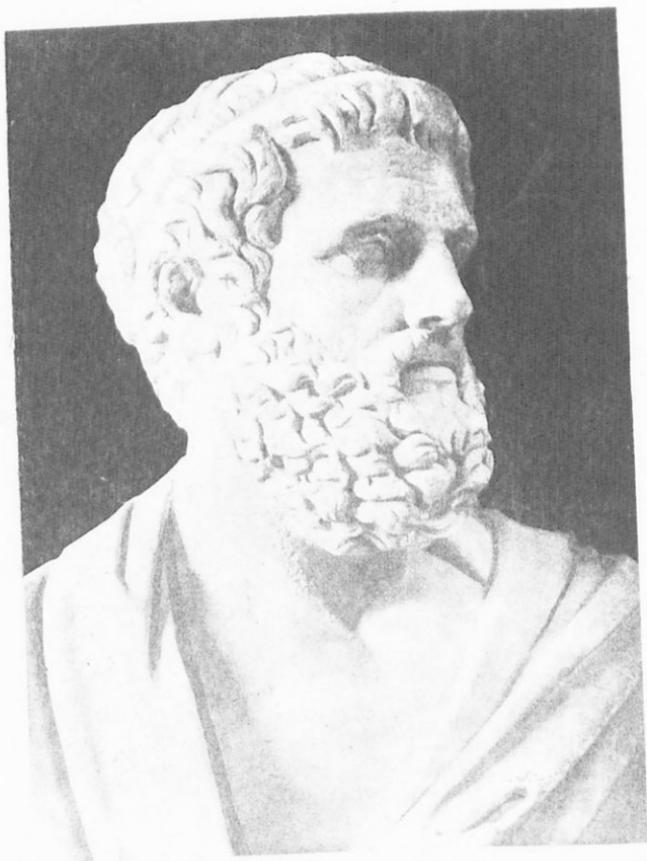
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ //

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΔΩΡΕΑ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

ΣΤ

89

ΣΧΒ

Σοφοκλής
(Π. Ν.) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

Σοφοκλής

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΣΤ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΛΛΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΡΗΣΙΑΤΟ
Ο.Ε.Δ.Β.
21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1969
είσοδος 3244 του έτους 1969

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1969

002
WPE
ET2B
SFB

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αθήνα, 1998

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἦ κοινὸν ἀντάδελφον Ἰσμῆνης κάρα,
ἄρ' οἴσθ' ὅ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν
ὁποῖον οὐχὶ νῶν ἔτι ζώσαιν τελεῖ ;
οὐδὲν γάρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', ὁποῖον οὐ 5
τῶν σῶν τε κάμῶν οὐκ ὄπωπ' ἐγὼ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κῆρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως ;
ἔχεις τι κεισῆκουσας ; ἢ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά ; 10

ΙΣΜΗΝΗ

Ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἠδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἔκετ', ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μιᾶ θανόντοιν ἡμέρα διπλῆ χειρί·
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς 15
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.
AN. ἤδη χαλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύεις.

- ΙΣ. τί δ' ἔστι ; δηλοῖ γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος. 20
 ΑΝ. οὐ γὰρ τάφου νῶν τῷ κασιγνήτῳ Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
 Ἐτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκη
 χρησθεῖς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς, 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
 ἀστοῖσί φασι ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκυσαί τινα,
 ἔἴν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκὺν
 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. 30
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι — λέγω γὰρ κάμῃ — κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύζοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾶ,
 φόνον προκεῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει. 35
 οὕτως ἔχει σοι ταῦτα, καὶ δεῖξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ.
 ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λούουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθείμην πλέον ; 40
 ΑΝ. εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα ; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ ;
 ΑΝ. εἰ τὸν νεχρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χερί.
 ΙΣ. ἧ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει ;
 ΑΝ. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς, 45
 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.
 ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηχότος ;
 ΑΝ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἶργειν μέτα.
 ΙΣ. οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατήρ
 ὡς νῶν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο 50

πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
 ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερσί·
 ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
 πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
 τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν 55
 αὐτοκτονοῦντε τὼ ταλαιπώρω μόρον
 κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
 νῦν δ' αὖ μόνῃ δὴ νῶ λειψιμμένα σκόπει
 ὄσῳ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία
 ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν. 60
 ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὅτι
 ἔφουμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα·
 ἔπειτα δ' οὔνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
 καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα.
 ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς 65
 ξύγγνοιαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
 τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
 περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
 AN. οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι
 πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρώης μετὰ. 70
 ἀλλ' ἴσθ' ὅποῖά σοι δοκεῖ, κείνον δ' ἐγὼ
 θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούσῃ θανεῖν·
 φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μετὰ,
 ὅσια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος,
 ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε. 75
 ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
 τὰ τῶν θεῶν ἔντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.
 ΙΣ. ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιούμαι, τὸ δὲ
 βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.
 AN. σὺ μὲν τὰδ' ἂν προύχοι'· ἐγὰρ δὲ δὴ τάφον 80
 χώσουσ' ἀδελφῶ φίλτάτῳ πορεύσομαι.

- ΙΣ οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.
 ΑΝ. μὴ 'μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.
 ΙΣ. ἀλλ' οὖν προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ
 τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτῶς ἐγώ. 85
 ΑΝ. οἴμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔση
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε.
 ΙΣ. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχει.
 ΑΝ. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρεή.
 ΙΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς. 90
 ΑΝ. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
 ΙΣ. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τὰμήχανα.
 ΑΝ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρῆ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
 ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκη.
 ἀλλ' ἕα με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν 95
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
 ΙΣ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στείχε· τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
 ἄνους μὲν ἔρχη, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α' ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλ- 100
 λιστον ἑπταπύλω φανέν
 Θήβα τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθησ ποτ', ᾧ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διρακί-
 ων ὑπὲρ ρεέθρων μολοῦσα, 105
 τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον ὄξυτέρω
 κινήσασα χαλινῶ·

ὄν ἐφ' ἡμετέρα γὰρ Πολυνεΐκης 110
 ἄρθεις νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἤγαγε· κεῖνος δ' ὄξεα κλάζων
 αἰετὸς ἐς γᾶν ὦν ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός, 115
 πολλῶν μεθ' ὄπλων
 ξὺν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσσι.

στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλω
 λόγχαις ἐπτάπτυλον στόμα
 ἔβα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων 120
 αἰμάτων γένυσιν πλησθῆ-
 ναί τε καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάενθ' "Ἡφαιστον ἐλεῖν.
 τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
 πάταγος "Ἄρεος, ἀντιπάλῳ 125
 δυσχείρωμα δράκοντι.

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερεχθαίρει, καὶ σφας ἐσιδῶν
 πολλῷ ρεύματι προσνισσομένους
 χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίαις, 130
 παλτῷ ριπτεῖ πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρω ἤδη
 νίκην ὀρμῶντ' ἀλαλάξαι.

Στροφή β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γὰρ πέσε τανταλωθεὶς
 πυρφόρος, ὅς τότε μαινομένα ξὺν ὄρμᾳ 135
 βαχχεύων ἐπέπνει
 ῥιπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων.

εἶχε δ' ἄλλα τὰ μὲν,
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώμα στυφελίζων
 [μέγας Ἄρης

δεξιόσειρος.

140

ἐπτὰ λοχαγοὶ γὰρ ἐφ' ἐπτὰ πύλαις
 ταχθέντες ἴσοι πρὸς ἴσους ἔλιπον
 Ζηγνὶ τροπαίῳ πάγγαλκα τέλη,
 πλὴν τοῖν στυγεροῖν, ὃ πατὴρ ἐνὸς
 μητρός τε μιᾶς φύντε καθ' αὐτοῖν
 δικρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχετον
 κοινοῦ θανάτου μέρος ἄμφω.

145

ἀντιστρ. β

ἀλλὰ γὰρ ἅ μεγαλῶνυμος ἦλθε Νίκα
 τᾶ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβα,
 ἐκ μὲν δὴ πολέμων
 τῶν νῦν θέσθε λησμοσύνην,
 θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
 παννυχίοις πάντας ἐπέλωμεν,
 [ὁ Θήβας δ' ἐλελίχθων

150

Βάχχιος ἄρχοι.

ἀλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς χώρας,
 Κρέων ὁ Μενοικέως, νέον εἰληχῶς
 ἀρχήν, νεοχμὸς νεαραῖσι θεῶν
 ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ, τίνα δὴ
 μῆτιν ἐρέσσω, ὅτι σύγκλητον
 τήνδε γερόντων προύθετο λέσχην,
 κοινῷ κηρύγματι πέμψας ;

155

160

Κ Ρ Ε Ω Ν

ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλιος ἀσφαλῶς θεοὶ

πολλῶ σάλῳ σείσαντες ὄρθωσαν πάλιν·
 ὑμᾶς δ' ἐγὼ πομποῖσιν ἐκ πάντων δίχα
 ἔστειλ' ἰκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαῖτου 165
 σέβοντας εἰδῶς εὖ θρόνων ἀεὶ κράτη,
 τοῦτ' αὖθις, ἥνίκ' Οἰδίπους ὄρθου πόλιν,
 κάπει διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
 παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.
 ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν 170
 καθ' ἡμέραν ὤλοντο παίσαντές τε καὶ
 πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,
 ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
 γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων.
 ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν 175
 ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
 ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῆ.
 ἐμοὶ γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλήσας ἔχει, 180
 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
 καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
 ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρῶν ἀεὶ,
 οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὀρῶν 185
 στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
 οὐτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
 θεῖμην ἐμαυτῶ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
 ἦδ' ἐστὶν ἡ σφίζουσα καὶ ταύτης ἐπι
 πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα. 190
 τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὔξω πόλιν.
 καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
 ἀστοῖσι παιδῶν τῶν ἀπ' Οἰδίου περὶ·

- Ἐτεοκλέα μὲν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
 ὄλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δορί,
 τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
 ἃ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς·
 τὸν δ' αὖ ξύναιμον τοῦδε, Πολυνεΐκη λέγω
 ὃς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
 φυγὰς κατελθῶν ἠθέλησε μὲν πυρὶ
 πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
 κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
 τοῦτον πόλει τῆδ' ἐκκεκηρῦχθαι λέγω
 μήτε κτερίζειν μήτε κωκυῖσαί τινα,
 ἔαν δ' ἄθαπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας
 καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθὲν τ' ἰδεῖν.
 τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ
 τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
 ἀλλ' ὅστις εὔνους τῆδε τῆ πόλει, θανάων
 καὶ ζῶν δ' ὁμοίως ἔκ γ' ἐμοῦ τιμήσεται.
 σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
 τὸν τῆδε δύνουον καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει·
 νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ ποῦ γ' ἔνεστί σοι
 καὶ τῶν θανόντων χῶπόσοι ζῶμεν πέρι.
 ὡς ἂν σκοποὶ νυν ἦτε τῶν εἰρημένων.
 νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθεσ.
 ἀλλ' εἴσ' ἐτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
 τί δῆτ' ἂν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι ;
 τὸ μὴ 'πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
 οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὃς θανεῖν ἐρᾷ.
 καὶ μὴν ὁ μισθὸς γ' οὗτος· ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ἀνδρας τὸ κέρδος πολλακίς διώλεσεν.

195

200

205

210

215

220

ΧΟ

ΚΡ

ΧΟ

ΚΡ.

ΧΟ.

ΚΡ.

ΧΟ.

ΚΡ.

ΦΥΛΑΞ

- ἀναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὑπο
 δύσπνους ἰκάνω κοῦφον ἐξάρας πόδα·
 225
 πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις,
 ὁδοῖς κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφὴν·
 ψυχὴ γὰρ ἠὔδα πολλά μοι μυθουμένη·
 τάλαι, τί χωρεῖς, οἷ μολῶν δώσεις δίκην ;
 τλήμων, μένεις αὔ ; κεῖ τὰδ' εἴσεται Κρέων·
 230
 ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῆ ;
 τοιαῦθ' ἐλίσσω ἤνυτον σχολῆ βραδύς,
 χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά.
 τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί· κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
 235
 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον.
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τήνδ' ἔχεις ἀθυμίαν ;
 ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τάμυτοῦ· τὸ γὰρ
 240
 πρᾶγμ' οὔτ' ἔδρασ' οὔτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι.
 ΚΡ. εὔ γε στοχάζῃ κάποφάργυσσαι κύκλω
 τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὡς τι σημανῶν νέον.
 ΦΥ. τὰ δεινὰ γὰρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
 ΚΡ. οὐκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει ;
 ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως
 245
 θάψας βέβηκε καπὶ χρωτὶ διψίαν
 κόνιν παλύνας κάφαριστεύσας ἅ χρή·
 ΚΡ. τί φῆς ; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε ;
 ΦΥ. οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν
 250
 πλῆγμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ
 καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδ' ἐπημαΐζευμένη
 τροχοῖσιν, ἀλλ' ἄστημος οὐργάτης τις ἦν.

ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκόπος
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερές παρῆν·
 ὁ μὲν γὰρ ἠφάνιστο — τυμβήρης μὲν οὐ,
 λεπτή δ', ἄγος φεύγοντος ὡς, ἐπῆν κόνις. 255
 σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ἐξεφαίνετο.
 λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κἄν ἐγίγνετο 260
 πληγὴ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν·
 εἷς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξεργασμένος,
 κούδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
 ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἴρειν χεροῖν
 καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς ὀρκωμοτεῖν, 265
 τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ζυνειδέναι
 τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μῆτ' εἰργασμένω.
 τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνησάντων πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὃν πάντας ἐς πέδον κἄρα
 νεῦσαι φόβῳ προὔτρεψεν· οὐ γὰρ εἴχομεν 270
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔθ' ὅπως δρῶντες καλῶς
 πράξαιμεν· ἦν δ' ὁ μῦθος ὡς ἀνοιστέον
 σοὶ τοῦργον εἶη τοῦτο κούχι κρυπτέον.
 καὶ ταῦτ' ἐνίκα, κἄμὲ τὸν δυσδαίμονα
 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τᾶγαθὸν λαβεῖν· 275
 πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἔκοῦσιν, οἷδ' ὅτι·
 στέργει γὰρ οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
 ΧΟ ἄναξ, ἐμοί τοι, μὴ τι καὶ θεήλατον
 τοῦργον τόδ', ἢ ζύννοια βουλεύει πάλαι.
 ΚΡ παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κἄμὲ μεστῶσαι λέγων,
 μὴ 'φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα·
 λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
 πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι· 280

πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
 ἔκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285
 ναοὺς πυρώσων ἤλθε κάναθήματα
 καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν ;
 ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορᾶς θεοὺς ;
 οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοὶ 290
 κρυφῆ, κάρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῶ
 λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
 ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς
 παρηγγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
 οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἶον ἄργυρος 295
 κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
 πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων,
 τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
 χρηστὰς πρὸς αἰσχροὺς πράγμαθ' ἴστασθαι βροτῶν·
 πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν 300
 καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναί.
 ὅσοι δὲ μισθαρνοῦντες ἤνυσαν τάδε,
 χρόνω ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.
 ἀλλ' εἴπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας,
 εὖ τοῦτ' ἐπίστασ', ὄρκιος δέ σοι λέγω, 305
 εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
 εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμούς,
 οὐχ ὑμῖν "Αἰδης μῦνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
 ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν,
 ἔν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310
 τὸ λοιπὸν ἀρπάξῃτε καὶ μάθηθ' ὅτι
 οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδίνειν φιλεῖν.
 ἐκ τῶν γὰρ αἰσχροῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
 ἀτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσωσμένους.

- ΦΥ. εἶπεῖν τι δώσεις ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω ;
 ΚΡ. οὐκ οἶσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὧσιν ἢ 'πὶ τῇ ψυχῇ δάκνη ;
 ΚΡ. τί δαὶ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου ;
 ΦΥ. ὁ δρῶν σ' ἀνιᾶ τὰς φρένας, τὰ δ' ὦτ' ἐγώ.
 ΚΡ. οἶμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ. 320
 ΦΥ. οὐκ οὖν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρω γε τὴν ψυχὴν προδούς.
 ἢ δεινὸν ᾧ δοκεῖ γε καὶ ψευδῇ δοκεῖν.
 φεῦ !
 ΚΡ. κόμφευέ νυν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
 φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἐξερεῖθ', ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.
 ΦΥ. ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ'· ἐὰν δέ τοι
 ληφθῆῖ τε καὶ μὴ, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὄψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθείς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφὴ α'
 πολλὰ τὰ δεινὰ κούδεν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει.
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίῳ νότῳ 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἄφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται,
 ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος,
 ἵππεῖα γένει πολεύων. 340

- στροφή α' κουφονόων τε φύλον ὀρ-
 νίθων ἀμφιβαλῶν ἄγει
 καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη
 πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν
 σπείραισι δικτυοκλώσταις,
 περιφραδῆς ἀνήρ.
 κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ἀγραύλου
 θηρὸς ὄρεσσιβάτα, λασιαύχενά θ'
 ἵππον ὀχμάζεται ἀμφιλόφῳ ζυγῶ
 οὔρειόν τ' ἀκιμήτα ταῦρον.
- στροφή β' καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν
 φρόνημα καὶ ἀστυνόμους
 ὀργὰς ἐδιδάξατο καὶ δυσάυλων
 πάγων ὑπαίθρια καὶ
 δύσομβρα φεύγειν βέλη,
 ποντοπόρος.
 ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται
 τὸ μέλλον· "Λίδα μόνον
 φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται·
 νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς
 ζυμπέφρασται.
- στροφή β' σοφὸν τι τὸ μηχανόεν
 τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων
 ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει·
 νόμους γεραίρων χθονὸς
 θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν
 ὑψίπολις·
 ἄπολις, ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν
 ζύνεστι, τόλμας χάριν·

μήτε μοι παρέστιος
 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν
 ὅς τάδ' ἔρδει.

375

ἔς δαιμόνιον τέρας ἀμφινοῶ
 τόδε· πῶς εἰδῶς ἀντιλογήσω
 τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην ;
 καὶ δυστήνου πατρός Οἰδίποδα
 τί ποτ' ; οὐ δὴ πού σέ γ' ἀπιστοῦσαν
 τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
 καὶ ἐν ἀφροσύνη καθελόντες ;

380

ΦΥ. ἦδ' ἔστ' ἐκείνη τούργον ἢ ἔχειργασμένη·

τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ Κρέων ; 385

ΧΟ. ὅδ' ἐκ δόμων ἄψορρος ἐς δέον περᾶ.

ΚΡ. τί δ' ἔστι ; ποία ξύμμετρος προύβην τύχη ;

ΦΥ. ἄναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον·

ψεύδει γὰρ ἢ ἴπνοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
 σχολῆ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγὼ 390

ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε·

ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτός καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ

ἔοικεν ἄλλη μῆκος οὐδὲν ἠδονῆ,

ἦκω, δι' ὄρκων καίπερ ὦν, ἀπώμοτος,

κόρην ἄγων τήνδ', ἢ καθηρέθη τάφον 395

κοσμοῦσα. κληρὸς ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,

ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θοῦρμαιον, οὐκ ἄλλου, τόδε.

καὶ νῦν, ἄναξ, τήνδ' αὐτός, ὡς θέλεις, λαβῶν

καὶ κρῖνε καζέλεγχ'· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος

δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν. 400

ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῶ τρόπῳ πόθεν λαβῶν ;

ΦΥ. αὐτῆ τὸν ἄνδρ' ἔθλαπτε· πάντ' ἐπίστασαι

- ΚΡ. ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὀρθῶς ἃ φῆς ;
 ΦΥ. ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν ὄν σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπεῖπας· ἄρ' ἔνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; 405
- ΚΡ. καὶ πῶς ὁρᾶται κάπλιηπτος ἤρεθῆ ;
 ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἤχομεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δεῖν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἣ κατεῖχε τὸν
 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὔ, 410
 καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
 ἐγερτὶ κινῶν ἄνδρ' ἄνῆρ ἐπιρρόθοις
 κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδήσοι πόνου.
 χρόνον τὰδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415
 μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε' ἐξαίφνης χθονὸς
 τυφῶς ἀείρας σκηπτὸν, οὐράνιον ἄχος,
 πύμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἔμεστώθη μέγας 420
 αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον.
 καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
 ἣ παῖς ὁρᾶται κἀνακωκῦει πικρᾶς
 ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὐνῆς νεοσσῶν ὀρφανὸν βλέψῃ λέχος· 425
 οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὡς ὄρᾳ νέκυν,
 γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἀράς κακὰς
 ἤρᾶτο τοῖσι τοῦργον ἐξειργασμένοις.
 καὶ χερσὶν εὐθύς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκῆας ἄρδην πρόχου
 χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει. 430
 χῆμεῖς ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ' εὐθύς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,

καὶ τάς τε πρόσθεν τάς τε νῦν ἠλέγχομεν
 πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο 435

ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἅμα·
 τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγέναι
 ἦδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
 ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἤσσω λαβεῖν
 ἔμοι πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας. 440

KP. σέ δ' ἤ, σέ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κάρα,
 φῆς ἢ καταρνῆ μὴ δεδρακέναι τάδε ;

AN. καὶ φημί δρᾶσαι οὐκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μῆ.

KP. σὺ μὲν κομίζεις ἂν σεαυτὸν οἷ θέλεις

ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον· 445

σὺ δ' εἶπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
 ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε ;

AN. ἤδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον ; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.

KP. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους ;

AN. οὐ γὰρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450

οὐδ' ἢ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
 τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,

οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠόμην τὰ σά
 κηρύγμαθ', ὥστε' ἄγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455

οὐ γὰρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
 ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὅτου 'φάνη·

τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξῆδη — τί δ' οὐ ; 460

κεῖ μὴ σὺ προουκήρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου
 πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
 ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
 ζῆ, πῶς ὅδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει ;

οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
 παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἄλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἔμῃς
 μητρὸς θανόντ' ἄθραπτον ἠνσχύομην νέκυν,
 κείνοις ἄν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
 σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν,
 σχεδόν τι μῶρω μωρίαν ὀφλισκάνω. 470

ΧΟ. δηλοῖ τὸ γέννημ' ὦμόν ἐξ ὦμοῦ πατρὸς
 τῆς παιδός, εἴκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.

ΚΡ. ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σιλήρ' ἄγαν φρονήματα
 πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
 σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ 475
 θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἄν εἰσίδοις·
 σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
 ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει
 φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
 αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότ' ἐξηπίστατο, 480
 νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
 ὕβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
 τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
 ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνὴρ, αὕτη δ' ἀνὴρ,
 εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη. 485
 ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἶθ' ὀμαιμονεστέρα
 τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηηὸς ἐρκείου κυρεῖ,
 αὐτὴ τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
 μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
 ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλευῆσαι τάφου. 490
 καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
 λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
 φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἠρῆσθαι κλοπεύς
 τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων·
 μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσιν τις 495

- άλους ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλῃ.
 AN. θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναι μ' ἐλών ;
 KP. ἐγὼν μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω.
 AN. τί δῆτα μέλλεις ; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
 ἀρεστὸν οὐδέν, μηδ' ἀρεσθείη ποτέ· 500
 οὕτω δὲ καὶ σοὶ τὰμ' ἀφανδάνοντ' ἔφυ·
 καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
 κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
 τιθεῖσα ; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
 λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλωῶσαν ἐγκλήῃ φόβος. 505
 ἀλλ' ἢ τυραννίς πολλὰ τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ
 κᾶξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἂ βούλεται.
 KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὄρας.
 AN. ὄρῳσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
 KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ; 510
 AN. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὁμοσπλάγχθους σέβειν.
 KP. οὐκουν ὅμαιμος χῶ καταντίον θανάων ;
 AN. ὅμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταύτου πατρός.
 KP. πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ;
 AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς. 515
 KP. εἰ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῶ δυσσεβεῖ.
 AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὦλετο.
 KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστάς ὕπερ.
 AN. ὅμως ὁ γ' "Αἰδῆς τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
 KP. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστός τῶ κακῷ λαχεῖν ἴσον. 520
 AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε ;
 KP. οὗτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνῃ, φίλος.
 AN. οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
 KP. κάτω νυν ἐλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει
 κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή. 525
 XO. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμήνη,

- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
νεφέλη δ' ὄφρῦων ὕπερ αἵματόεν
ρέθος αἰσχύνει,
τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
- KP. σὺ δ', ἢ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες; οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἰπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν ἢ ἔξομῃ τὸ μὴ εἰδέναι; 535
- IS. δέδρακα τοῦργον, εἵπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- AN. ἀλλ' οὐκ ἐάσει τοῦτό γ' ἢ δίκη σ', ἐπεὶ
οὔτ' ἠθέλησας οὔτ' ἐγὼ 'κοινωσάμην.
- IS. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι 540
ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
- AN. ὦν τοῦργον "Αἰδης χοὶ κάτω ξυνίστορες·
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- IS. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- AN. μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ὃ μὴ ἴθιγες
ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.
- IS. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λελειμμένη φίλος;
- AN. Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.
- IS. τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη; 550
- AN. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- IS. τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγώ;
- AN. σῶσον σεαυτήν· οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- IS. οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου;
- AN. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- IS. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
- AN. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ ὀδοῦν φρονεῖν.

ΙΣ.	καὶ μὴν ἴση νῶν ἐστὶν ἡ ἕξαμαρτία.	
ΑΝ.	θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι	
	τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν.	560
ΚΡ.	τῷ παιῖδε φημί τῷδε, τὴν μὲν ἀρτίως	
	ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ.	
ΙΣ.	οὐ γὰρ ποτ', ὄναξ, οὐδ' ὅς ἂν βλάβστη μένει	
	νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.	
ΚΡ.	σοὶ γοῦν, ὅθ' εἴλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά.	565
ΙΣ.	τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βιώσιμον ;	
ΚΡ.	ἀλλ' ἤδη μέντοι μὴ λέγ'· οὐ γὰρ ἔστ' ἔτι.	
ΙΣ.	ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;	
ΚΡ.	ἀρώσιμοι γὰρ χιτέρων εἰσὶν γῦαι.	
ΙΣ.	οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆδέ τ' ἦν ἡρμοσμένα.	570
ΚΡ.	κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.	
ΙΣ.	ὦ φίλταθ' Αἴμον, ὡς σ' ἀτιμάζει πατήρ.	
ΚΡ.	ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὺν λέχος.	
ΧΟ.	ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον ;	
ΚΡ.	"Αἰδῆς ὁ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ.	575
ΧΟ.	δεδογμέν', ὡς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.	
ΚΡ.	καὶ σοὶ γε κάμοι' μὴ τριβάς ἔτ', ἀλλὰ νιν	
	κομίζετ' εἴσω, δμῶες, ἐκ δὲ τοῦδε χρῆ	
	γυναῖκας εἶναι τάσδε μῆδ' ἀνειμένας·	
	φεύγουσι γὰρ τοὶ χοὶ θρασεῖς, ὅταν πέλας	580
	ἤδη τὸν "Αἰδῆν εἰσορῶσι τοῦ βίου.	

Χ Ο Ρ Ο Σ

προφή α	εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἀγευστος αἰῶν.	
	οἷς γὰρ ἂν σεισθῆ θεόθεν δόμος, ἄτας	
	οὐδὲν ἐλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλήθος ἔρπον.	585
	ὅμοιον ὥστε ποντίαις	
	οἶδμα δυσπνόοις ὅταν	

Θρήσσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
 κυλίνδει βυσσόθεν κελαινάν 590
 θῖνα καὶ δυσάνεμον,
 στόνω βρέμουσι δ' ἀντιπλῆγες ἀκταί.

ἀντιστρ. α' ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων ὀρῶμαι
 πῆματα φθιτῶν ἐπὶ πῆμασι πίπτοντ', 595
 οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἐρείπει
 θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν·
 νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ
 ῥίζας ἐτέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις. 600
 κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
 νερτέρων ἀμᾶ κοπίς
 λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν Ἑρινύς.

στροφή β' τεᾶν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
 δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι, 605
 τὰν οὔθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὔτ'
 ἀκάματοι θεόντες
 μῆνες ; ἀγήρως δὲ χρόνω δυνάστας
 κατέχεις Ὀλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν. 610
 τὸ τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
 καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει
 νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ἔρπει
 θνατῶν βίσιος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀντιστρ. β' ἂ γὰρ δὴ πολύπλαγκτος ἐλ- 615
 πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
 πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων.
 εἰδότι δ' οὐδὲν ἔρπει,
 πρὶν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσάσῃ.

σοφία γὰρ ἔκ του κλεινὸν ἔτος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἔσθλόν
 τῷδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἄτας. 625

ὁδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἄρ' ἀχνύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλιδος ἦκει
 μόρον Ἀντιγόνης, 630
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ;
 ΚΡ. τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
 ὦ παῖ, τελείαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἦ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῆ δρῶντες φίλοι ;

Α Ι Μ Ω Ν

πάτερ, σὸς εἰμι καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων 635
 χρηστάς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέψομαι·
 ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἠγουμένου.
 ΚΡ. οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρὴ διὰ στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρῴας πάντ' ὀπισθεν ἑστάναι. 640
 τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονὰς
 κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρί·
 ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιτῦει τέκνα, 645
 τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φύσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων ;
 μὴ νῦν ποτ', ὦ παῖ, τάσδ' ὑφ' ἠδονῆς φρένας

γυναικὸς οὐνεκ' ἐκβάλλης , εἰδὼς ὅτι
 ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται, 650
 γυνὴ κακὴ ξύνευνος ἐν δόμοις· τί γὰρ
 γέντοιτ' ἂν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός ;
 ἀλλὰ πτύσας ὡσεὶ τε δυσμενῆ μέθης
 τὴν παῖδ' ἐν "Αἰδοῦ τήνδε νυμφεύειν τινί.
 ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγὼ 655
 πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην,
 ψευδῆ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
 ἀλλὰ κτενῶ. πρὸς ταῦτ' ἐφυμνεῖται Δία
 ξύναιμον· εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἐγγενῆ φύσει 660
 ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους.
 ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
 χρηστός, φανεῖται κὰν πόλει δίκαιος ὢν.
 ὅστις δ' ὑπερβὰς ἢ νόμους βιάζεται
 ἢ τοῦπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,
 οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665
 ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
 καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
 καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
 καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
 δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
 μένειν δίκαιον κἀγαθὸν παραστάτην.
 ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
 αὕτη πόλεις ὄλλουσιν, ἥδ' ἀναστάτους
 οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμάχου δορός
 τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
 σφίξει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
 οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
 κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσηστές·
 κρεῖσσον γάρ, εἶπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν,

	κοῦκ ἂν γυναικῶν ἤσσορες καλοίμεθ' ἄν.	680
XO.	ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα, λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκεῖς πέρι.	
AI.	πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας, πάντων ὅσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.	
	ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε, οὔτ' ἂν δυναίμην μήτ' ἐπισταίμην λέγειν.	685
	γένοιτο μεντᾶν χᾶτέρῳ καλῶς ἔχον. σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει·	
	τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψη κλύων·	690
	ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε, τὴν παῖδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις, πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιωτάτῃ	
	κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει· ἦτις τὸν αὐτῆς ἀτάδελφον ἐν φοναῖς πεπτῶτ' ἄθαπτον μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν	695
	εἶασ' ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος· οὐχ ἦδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν ; τοιᾶδ' ἐρεμνὴ σῖγ' ὑπέρχεται φάτις.	700
	ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ, οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον· τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις ἀγαλμα μεῖζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρὶ ;	
	μὴ νυν ἐν ἦθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, ὡς φῆς σύ, κοῦδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν· ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ ἢ γλῶσσαν, ἣν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν, οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί.	705
	ἀλλ' ἄνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν	710

- πόλλ' αἰσχροὺν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
 ὄρᾳς παρὰ ρείθροισι χειμάρροισι ὅσα
 δένδρων ὑπέκει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,
 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
 αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα 715
 τείνας ὑπέκει μῆδέν, ὑπτίους κάτω
 στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
 ἀλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετὰστασιν δίδου.
 γνώμη γὰρ εἴ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου 720
 πρόσεστι, φήμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ
 φῦναί τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
 εἰ δ' οὔν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
 καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.
 ΧΟ. ἀναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
 μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ. 725
 ΚΡ. οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαζόμεσθα δὴ
 φρονεῖν ὑπ' ἀνδρὸς τηλικουδε τὴν φύσιν ;
 ΑΙ. μῆδέν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
 οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τάργᾳ σκοπεῖν.
 ΚΡ. ἔργον γὰρ ἔστι τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν ; 730
 ΑΙ. οὐδ' ἂν κελεύσαιμ' εὐσεβεῖν ἐς τοὺς κακοὺς.
 ΚΡ. οὐχ ἦδε γὰρ τοιαῦδ' ἐπείληπται νόσῳ ;
 ΑΙ. οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὀμόπολις λεώς.
 ΚΡ. πόλις γὰρ ἡμῖν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἐρεῖ
 ὄρᾳς τόδ' ὡς εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος ; 735
 ΚΡ. ἄλλω γὰρ ἢ 'μοὶ χρὴ με τῆσδ' ἄρχειν χθονός ;
 ΑΙ. πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ', ἥτις ἀνδρὸς ἔσθ' ἑνός.
 ΚΡ. οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται ;
 ΑΙ. καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.
 ΚΡ. ὄδ', ὡς ἔοικε, τῆ γυναικί συμμαχεῖ. 740
 ΑΙ. εἵπερ γυνὴ σὺ· σοῦ γὰρ οὔν προκίδομαι.

- KP. ὦ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί ;
 AI. οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἐξαμαρτάνονθ' ὄρω.
 KP. ἀμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμάς ἀρχὰς σέβων ;
 AI. οὐ γὰρ σέβεις, τιμὰς γε τὰς θεῶν πατρῶν. 745
 KP. ὦ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
 AI. οὐ τῶν ἔλοις ἤσσω γε τῶν αἰσχυρῶν ἐμέ.
 KP. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὅδε.
 AI. καὶ σοῦ γε κάμοῦ καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
 KP. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 AI. ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 KP. ἦ κάπαπειλῶν ὧδ' ἐπεξέρχῃ θρασύς ;
 AI. τίς δ' ἔστ' ἀπειλὴ πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν ;
 KP. κλαίων φρενώσεις, ὧν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 AI. εἰ μὴ πατὴρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 KP. γυναικὸς ὧν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 AI. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν ;
 KP. ἄληθες ; ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἄγετε τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκῃ πλησία τῶ νυμφίῳ.
 AI. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτέ,
 οὐθ' ἦδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τοῦμόν προσόψει κρατ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρων,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνῃ ξυνών. 765
 XO. ἀνήρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς·
 νοῦς δ' ἐστὶ τηλικοῦτος ἀλγήσας βαρῦς.
 KP. δράτω, φρονεῖτω μεῖζον ἢ κατ' ἀνδρ' ἰών·
 τῷ δ' οὖν κόρα τῷδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.
 XO. ἄμφω γὰρ αὐτῶ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ; 770
 KP. οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
 XO. μόρω δὲ ποίω καὶ σφε βουλευῆ κτανεῖν ;

ΚΡ.

ἄγων ἐρῆμος ἐνθ' ἂν ἦ βροτῶν στίβος
 κρύφω πετρῶδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον ὡς ἄγος μόνον προθείς, 775
 ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις.
 κάκει τὸν Ἄιδην, ὃν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύζεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἧ γινώσεται γοῦν ἀλλὰ τηνικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τᾶν Ἄιδου σέβειν. 780

Χ Ο Ρ Ο Σ

στροφῆ,

Ἔρωσ ἀνίκατε μάχαν,
 Ἔρωσ, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννυχεύεις,
 φοιτᾷς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις
 [αὐλαῖς· 785
 καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
 οὔθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
 [μέμηεν. 790

ἀντιστρ.

σὺ καὶ δικαίων ἀδίκοις
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λώβα·
 σὺ καὶ τότε νεϊκος ἀνδρῶν
 ξύναιμον ἔχεις ταράξας.
 νικᾷ δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἕμερος εὐλέκτρον 795
 νύμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν· ἄμαχος γὰρ ἐμπαίζει θεὸς
 [Ἀφροδίτα. 800
 νῦν δ' ἤδη γὰρ καὶ αὐτὸς θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τὰδ' ὄρων, ἴσχειν δ'
 οὐκέτι πηγὰς δύναιμι δακρύων,
 τὸν παγκοίταν ὄθ' ὄρω θάλαμον
 τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν.

- AN. στρ. α' ὄρατ' ἔμ', ὧ γὰς πατρίας πολῦται,
 τὰν νεάταν ὁδὸν
 στείγουσιν, νεάτον δὲ φέγ-
 γος λευσουσιν ἀελίου,
 κοῦποτ' αὔθις· ἀλλὰ μ' ὁ παγ- 810
 κοίτας "Αἰδας ζῶσαν ἄγει
 τὰν Ἀχέροντος
 ἀκτάν, οὔθ' ὕμεναίων
 ἔγκληρον οὔτ' ἐπινυμφίδιός
 πῶ μέ τις ὕμνος 815
 ὕμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.
- XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
 ἐς τόδ' ἀπέρχῃ κεῦθος νεκῶων,
 οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις 820
 οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ',
 ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνῃ δὴ
 θνατῶν Ἀΐδαν καταβήσῃ.
- AN. ἀντ. α' ἤκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
 τὰν Φρυγίαν ξέναν
 Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄ- 825
 κρω, τὰς κισσὸς ὡς ἀτενῆς
 πετραία βλάστα δάμασεν·
 καὶ νιν ὄμβροι τακομέναν,
 ὡς φάτις ἀνδρῶν,
 χιών τ' οὐδαμὰ λείπει, 830
 τέγγει δ' ὑπ' ὀφρύσι παγκλαύτοις
 δειράδας· ἄ με
 δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάζει.
- XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννῆς,
 ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς. 835

καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
 τοῖς ἰσοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
 ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν.

AN. στρ. β' οἶμοι γελῶμαι. τί με, πρὸς θεῶν πατρώων, 840
 οὐκ οἰχομέναν ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον ;
 ὦ πόλις, ὦ πόλεως
 πολυκτῆμονες ἄνδρες·
 ἰὼ Διρκαῖαι κρῆναι
 Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας 845
 ξυμάρτυρας ὕμῃ ἐπικτῶμαι,
 οὔα φίλων ἄκλαυτος, οὔοις νόμοις
 πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου πο-
 [ταινίου·

ἰὼ δύστανος,
 οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850
 μέτοιχος, οὐ ζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

XO. προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
 ὑψηλὸν ἐς Δίκας βάθρον
 προσέπεσες, ὦ τέκνον. 855
 πατρῶον δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

AN. ἀντ. β' ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἔμοι μερίμνας,
 πατρὸς τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος
 ἀμετέρου πότμου 860
 κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.
 ἰὼ ματρῶναι λέκτρων
 ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'
 ἐμῶ πατρὶ δυσμόρου ματρός, 865
 οἶων ἐγὼ ποθ' ἄ ταλαίφρων ἔφυν·

πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἄδ' ἐγὼ μέτοικος
[ἔρχομαι.

ἰὼ δυσπότημων,
κασίγνητε, γάμων κυρήσας,
θανῶν ἔτ' οὔσαν κατήναρές με. 870

ΧΟ. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·
κράτος δ', ὅτω κράτος μέλει,
παραβατὸν οὐδαμᾶ πέλει.
σὲ δ' αὐτόγνωτος ὄλεσ' ὀργά. 875

ΑΝ. ἐπωδ. ἄκλαυτος, ἄφιλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων
[ἄγομαι

τάνδ' ἐτοίμην ὁδόν.
οὐκέτι μοι τότε λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα 800
θέμις ὄραῖν ταλαίνα,
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων
[στενάζει.

ΚΡ. ἄρ' ἴστ' αἰοιδᾶς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
ὡς οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἔν, εἰ χρεῖη, λέγων ;
οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα ; καὶ κατηρεφεῖ 885
τύμφῳ περιπτύξαντες, ὡς εἶρηκ' ἐγὼ,
ἄφετε μόνην ἐρῆμον, εἶτε χρῆ θανεῖν
εἶτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἡμεῖς γὰρ ἄγνοι τοῦπι τήνδε τὴν κόρην·
μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. 890

ΑΝ. ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον, ὦ κατασκαφῆς
οἴκησις ἀείφουρος, οἷ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὦν ἀριθμὸς ἐν νεκροῖς·
πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων·
ὦν λοισθία ἴγῳ καὶ κάκιστα δὴ μακρῶ 895
κάτειμι, πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου.

ἐλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
 φίλη μὲν ἤξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
 μήτηρ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
 ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ 900
 ἔλουσα κάκωσμησα κάπιτυμβίους
 χόας ἔδωκα. νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
 δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρνυμαι.
 καίτοι σ' ἐγὼ ἴμιησα τοῖς φρονοῦσιν εὔ·
 οὐ γάρ ποτ' ἄν, εἰ τέκν', ὧν μήτηρ ἔφυν, 905
 οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανὼν ἐτήκετο,
 βία πολιτῶν τόνδ' ἄν ἠρόμην πόνον.
 τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω ;
 πόσις μὲν ἄν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον, 910
 μητρός δ' ἐν "Αἰδοῦ καὶ πατρός κεκευθότοι
 οὐκ' ἔστ' ἀδελφός ὅστις ἄν βλάστοι ποτέ.
 τοιῶδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
 νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
 καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὧ κασίγνητον κάρα. 915
 καὶ νῦν ἄγει με διὰ χερῶν οὕτω λαβῶν
 ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
 μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
 ἀλλ' ὧδ' ἐρήμος πρὸς φίλων ἢ δύσμορος
 ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς· 920
 ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην ;
 τί χρῆ με τὴν δύστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
 βλέπειν ; τίν' αὐδᾶν ξυμμάχων ; ἐπεὶ γε δὴ
 τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην.
 ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλὰ, 925
 παθόντες ἄν ξυγγνοῖμεν ἡμαρτηκότες.
 εἰ δ' οἷδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ

- πάθοιεν ἢ καὶ δρῶσιν ἐκδίκως ἐμέ.
 XO. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ
 ψυχῆς ῥιπαὶ τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
- KP. τοιγὰρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
 κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὑπερ.
 AN. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
 τοῦπος ἀφίεται.
- XO. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι,
 μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. 935
- AN. ὦ γῆς Θήβης ἄστου πατρῶον
 καὶ θεοὶ προγενεῖς,
 ἔγομαι δὴ κούκέτι μέλλω.
 λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι, 940
 τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπήν,
 οἷα πρὸς οἴων ἀνδρῶν πάσχω
 τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα.
- XO. στρ. α' ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
 ἀλλάξει δέμας ἐν χαλκοδέτοις ἀύλαϊς· 945
 κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρῃ θαλάμῳ κατεζεύχθη.
 καίτοι καὶ γενεᾶ τίμιος, ὦ παῖ παῖ,
 καὶ Ζηγὸς ταμιεύεσκε γονὰς χουσορύτους. 950
 ἀλλ' ἅ μοιριδία τις δύνασις δεινά·
 οὔτ' ἂν νιν ἔλβος οὔτ' Ἄρης,
 οὐ πύργος, οὐχ ἀλίπτυποι
 κελαιναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.
- ἀντ α' ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
 Ἡδωνῶν βασιλεύς, κερτομίους ὄργαῖς,
 ἐκ Διονύσου πετρώδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῶ·
 οὔτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
 ἀνθηρόν τε μένος· κείνος ἐπέγνω μανίαις 960

ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίαις γλώσσαις.
 παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
 γυναῖκας εὐίον τε πῦρ,
 φιλαύλους τ' ἠρέθειζε Μούσας. 965

στρ. β' παρὰ δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἀλὸς
 ἀκταὶ Βοσπόριαι ἰδ' ὁ Θρηκῶν ἄξενος
 Σαλμυδησός, ἐν' ἀγχίπολις Ἄρης 970
 δισσοῖσι Φινεΐδαις
 εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος
 τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
 ἀλαὸν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
 ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς 975
 χεῖρεςσι καὶ κερκίδων ἀχμαῖσιν.

ωνιστρ. κατὰ δὲ ταχόμενοι μέλει μελέαν πάθην
 κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν. 980
 ἅ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
 ἄντασ' Ἐρεχθεῖδᾶν,
 τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
 τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρώαις
 Βορέας ἀμιππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου 985
 θεῶν παῖς· ἀλλὰ κατ' ἐκείνα
 Μοῖραι μακράϊωνες ἔσχον, ὧ παῖ.

Τ Ε Ι Ρ Ε Σ Ι Α Σ

Θήβης ἀνακτες, ἤκομεν κοινήν ὁδὸν
 δὴ ἐξ ἐνὸς βλέποντε· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
 αὐτὴ κέλευθος ἐκ προηγητοῦ πέλει. 990
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ὦ γεραιὲ Τειρεσία, νέον ;
 ΤΕΙ. ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

KP.	οὐκουν πάρος γε σῆς ἀπειστάτου φρενός.	
TEI.	τοιγὰρ δι' ὀρθῆς τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.	
KP.	ἔχω πεπονθὼς μαρτυρεῖν ὀνήσιμα.	995
TEI.	φρόνει βεβῶς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.	
KP.	τί δ' ἔστιν ; ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.	
TEI.	γνώση, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.	
	ἔς γὰρ παλαιὸν θάκον ὀρνιθοσκόπον	
	ἴζων, ἐν' ἣν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν,	1000
	ἀγνώτ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, κακῶ	
	κλάζοντας οἰστρω καὶ βεβαρβαρωμένω·	
	καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς	
	ἔγνων· πτερῶν γὰρ ῥοῖβδος οὐκ ἄσημος ἦν.	1005
	εὐθύς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευόμην	
	βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων	
	Ἡφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ	
	μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο	
	κάτυφε κἀνέπτυε, καὶ μετάρσιοι	
	χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς	1010
	μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.	
	τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,	
	φθίνοντ' ἀσήμων ὀργίων μαντεύματα·	
	ἐμοὶ γὰρ οὗτος ἡγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ.	
	καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις·	1015
	βωμοὶ γὰρ ἡμῖν ἐσχάροι τε παντελεῖς	
	πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς	
	τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίου γόνου.	
	κατ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτάς ἔτι	
	θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα,	1020
	οὐδ' ὄρνις εὐσήμους ἀπορροιβδεῖ βοάς,	
	ἀνδροφθόρου βεβρωῶτες αἵματος λίπος.	
	ταῦτ' οὔν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γὰρ	

τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοῦξαμαρτάνειν·
 ἐπεὶ δ' ἁμάρτη, κείνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνήρ 1025
 ἄβουλος οὐδ' ἄνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
 πεσὼν ἀκῆται μῆδ' ἀκίνητος πέλλη.
 αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.
 ἀλλ' εἶκε τῷ θανόντι μῆδ' ὀλωλότα
 κέντει· τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν ; 1030
 εὖ σοι φρονήσας εὖ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
 ἥδιστον εὖ λέγοντος, εἰ κέρδος φέρει.
 ΚΡ. ὦ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
 τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδῃ μαντικῆς
 ἄπρακτος ὑμῖν εἶμι, τῶν δ' ὑπαὶ γένους 1035
 ἐξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαι πάλαι.
 κερδαίνετ', ἐμπολάτε τὰπὸ Σάρδεων
 ἤλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν
 χρυσόν, τάφω δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε,
 οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηνὸς αἰετοὶ βορὰν 1040
 φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
 οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
 θάπτειν παρήσω κείνον· εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι
 θεοὺς μιαίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.
 πίπτουσι δ', ὦ γεραῖε Τειρεσία, βροτῶν 1045
 χοῖ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἰσχρ', ὅταν λόγους
 αἰσχροὺς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.
 ΤΕΙ. φεῦ,
 ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται ;
 ΚΡ. τί χρῆμα ; ποῖον τοῦτο πάγκοινων λέγεις ;
 ΤΕΙ. ὅσῳ κράτιστον κτημάτων εὐβουλία ; 1050
 ΚΡ. ὅσῳπερ, οἴμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.
 ΤΕΙ. ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.
 ΚΡ. οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.

ΤΕΙ.	καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.	
ΚΡ.	τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος.	1055
ΤΕΙ.	τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.	
ΚΡ.	ἄρ' οἴσθα ταγούς ὄντας, ἂν λέγῃς λέγων ;	
ΤΕΙ.	οἶδ'· ἐξ ἔμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.	
ΚΡ.	σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τὰδικεῖν φιλῶν.	
ΤΕΙ.	ὄρσεις με τὰκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι.	1060
ΚΡ.	κίνει, μόνον δὲ μὴ 'πὶ κέρδεσιν λέγων.	
ΤΕΙ.	οὕτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος.	
ΚΡ.	ὡς μὴ 'μπολήσων ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα.	
ΤΕΙ.	ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι	
	τρόχους ἀμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν,	1065
	ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγγων ἕνα	
	νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδούς ἐσθι,	
	ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω	
	ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατῴκισας,	1070
	ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὖ θεῶν	
	ἄμοιρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.	
	ὧν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω	
	θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.	
	τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι	
	λοχῶσιν "Αἰδου καὶ θεῶν Ἑρινύες,	1075
	ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.	
	καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατηργυρωμένους	
	λέγω· φανεῖ γάρ, οὐ μακροῦ χρόνου τριβή,	
	ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα.	
	ἐχθραὶ δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις,	1080
	ὅσων σπαράγματ' ἢ κύνες καθήγγισαν	
	ἢ θῆρες ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων	
	ἀνόσιον ὄσμῃν ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.	
	τοιαῦτά σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης,	

- ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα 1085
 βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῆ.
 ὦ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἄπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
 τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ,
 καὶ γυνῶ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
 τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. 1090
- ΧΟ. ἀνήρ, ἄναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας·
 ἐπιστάμεθα δ' ἐξ ὄτου λευκὴν ἐγὼ
 τήνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
 μή πῶ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν.
- ΚΡ. ἔγνωκα καυτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας· 1095
 τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντιστάντα δὲ
 ἄτη πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
 ΧΟ. εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, Κρέον.
 ΚΡ. τί δῆτα χρὴ δρᾶν ; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.
 ΧΟ. ἔλθων κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης 1100
 ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν ;
 ΧΟ. ὅσον γ', ἄναξ, τάχιστα· συντέμνουσι γὰρ
 θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.
 ΚΡ. οἴμοι· μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι 1105
 τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
 ΧΟ. δρᾶ νυν τὰδ' ἐλθὼν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.
 ΚΡ. ὦδ', ὡς ἔχω, στείχοιμ' ἄν. ἴτ' ἴτ' ὀπάονες,
 οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν
 ὀρμᾶσθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον· 1110
 ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη,
 αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι·
 δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
 ἄριστον ἢ σφύζοντα τὸν βίον τελεῖν.
- ΧΟ. σπρ. α' Πολυώνυμε, Καδμείας ἄγαλμα νύμφας 1115

- καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,
 κλυτὰν ὃς ἀμφέπεις
 Ἴταλίαν, μέδεις δὲ
 Παγκοίνοις Ἐλευσινίας 1120
 Δηοῦς ἐν κόλποις,
 ὦ Βακχεῦ, Βακχᾶν ματρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὕγροϊς
 Ἴσμηνοῦ ρείθροις ἀγρίου τ'
 ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος. 1125
- ἀντιστρ. α' σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὕπωπε
 λιγνύς, ἔνθα Κωρύκiai νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες
 Κασταλίας τε νᾶμα· 1130
 καὶ σε Νυσαίων ὄρέων
 κισσήρεις ὄχθαι
 χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων
 εὐαζόντων, Θηβαΐας
 ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς. 1135
- στροφή β' τὰν ἐκ πασῶν τιμᾶς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνίᾳ·
 καὶ νῦν, ὡς βιαίας ἔχεται 1140
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
 μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασσίαν
 ὑπὲρ κλιτῶν ἢ στονόεντα πορθμόν. 1145
- ἀντιστρ. α' ἰὼ πύρπνων ἄστρον χοραγὲ καὶ νυχίων
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ',
 ὦναξ, σαῖς ἅμα περιπόλοις
 Θυίαισιν, αἶ σε μαινόμεναι πάννυχοι
 χορεύουσιν τὸν ταμίαν Ἴακχον. 1150

ΑΓΓΕΛΟΣ

Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
 οὐκ ἔσθ' ὅποῖον στάντ' ἄν ἀνθρώπου βίον
 οὔτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμψαίμην ποτέ.
 τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
 τὸν εὐτυχοῦντα τόντε δυστυχοῦντ' αἰεί,
 καὶ μάντις οὐδείς τῶν καθεστώτων βροτοῖς. 1160
 Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
 σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα
 λαβὼν τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
 ἠΐθυνε, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾶ.
 καὶ νῦν ἀφείτῃ πάντα· τὰς γὰρ ἡδονὰς 1165
 ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
 ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἐμψυχον ἡγοῦμαι νεκρόν.
 πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
 καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων· ἐὰν δ' ἀπῆ
 τούτων τὸ χαίρειν, τάλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς 1170
 οὐκ ἄν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν.
 τί δ' αὖ τὸδ' ἄχθος βασιλέων ἤκεις φέρων ;
 τεθναῖσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
 καὶ τίς φονεύει ; τίς δ' ὁ κείμενος ; λέγε.
 Αἶμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται. 1175
 πότερα πατρός ἢ πρὸς οἰκείας χερὸς ;
 αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
 ὦ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἦνυσας.
 ὡς ὦδ' ἐχόντων τῶνδε βουλεύειν πάρα.
 καὶ μὴν ὀρῶ τάλαιναν Εὐρυδίκην ὁμοῦ 1180
 δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμαίων
 ἦτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη περᾶ.

ΧΟ.
 ΑΓ.
 ΧΟ.
 ΑΓ.
 ΧΟ.
 ΑΓ.
 ΧΟ.
 ΑΓ.
 ΧΟ.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

- ὦ πάντες ἄστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
 πρὸς ἔξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 ὕπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185
 καὶ τυγχάνω τε κληῖθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
 χαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
 βάλλει δι' ὄτων· ὑπτία δὲ κλίνομαι
 δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσομαι. 1190
 ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὖθις εἶπατε·
 κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὖσ' ἀκούσομαι.
 ΑΓ. ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρὼν ἐρῶ
 κοῦδὲν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος·
 τί γὰρ σε μαλθάσοιμ' ἄν, ὦν ἐς ὕστερον 1195
 ψεῦσται φανούμεθ' ; ὀρθὸν ἀλήθει' ἀεὶ.
 ἐγὼ δὲ σῶ ποδαγὸς ἐσπόμην πόσει
 πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἔνθ' ἔκειτο νηλεὲς
 κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι·
 καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
 Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200
 λούσαντες ἀγνὸν λουτρὸν ἐν νεοσπάσιν
 θαλλοῖς, ὃ δὴ ἔλελειπτο, συγκατήθομεν,
 καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας χθονὸς
 χώσαντες αὖθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
 νυμφεῖον Ἄιδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν. 1205
 φωνῆς δ' ἄπωθεν ὀρθίων κωκυμάτων
 κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,
 καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολῶν·
 τῷ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς
 ἔρποντι μᾶλλον ἄσσον, οἰμώξας δ' ἔπος 1210
 ἴησι δυσθρήνητον· ὦ τάλας ἐγώ,

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
 κέλευθον ἔρω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
 παιδός με σαίνει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,
 ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς καὶ παραστάντες τάφω 1215
 ἀθρήσαθ', ἀρμόν χώματος λιθοσπαδῆ
 δύντες πρὸς αὐτὸ στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
 φθόγγον συνίημ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
 τὰδ' ἐξ ἀθύμου δεσπότης κελευμάτων
 ἤθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι 1220
 τὴν μὲν κρεμαστὴν ἀχένος κατείδομεν,
 βρόχῳ μιτώδει σινδόνης καθημμένην,
 τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον,
 εὐνῆς ἀποιμῶζοντα τῆς κάτω φθορὰν
 καὶ πατρός ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος. 1225
 ὁ δ' ὡς ὄρα σφε, στυγνὸν οἰμῶξας ἔσω
 χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀναχωκύσας καλεῖ·
 ὦ τλήμον, οἶον ἔργον εἴργασαι ; τίνα
 νοῦν ἔσχεις ; ἐν τῷ συμφορᾷ διεφθάρης ;
 ἐξέλθε, τέκνον, ἰκέσιός σε λίσσομαι. 1230
 τὸν δ' ἀγρίοις ὄσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
 πτύσας προσώπῳ κούδεν ἀντειπών, ξίφους
 ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὀρμωμένου
 πατρός φυγαῖσιν ἤμπλακ'· εἴθ' ὁ δῦσμορος
 αὐτῷ χολωθεῖς, ὥσπερ εἶχ' ἐπενταθεῖς 1235
 ἤρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὑγρὸν
 ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσσεται,
 καὶ φυσιῶν ὀξεῖαν ἐκβάλλει ῥοὴν
 λευκῆ παρειᾶ φοινίου σταλάγματος.
 κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῶ, τὰ νυμφικὰ 1240
 τέλη λαχῶν δειλαιοσ ἔν γ' "Αἰδου δόμοις,
 δειξας ἐν ἀθρώποισι τὴν ἀβουλίαν

- ὄσω μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας ; ἡ γυνὴ πάλιν
 φρούδη, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον. 1245
- ΑΓ. καὐτὸς τσθάμβηκ· ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
 ἄχη τέκνου κλύουσαν ἐς πόλιν γόους
 οὐκ ἀξιώσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν·
 γνώμης γὰρ οὐκ ἄπειρος, ὥσθ' ἄμαρτάνειν. 1250
- ΧΟ. οὐκ οἶδ'· ἐμοὶ δ' οὖν ἢ τ' ἄγαν σιγὴ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάτην πολλὴ βοή.
 ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμεθα, μὴ τι καὶ κατάσχετον
 κρυφῆ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
 δόμους παραστεύχοντες· εὖ γὰρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρος.
- ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφῆκει
 μνημ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἄλλοτρίας
 ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἄμαρτῶν. 1260
- ΚΡ. στρ. α' ἰὼ φρενῶν δυσφρόνων ἄμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ',
 ὦ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
 ὦμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων ! 1265
 ἰὼ παῖ, νέος νέω ζῦν μόρω,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἐμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίαις !
- ΧΟ. οἴμ' ὡς ἔοικας ὄψε τὴν δίκην ἰδεῖν ! 1270
- ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθῶν δείλαιος· ἐν δ' ἐμῶ κάρᾳ
 θεὸς τότ' ἄρα, τότε μέγα βάρος μ' ἔχων

ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν !
φεῦ, φεῦ, ὦ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.

1275

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ δέσποθ' ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔοικας ἤκειν καὶ τάχ' ὄψεσθαι κακά. 1280

ΚΡ.

ΕΞ.

τί δ' ἔστιν, αὔ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι ;
γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.

ΚΡ. ἀντ. α'

ἰὼ ἰὼ δυσκάθαρος "Αἰδου λιμήν,
τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις ;

1285

ὦ κακάγγελτά μοι
προπέμψας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον ;
αἰαῖ, ὀλωλότ' ἄνδρα ἐπεξεργάσω.
τί φῆς, ὦ παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,
αἰαῖ, αἰαῖ,

1290

σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον ;
ὄραῖν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.

ΧΘ.

ΚΡ.

οἴμοι,
κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας.
τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει ;
ἔχω μὲν ἐν χεῖρεσσιν ἀρτίως τέκνον,
τάλας, τὸν δ' ἔναντα προσβλέπω νεκρὸν.
φεῦ, φεῦ μᾶτερ, ἀθλία, φεῦ τέκνον.

1295

1300

ΕΞ.

ἦδ' ὄξυθήκτω βωμία περὶ ξίφει
λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσσασα μὲν
τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,

- αὔθις δὲ τοῦδε, λοισθιον δὲ σοὶ κακὰς
 πράξεις ἐφουμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305
- KP. στρ. β' ἀνέπταν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν, αἰαῖ, αἰαῖ
 ἔπαισέν τις ἀμφιθῆκτω ζίφει ;
 δειλαίος ἐγώ, αἰαῖ, 1310
 δειλαία δὲ συγκέκραμαι δῦα.
- ΕΞ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κάκεινων ἔχων
 πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- KP. ποίῳ δὲ κάπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
 ΕΞ. παίσασ' ὑφ' ἧπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315
 παιδὸς τὸδ' ἦσθετ' ὀξυκώκυτον πάθος.
- KP. ὦμοι μοι, τὰδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
 ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.
 ἐγὼ γάρ σ' ἔκανον, ἰὼ μέλεος,
 ἐγὼ, φάμ' ἔτυμον· ἰὼ πρόσπολοι, 1320
 ἄγετέ μ' ἐκποδῶν, ἄγετέ μ' ὅ τι τάχος
 τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1325
- XO. κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς·
 βράχιστα γὰρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- KP. στρ. β' ἴσω ἴτω,
 φανήτω μόρων ὁ κάλλιστ' ἐμῶν
 ἐμοὶ τερμίαν ἕγων ἀμέραν 1330
 ὕπατος· ἴτω ἴτω,
 ὅπως μηκέτ' ἄμωρ ἄλλ' εἰσίδω.
- XO. μέλλοντα ταῦτα· τῶν προκειμένων τι χρῆ
 πράσσειν· μέλλει γὰρ τῶνδ' ὅτοισι χρῆ μέλειν. 1335
- KP. ἀλλ' ὦν ἐρῶ μὲν, ταῦτα συγκατηξάμην.
- XO. μή νυν προσεύχου μηδέν· ὡς πεπρωμένης
 οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγῆ.
- KP. ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδῶν,
 ὅς, ὦ παῖ, σέ τ' οὐχ ἐκὼν κατέκτανον, 1340

σέ τ' αὖ τάνδ' ὤμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
 πρὸς πότερον ἴδω, πᾶ κλιθῶ· πάντα γὰρ
 λέχρια τᾶν χεροῖν, πὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι 1345
 πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.

ΧΟ.

πολλῶ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει. χρή δέ τά γ' ἐς θεοὺς
 μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι 1350
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
 ἀποτείσαντες
 γήρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

ΕΒΙ

... πρὸς τὸν θεὸν ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν
... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

63X

ΕΒΖ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΗ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΘ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΙ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΚ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΛ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΜ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΝ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΞ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΟ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΕΒΠ

... ἰσχυρῶς ἐκτείνουσαν τὴν

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1 - 99

α') 1 - 10

Λεξιλογικά. κοινός = συνδεδεμένος διὰ κοινῆς καταγωγῆς ἢ συγγενείας, ἰδίως ἐπὶ ἀδελφῶν, ἕμαιμος. αὐτάδελφος = ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός. ὁποῖον = ὅποιοιδήποτε. κάρα, (τὸ) = κεφαλή. Ἰσμήνης κάρα· περίφρασις εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης, ἀντί: Ἰσμήνη. ἄρ' οἶσθα... ἡ κανονικὴ πλοκὴ τῶν λέξεων: ἄρ' οἶσθα ὅ,τι ἐστὶ τῶν ἀπ' ἀπ' Οἰδίου κακῶν, ὁποῖον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῶν ἔτι ζώσαιν; νῶν, δοτικὴ ἀντιχαριστικὴ. ἔτι ζώσαιν = αἱ ὁποῖαι ἐπιζῶμεν, ὑπολειπόμεθα (μετὰ τὸν θάνατον γονέων καὶ ἀδελφῶν). ἡ ἄτη = ἡ ἐκ θείας τιμωρίας σύγχυσις φρενῶν, βλάβη, συμφορὰ. ἀλγεινός = λυπηρός. ἄτερ = ἀνευ. ἄτης ἄτερ (ἐδῶ) = βλαβερόν, καταστρεπτικόν. αἰσχρόν, ἄτιμον = πρόξενον αἰσχύνης, ἀτιμίας. ὁποῖον οὐκ... ἡ σημασία τῶν λέξεων: ὁποῖον οὐκ ὄπωπα ἐγὼ οὐκ ὄν τῶν σῶν τε κάμῶν κακῶν. τῶν κακῶν (γεν. διακρ.). καὶ νῦν· μετάβασις ἀπὸ τῆς γενικῆς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. πανδήμῳ πόλει· ποιητ. ἔκφρασις ἀντὶ τοῦ πάση τῇ πόλει. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: καὶ νῦν τί ἐστὶν αὐτὸ κήρυγμα τοῦτο, ὃ φασὶ θεῖναι ἀρτίως τὸν στρατηγὸν πανδήμῳ πόλει: κήρυγμα θεῖναι = κηρῦξις, προκηρῦξις. στρατηγόν· ἔνν. τὸν Κρέοντα. ἔχω = γνωρίζω. ἔχεις τι κείσῃκουσας; σχῆμα πρωθύστερον. λανθάνω = διαφρεύω τὴν προσοχὴν. φίλους ἔνν. τὸν Πολυνείκη. ἐχθρῶν, ἔνν. τὸν Κρέοντα, λόγῳ τοῦ δυσμενοῦς διὰ τὸν Πολυνείκη κηρύγματος.

Πραγματικά. Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις πρὸ τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ ἀνακτόρων τῶν Λαβδακιδῶν, τὰ ὅποια εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σκηνογραφίας. Ὁ πρόλογος ἀπὸ τοῦ στ. 1 - 99, περιέχων τὴν πρότασιν τοῦ δράματος, ἐκθέτει δι' ὀλίγων τὰ πρὸ τοῦ δράματος συμβάντα καὶ εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐξέρχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὀνόματός των ἀμφοτέραι διὰ τὸ δηλωθῆναι τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἐπιγονή μετὰ πολλῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος τὴν Ἰσμήνην, διότι μόνη αὐτῇ ἐξ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινεν ὡς σύντροφος καὶ παρήγορος τῆς ζωῆς τῆς καὶ διότι θέλει νὰ προσεταιρισθῇ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Πῶς ἠθοποιεῖται ἡ Ἐπιγονή εἰς τοὺς πρώτους τούτους στίχους ; **τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν**· εἶναι τὰ προελθόντα ἐκ τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειζίας τοῦ Οἰδίποδος, προσέτι δὲ τὸ χυθὲν νωπὸν ἔτι αἷμα τῶν ἀλληλοφονουθέντων ἀδελφῶν, τὰ ὅποια εἶναι γνωστὰ εἰς τοὺς θεατάς ἐκ τοῦ μύθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύουσι τέκνα.

β') 11 - 38

Λεξιλογικαί. μὲν = τοῦλάχιστον. μῦθος = λόγος, εἶδησις. Ἐπιγονή (μέτρ., ἀνάπαιστος). φίλων· ἐξαφτ. ἐκ τοῦ μῦθος, ὡς γεν. ἀντικ = περὶ τῶν φίλων. δυοῖν - δύο· ἐπαλληλία πρὸς μείζονα ἔμφασιν. μιᾶ-διπλῆ· ἀντίθεσις, εἰς ἣν ἀσμενίζουσιν οἱ τραγικοί. διπλῆ χερὶ = δυοῖν χερσί, μιᾶ τοῦ Ἐπεοκλέους καὶ μιᾶ τοῦ Πολυνείκους. φρουδός ἐστιν (πρὸ-ὀδός) = ἔφυγεν, ἀπῆλθεν. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἣν ἀπῆλθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἀργεῖοι). ὑπέρτερον = πλέον. ἀτῶμαι (ἄτη) = δυστυχῶ. ἦδη· ἀρχαίот. τύπος τοῦ ἦδειν (ἐνν. μηδὲν σε ὑπέρτερον εἰδυῖαν). οὔνεκα (ἐκ τοῦ οὐ ἔνεκα), ὡς πρόθ. = ἔνεκα. ὡς μόνη κλύοις, ἐπεξεργεῖ τό : τοῦδ' οὔνεκα. κλύω = ἀκούω. ἐκπέμπω ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέμπομαι = προσκαλῶ ἔξω. τί δ' ἔστι ; (μετὰ τινος ἐκπλήξεως) = ἀλλὰ τί συμβαίνει ; καλχαίνω (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταραγμένης θαλάσσης) = κάμνω τι πορφυροῦν. δηλοῖς γὰρ τι καλχαίνουσι ἔπος = διότι φανερὰ δεικνύεις, ὅτι ἔχεις ψυχικὴν ταραχὴν, ἐτοίμη νὰ εἴπῃς κάποιον λόγον. κασίγνητος = ἀδελφός. γάρ· αἰτιολογεῖ ἀποσιωπηθεῖσαν ἀπόκρισιν : ναί, βέβαια. τῷ κασιγνήτῳ... τὸν μὲν... τὸν δὲ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, μέρη καὶ ὅλον τίθενται ὁμοιοπτότως) - νῶν = ἡμῖν. προτίω = κατὰ προτίμησιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). ἀτιμάζω τάφου = δὲν θεωρῶ ἄξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ, στερῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὸ προτίσας τίθεται ἀπλῶς εἰς ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀτιμάσας. σὺν δίκῃ· τροπ. διορισμός. χρησθεῖς = χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῶ). ὡς λέγουσι· ἀρμόζει εἰς τὸ σὺν δίκῃ, δηλ. μετὰ δικαίαν κρίσιν,

ὅπως λέγουν οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ἐνν. νὰ τὴν παραδέχωμαι ἐγὼ ὡς τοιαύτην, ἐφόσον δὲν τιμᾶ δι' ἐνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνεΐκη. **ἔνερθε** ἢ **ἔνερθεν** = κάτω (σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν), ἀρμόζει εἰς τό : νεκροῦς. **ἔκρυψε κατὰ χθονός** = διέταξε νὰ θάψουν ὑποκάτω τῆς γῆς. **ἔντιμον** (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε εἶναι ἔντιμον. **ἀθλίως** = κατὰ τρόπον ἀξιολύπητον. **θανόντα Πολυν. νέκυν** · ὑπαλλαγή ἀντί : νέκυν θανόντος Πολυνεΐκου. **ἐκκηρύττω** = κηρύττω δημοσίᾳ. **τὸ μὴ καλύψαι ὑποκείμε.** τοῦ ἐκκεκρηῦχθαι. **κωκῦω** = θρηνῶ, κλαίω. **τάφῳ καλύψαι -κωκῦσαι** · σχ. πρωθύστερον (ὁ κωκυτὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). **οἰωνός** = πτηγὸν (ἀρπακτικόν). **θησαυρός** = εὕρημα. **εἰσορῶ** = προσβλέπω μετὰ πόθου. **βορᾶ** = τροφή (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). **ἀγαθόν** · ἐλέχθη μετὰ πόθου. **βορᾶ** = τροφή (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). **ἀγαθόν** · ἐλέχθη μετὰ τινος πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἀντιγόνης ὁ τοσοῦτον ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θεοῦ δικαίου δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τοῦναντίον κακός. **σοὶ κάμοι** · τὸ κήρυγμα ἦτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα, ἀλλ' ἢ Ἀντιγόνη περιορίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι αἱ στενώτεροι συγγενεῖς του καὶ αὐταὶ εἶχον ἴδιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ταφήν τοῦ ἀδελφοῦ. **δεῦρο** · προδηλοῖ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέοντος. **νέομαι** = ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος = ὅτι θὰ ἔλθῃ. **προκηρύσσω** = δημοσίᾳ κηρύττω (ἢ πρόθ. **πρὸ** τίθεται πρὸς δῆλῳσιν δημοσιότητος, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν προκηρύττειν). **ἄγω** = θεωρῶ, νομίζω. **τὸ πρᾶγμα** δηλ. τὸ τάφῳ καλύψαι καὶ κωκῦσαι τινα. **οὐχ ὡς παρ' οὐδέν** = οὐχὶ ὡς ἀσήμαντον. **φόνος** = θάνατος. **δημόλευστος** (λευῶ = λιθοβολῶ) = γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ. **προκεῖσθαι** = ὅτι ἐπικρέμαται, ἀπειλεῖται. **σοι** · δοτ. ἠθικῆ. **τάχα** = ταχέως. **εὐγενής** = γενναῖα τὸ ἦθος (ἔχουσα εὐγενῆ καταγωγὴν). **ἐσθλῶν** = ἐξ ἐσθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματικά. Ἀργείων · ὁ Πολυνεΐκης, ὡς γνωστόν, ἐξεστράτευσεν μετὰ συμμάχων τῶν Ἀργείων, τῶν ὁποίων βασιλεὺς ἦτο ὁ Ἀδραστος, πενθερὸς αὐτοῦ. **ἔντιμον** · ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ ἄταφος καὶ μὴ τυχὼν ὑπὸ τῶν ζώντων τῶν νενομισμένων τιμῶν ἠτιμᾶζετο καὶ ἐν Ἀθῆναις **αὐλείων πυλῶν** · αὐλειοὶ πύλαι ἦσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὁδόν, ὅπως φαίνεται ἐκ τοῦ : ὡς μόνη κλύοις. Αὐλειος μὲν πύλη ἦτο ἡ κειμένη ἐν τῷ τοίχῳ τῷ περιβάλλοντι τὸν οἶκον μετὰ τῆς αὐλῆς ἢ πύλη δέ, ἢ ὁποῖα ὠδή-

γει ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. **τάφῳ καλύψαι**· ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι ἄταφος νεκρὸς οὐδὲν ἦτο δεκτὸς εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος Πρβλ. Ἰλιάδ. Ψ', στίχ. 65 καὶ ἐξῆς, ἔνθα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανίζεται εἰς τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλέα καὶ τὸν παροικαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουν νὰ πλησιάσῃ εἰς Ἄδην κτλ. **κωκῦσαι**· ὁ θρῆνος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἀπαραίτητον καθήκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορῶσι**· θέλει νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γὰρ κάμῃ**· δι' αὐτῶν ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ προ, βλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα, ἐξ ἄλλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπ' αὐτῆς νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης· ὥστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὐτὴ εἰς τὰς προσπάθειάς της. **φόνος δημόλευστος**· οἱ ἀρχαῖοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποινῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἄτομα κηρυσσόμενα ἐκτὸς νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἱεροσυλίαν· ὁ καταδίκος ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔρριπτον τοὺς λίθους καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἄλλοι παρευρισκόμενοι ἐκεῖ. Διὰ τοιαύτης τιμωρίας ἐτιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἐσθλῶν**· ἀναφέρει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσότερο αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ') 39 - 68

Λεξιλογικαί. ταλαίφρων = τολμηρός. **εἰ τὰδ' ἐν τούτοις** = (ἐν τοιαύτῃ καταστάσει) **ἐστί. εἴθ' ἄπτουσα** = εἴτε δεσμοῦσα (ἢ φράσις λύουσα εἴθ' ἄπτουσα ἦτο ἐν χρῆσει ἐπὶ μεγάλης ἀμυχανίας περὶ τοῦ πρακτέου). **ξυμπονῶ** = συγκοπιᾶζω (γενικώτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ῥήμ.). **εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ**· πλάγια ἐρωτ. πρότ., πόθεν ἐξαρτῶνται; **κινδύνεμα** = ἐπικίνδυνος πρᾶξις. **εἰ** (μέλ. τοῦ ἔρχομαι) = θὰ φθάσῃς, θὰ ῥιφθῆς· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι: **ποῖόν τι κινδύνεμα λέγεις σκοπεῖν με, εἰ ξυμπονήσω καὶ ξυνεργάσομαι; κουφίζω** = ἀναιροῦμαι = σηκῶν πρὸς ταφήν, θάπτω. **εἰ κουφιεῖς**· πλαγ. ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ξὺν τῇδε χερί** = σὺν ἐμῇ χερί = σὺν ἐμοί (ὁ ὑποκριτὴς λέγων ταῦτα σηκῶνει καταλλήλως τὴν χεῖρα διὰ νὰ δείξῃ). **ἦ**

ρότερα, χειρότερα. **αίτουσα** = παρκακλοῦσα. **τοὺς ὑπὸ χθονός** (ὄντας)· ἔννοεῖ τὸν Πολυεῖκη καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεούς. **ζύγγοιαν ἴσχω** (περιφρ.) = ζυγγιγνώσκω = συγχωρῶ. **βιάζομαι τάδε** = παρὰ τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὰ ἐδῶ. **τέλος** = ἀρχή, ἀξίωμα. **οἱ ἐν τέλει ὄντες** (καὶ ποιητ. βεβῶτες) = οἱ ἄρχοντες. **περισσός** = ὑπερβολικός, ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. **νοῦν οὐδένα** = κανὲν νόημα, τ.ἔ. εἶναι ὅλως διόλου ἀνόητον

Πραγματικαί. κινδύνεμα· ἡ λέξις ὑποδηλοῖ μικροψυχίαν τῆς Ἰσμήνης. **ῶλετο**· δὲν ἔννοεῖ ἀπέθανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ' ἤθικῶς ἐχάθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας. **ἀμπλακῆματα**· ἔννοεῖ τὰ ἀνοσιουργήματά του ταῦτα. **πλεκταῖσιν ἀρτάναισι**· ἔννοεῖ τὴν ἀγχόνην, δι' ἧς ἀπηγγονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ') 69 - 99

Λεξιλογικαί. κελύσαιμ' ἄν· ἔνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πράσσειν. **ἔτι** = (τῶρα) πλέον, τ.ἔ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ ὅποιοι ἐφάνερωσαν τὰ φρονήματά σου. **δρῶ μετὰ τίνος** = συμπράττω μετὰ τίνος· **μετ' ἐμοῦ γε δρώης ἄν ἠδέως** = ἤθελες συμπράξει βεβαίως μὲ ἐμὲ κατὰ τρόπον εὐχάριστον (εἰς ἐμέ)· τίνος εἶδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; **δοκεῖ** (ἔνν. εἰδέναι). **κεῖνον δ' ἐγὼ ἀντί : ἐγὼ δ' ἐκεῖνον**· προηγεῖται τὸ ἐκεῖνον πρὸς ἔμφασιν (εἶναι ἀντίθεσις). **καλόν... φίλη**... ἀσύνδετα, πρὸς ἔμφασιν. **ῥα** = θεῖα, δίκαια. **πανουργήσασα** (ῥ. πανουργέω-ῶ) = ἀποτολήσασα δίκαιον ἐγκλημα (σχ. ὀξύμωρον, διότι ἡ Ἀντιγόνη θάπτουσα τὸν Πολυεῖκη παραβαίνει μὲν τὸν νόμον, ὅπερ ἦτο πανουργημα, ἀλλ' ἐκτελεῖ ἔργον εὐσεβές). **δν** = καθ' ὄν. **τοῖς κάτω** = τοῖς χθονίοις θεοῖς. **τῶν ἐνθάδε**· συγκρ. γεν. ἀντί : ἡ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῶ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώποις). **δοκεῖ** (ἔνν. τό : ἀτιμάσαι...). **τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα** = τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἔντιμα. **ἄτιμα ποιῶμαι** = θεωρῶ ἄτιμα. **ἀμήχανος** = ἄπορος, ἀνίκανος. **τὸ δρᾶν**· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς, πλεοναστ. ἐτέθη τὸ ἄρθρον. **προέχομαι** = προφασίζομαι. **ἄν προύχοιο** = (ἀντὶ προστακτ.). **ἐγὼ δέ**· ἰσχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) **ταλαίνης**· γεν. τῆς αἰτίας. **προταρβέω-ῶ** = φοβοῦμαι ὑπὲρ τίνος. **ἐξορθῶ-ῶ** = ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἐξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστῶς). **πότμος** (πίπτω) = μοῖρα. **κεύθω** = ἀποκρύπτω. **κρυφῆ κεῦθε** (πλεονασμὸς) = τήρησέ

το μουσικόν. **σὺν δ' αὐτως** = ὡσαύτως δέ. **καταυδάω-ῶ** = ὀμιλῶ, λέγω φανερά. **ἐχθίων** = μισητοτέρα. **σιγῶσ'**, ἂν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε· καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς μείζονα ἔμφρασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. **θερμῆν-ψυχροῖσι**· χάριν τῆς ἀντιθ. ἔθηκε ψυχροῖς ἀντι δεινοῖς. **ἀδεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ ῥ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. **οἷς**· ἔνν. τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς χθινοὺς θεοὺς. **εἰ καὶ δυνήση γε** (ἔνν. ἀρέσεις) = θὰ εἶσαι ἀρεστή εἰς αὐτοὺς βεβαίως (τό γε), ἂν καὶ θὰ δυνήθῃς νὰ εἶσαι ἀρεστή (θάπτουσα). **ἐράω-ῶ** = (μετὰ γεν.) = ἐπιθυμῶ. **ἀμήχανα** = ἀδύνατα **ἀμηχάνων ἐρᾶς**· ἡ φράσις αὕτη εἶναι παροιμιώδης, ὅπως καὶ ἡ : **ἀδύνατα θηρᾶς**· **πεπαύσομαι**, (ἀντι ἀπλ. μέλλοντος) = θὰ παύσω ὀριστικῶς, θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἐγχειρήματος. **ἀρχὴν οὐ** = οὐδαμῶς. **ἐχθαίρομαι** = μισοῦμαι· ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλον ἀντι παθητ. **ἐξ** = ὑπό. **προσκειση** = ἔσει (μετὰ θάνατον). **δίκη** = δικαίως. **δυσβουλία** = ἀφροσύνη. **πίεσομαι**, τοῦ πάσχω. **τοσοῦτον** = τόσον μέγα. **ἔα** (μέτρ., συνίζησις) **με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν**· τὸ ὅλον συνάπτ. με τὸ μέρος ἢ μὲ ἰδιότητα αὐτοῦ. **μὴ οὐ καλῶς** (μετρικῶς τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) = οὐχὶ ἐντίμως, μετ' ἀρνησιν τίθενται καὶ τὰ δύο ἀρνητικὰ μόρια. **στείχω** = βαδίζω, πηγαίνω. **ἔρηξ** = ἀπέρ-χῃσαι. **ἄνους** = ἀπερίσκεπτος. **ὀρθῶς** = εὐλικρινῶς.

Πραγματικά. οὐτ' εἰ θέλοις ἔτι πράττειν, ἡδέως δρώης ἄν... ἡ Ἀντιγόνη ἐξαντλήσασα προηγουμένως ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά της διὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν σύμπραξιν τῆς Ἰσμήνης καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσα ταύτης, ἀρχεται πλέον αισθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὡς ἐπιλήσιμονα τῶν καθηκόντων της καὶ δειλήν, καὶ μὴ θέλουσα τὴν συνεργασίαν της. **πλείων χρόνος, ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς ἐν τῷ Ἄδῃ. **πολλὸν ἐχθίων ἔση σιγῶσα** κτλ. ὁποῖον διαφαίνεται πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης ; **ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ μὲν Ἀντιγόνη ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα ἐξελθοῦσα τῆς πόλεως προβῇ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ, ἡ δὲ Ἰσμήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τοιοῦτοτρόπως κενοῦται ἡ σκηνή.

Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐχαρακτηρίσθησαν δι' ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος.

Λελιλογικαί. σ τ ρ ο φ ή α'. **ἀκτίς**· συνεκδοχ. ἀντί ἀκτῖνες. **ἀκτίς ἀελίου** = ἀκτινοβόλε ἥλιε. Ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀκτίς ἀελίου, φάος φανὲν ἑπταπύλω Θήβῃ, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. **ποτέ** = τέλος πάντων, ἐπὶ τέλους. Δι' αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν. **φανὲν φάος ἐφάνθης**· παρήχησις χάριν ἐμφάσεως. **ἀμέρας βλέφαρον** (περίφρασις) = ἡμέρας ὀφθαλμέ· τὸ βλέφαρον ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἦτοι τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου· τὰ πολλὰ συνώνυμα **ἀκτίς ἀελίου, τὸ κάλλιστον φάος, βλέφαρον** ὀφείλονται εἰς τὰ καταπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθήματα χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. **μολοῦσα** (ῥήμ. βλώσκω) = ἐλθοῦσα. **φῶς**, φωτὸς (ὁ) = ἀνήρ. **τὸν λεύκασπιν φῶτα** = τὸν ἔχοντα λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιληπτ. καὶ ἐννοεῖ ὄλον τὸν στρατόν· ἦσαν δὲ αἱ Ἀργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογγύλαι. **πανσαγία** (παῖν-σάγη = ὄπλισμός) = μὲ πανοπλίαν, πάνοπλον. **φυγάδα** (κατηγορ. κατὰ πρόληψιν) = ὥστε εἶναι φυγάδα. **πρόδρομον**· ἐπιρρηματικὸς προσδιορ. τοῦ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. **κινήσασα**· μετχ. χρονικὴ, προσδιορίζουσα χρον. τὸ μολοῦσα, ἦτοι ἀφοῦ ἐκίνησε (πρότερον), ἀφοῦ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. **ἄξυτέρω χαλινῶ** = σὺν ἄξυτέρω χαλινῶ. Ἀνήκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχυτέρω ἄρματι, διότι τὴν ιδιότητα ἄξυτέρω ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῶ, ἀντὶ εἰς τὸ ὄλον ἄρματι, ἦτο δὲ ταχύτερον, διότι οἱ Ἀργεῖοι διωκόμενοι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔφευγον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα. **αἶρομαι** = παρακινεοῦμαι, ἐξάπτομαι. (τὸ) **νεῖκος** = ἔρις, φιλονικία. **ἀμφίβολος** = ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, (διότι ὁ Ἐπειοκλῆς καὶ ὁ Πολυνεΐκης ἐφιλονίκουν, ἀμφισβητοῦντες περὶ τῆς βασιλείας). **ὀξέα κλάζων** = ἐκβάλλων ὀξεῖς κρωγμούς. **ὑπερέπτα** (ὑπερέπετομαι) = ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεώς μας). **αιετὸς εἰς γᾶν ὡς ὑπερέπτα** = ὡς αἰετὸς ὑπερέπτα εἰς γᾶν. **στεγανὸς** = ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος. **λευκῆς χιόνος** ἢ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου **χιονῶδε** (πτέρυγι) = μὲ πτέρυγας χιονελύκουσ. **ἰππόκομος** = ὁ κομῶν θριξίν ἵππου. **κόρυς ἰππόκομος** = περικεφαλία ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α'. **στάς ὑπὲρ μελάθρων** = σταθεῖς (λαβῶν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἡμῶν. **φονώσαισι** (ἐκ τοῦ φόνος, φονή) **λόγχαις** = μὲ λόγχας αἰμοδιφεῖς (προσωποπ.). **ἀμφιχάσκω** = ἀνοίγω τὸ στόμα

πέριξ, περιτριγυρίζω, με άνοικτόν στόμα (θέλει νά δηλώσῃ διὰ τούτου τὴν μεγάλην μανίαν τῶν Ἀργείων). **ἔβα** = ἀπῆλθε (πρὶν δηλ. ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων φονώσαισι λόγχαις, ἀμφιχανὸν στόμα κύκλῳ ἐπτάπυλον ἔβα· ἢ μετ. στάς προσδιορίζει χρον. τὴν μετ. ἀμφιχανῶν. **γένουσιν**· ἐτέθη δοτ. ὄργαν. ἀντὶ τῆς αἰτίας. γένυς, οὗ ὄνομαστ. εἶναι **γένυς** = κυρίως ἡ κάτω σιαγῶν, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένυες καὶ συνηρ. γένυς = αἱ σιαγόνες ἢ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. **πλησθῆναι**· ἀόρ. τοῦ πίμπλαμαι = χορταίνω. **στεφάνωμα πύργων** = πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸ πυργωτὸν περίβολον. **πευκάεις Ἡφαιστος** = τὸ ἐκ καιομένων πευκίων δάδων πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι : Ἀρης ἀντὶ πόλεμος, Ἀφροδίτη ἀντὶ ἔρωσ, Ἀμφιτρίτη ἀντὶ θάλασσα κ.λ.π). **πρὶν ἐλεῖν** = πρὸ τοῦ νά καταλάβῃ, περιλάβῃ. **τοῖος** = διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατι ἔφυγον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). **ἐτάθη** = συντόμως ἔγενεν, ἡγήθη **πάταγος Ἄρεος** = παταγῶδης μάχη. **δυσχεῖρωμα** = τὸ δυσκόλως χειρούμενον = δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδηθεῖσα), δύσκολος κατάκτησις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος Ἄρεος. **ἀντιπάλῳ δράκοντι**· αἶτιον. ποιητ. **μεγάλης γλώσσης κόμπους** = τὰς μεγαλαυχίας, τὰς μεγάλας κομπορημοσύνας. **ὑπερεχθαίρω** = ὑπερβολικὰ μισῶ. **σφᾶς** = τοὺς Ἀργεῖους. **πολλῷ ρεύματι** = με πολλὴν ὄρμην (ἐπιτυχῆς μεταφορὰ ἐκ τοῦ χειμάρρου). **προσνίσομαι** = προσφέρομαι, ἐπέρχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἡμῶν). **καναχῆ** (ἐκ τοῦ κανάσσω) = ὀξύς ἤχος, κλαγγή (ἰδίᾳ μετάλλου). **χρυσοῦ** = χρυσῶν ὄπλων· ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ καναχῆ καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλίας = λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλων ὄπλων. **ὑπεροπλία** = ὑπερβολικὴ πεποίθησις εἰς τὰ ὄπλα, ὑπεροψία. **παλτὸν πῦρ** = ὁ κεραυνός (ὁ παλλόμενος ἄνωθεν). **παλτῷ πυρὶ** = διὰ τοῦ ἐκσφενδονισθέντος ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Διὸς) κεραυνοῦ· τίνος εἴδους δοτικὴ εἶναι ; **ρίπτει** (ἱστορ. ἐν.) = ἔρριψε, κατεκρήμνισε· τὸ **ὑπερεχθαίρει** καὶ τὸ **ρίπτει** ἐτέθησαν παρατακτικῶς ἀντὶ νά τεθῆ : ὑπερεχθαίρων (αἰτιολ. μετ.) ρίπτει. **βαλβίς**· ἰδὲ πραγμ. **ἐπ' ἄκρων βαλβίδων** = ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ τείχους· προσδιορίζει τοπικῶς τὸ ὄρμῶντα· ἄκρα βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, εἰς τὰ ὅποια διὰ κλίμακος ἀνέβη ὁ Καπανεύς. **νίκη** = νικητῆριον κραυγῆν. **ἀλαλάζω** = κραυγάζω ἰσχυρῶς· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ριπτει (τοῦτον τὸν Καπανέα) παλτῷ πυρὶ ὄρμῶντα ἤδη ἀλαλάξαι νίκη ἐπ' ἄκρων βαλβίδων.

σ τ ρ ο φ ῆ β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γᾶ = ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἥτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. **τανταλόομαι** = διασειομαι, τραντάζομαι. **πυρφόρος ὄς** = ὄς πυρφ. ὑπέρθεσις. **βακχεύω** = μαίνομαι. **ἐπιπνέω** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θυέλλης) = ἐφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως). **ῥιπαῖς ... ἀντί : ἅμα ῥιπαῖς ἀνέμων** = μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνέμους ὀρμῆς καὶ ταχύτητος. **ἄλλα** τροπ. = κατ' ἄλλον τρόπον (παρὰ ὅπως ἤλπιζεν). **τὰ μὲν** = τὰ μὲν σχέδιά του, ὅσα ἀνέμενε (νὰ γίνουν), ὅσα ἀνειρεύετο. **ἄλλα δὲ** = (ἐνν. κακὰ). **ἐπ' ἄλλοις** = ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων τῶν Ἀργείων). **ἐπινωμάω-ῶ** = ἐπισωφεύω, προξενῶ. **στυφελίζω** (ἐκ τοῦ στυφελός) = τραχύς, σκληρός) = κτυπῶ ἰσχυρῶς, πατάσσω. **δεξιόσειρος** (περὶ τῆς λέξ. ἰδὲ πραγματικὰ) = ἰσχυρὸς καὶ γενναῖος συμβοηθός. **λοχαγός** = ἡγεμών, **τέλη** = φόρους, προσφορὰς (ἐδῶ πρὸς τὸν Δία.) **τροπαῖος** = ὁ τὴν τροπὴν τῶν ἐχθρῶν προκαλέσας, ὁ δοτὴρ τῆς νίκης (εἶναι εἰρωνεῖα διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ ὅποιοι οἴοντο οἱ ἴδιοι προσήνεγκον τὰ πάγχαλκα ὅπλα των, διὰ νὰ στηθῆ τὸ τρόπαιον). **στυγερός** = ταλαιπώρος, ἄθλιος. **ῶ** (δυϊκ.) = οἶ. **φύντε**· ἐναντιομ. μετ. (ἄορ. β' ἔφυν τοῦ ῥ-φύομαι = γεννῶμαι). **καθ' αὐτοῖν** = ἐναντίον ἀλλήλων. **στήσαντε** = ἐγείραντες. **δικρατεῖς** = καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικάς. **ἔχεντον** (ἴστορ. ἐνεστ.) **μέρος κοινοῦ θανάτου** = μεταλαμβάνουν, μετέχουν (μετέσχον) κοινοῦ θανάτου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . β' **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ἐπειδὴ. **μεγαλῶνυμος** = πολυῦμνητος. **ἀντιχαρεῖσα Θήβα** = χαρεῖσα ἐξ ἴσου πρὸς τήν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἤλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). **ἐκ μὲν δὴ πολέμων** = κατόπιν τοῦ τελευταίου τώρα πολέμου. **τίθεμαι λησιμοσύνην** = λησιμονῶ· ἀντικείμεν. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφορὰς. **παννύχιος καὶ πάννυχος** = ὀλονύκτιος, ἀντίθ. τοῦ πανημέριος. **ἐλελίχθων** (ἐκ τοῦ ἐλελίζω = ποιῶ τι τρέμειν ἢ σεισθαι) = ὁ σειῶν καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). **Θήβας**· γεν. ἀντικ. **ἐπέρχομαι** = ἐπισκέπτομαι. **ἄρχοι** = εἶθε νὰ ἐξάρχη τοῦ χοροῦ. **ὄδε** = ἰδοῦ. **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ὅμως (ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : ἀλλὰ στῶμεν). **νέον εἰληχῶς** (τοῦ ῥ. λαγχάω) = νεωστὶ ἀναλαβόν. **νεοχμός** = νέος, πρόσφατος. **ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν** = μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν σχετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμός· **νεαράς συντυχίας** ἀποκαλεῖ τὸν τελευ-

ταῖον θάνατον τῶν ἀδελφῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὐμενής εἰς τὸν Κρέοντα. **δῆ** = ἄρα γε. **μητίς** = σκέψις. **ἐρέσσω** (μεταφορ. ἐκ τῶν κωπηλατῶν) = ἀνακινῶ ἐν τῷ νῶ, ἀναλογίζομαι. **ὄτι** = διότι. **λέσχη** = ὀμίλια, εἶτα ὁ τόπος, ὅπου ὠμίλου, ἐδῶ συνέλυσαι. **σύγκλητος** = ἔκτακτος (ἰδὲ πραγματικά). **προτίθεμαι** = συγκαλῶ δημοσίᾳ. **πέμψας** = μεταπεμπάμενος = στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματικά. Ἀπὸ τοῦ στίχου 100 - 161 εἶναι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ ὅποια ἀπαρτίζουσι δύο ἡμιχόρια, ἐξ ἑπτὰ προσώπων ἑκάτερον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. Ὁ χορὸς συγκείμενος ἐξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξωτερικεύων ταῦτα διὰ τῆς ᾠδῆς του. Εὐλογον δὲ ἦτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραίας κίνδυνον νὰ προσαγορεύσῃ πρῶτον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν ὅποιον δὲν ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἐπανέβλεπε μὲ τόσῃν χαρᾶν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. **Θήβα**· ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἐπτάπυλος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἑκατομπύλων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. **Διρακίων**· ἡ Δίρκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐδείχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρώτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν Ἀντιόπην, τὴν προσέδεσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς υἱοὶ αὐτῆς, ὁ Ζῆθος καὶ ὁ Ἀμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημνισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην ἔδωσε τὸ ὄνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ ὁ ποιητὴς τὴν Δίρκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον βέροντος Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν ὅποιον ἔπρεπε νὰ ἀναφέρῃ, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημοτέρα εἰς τοὺς μύθους. **δράκοντι**· ἐνῶ οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς ἀετόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἐνός μὲν διότι ὁ δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ αετοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ μῦθος, οἱ Θηβαῖοι ἦσαν δρακοντογενεῖς, ἦτοι ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, τοὺς ὁποίους εἶχε σπείρει ὁ ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. **Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης**... πρὸς ποῖον παρόμοιον ῥητὸν χριστιανικὸν ἀντιστοιχεῖ τοῦτο; **χρυσῶν**· ἐννοεῖ χρυσοποικίλων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. **νίκην ἤδη ὀρμῶντα**· πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπανέως, ὁ ὁποῖος ἦτο πατήρ τοῦ ὀμηρικοῦ Σθενέλου καὶ ἦτο ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἡγεμόνων, τῶν ἐστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἐκεραυ-

νοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς, διότι ἐκαυχῆθη, ὅτι θὰ κατασκάψῃ τὰς Θήβας, εἴτε τὸ ἤθελεν, εἴτε μὴ ὁ Ζεὺς. **βαλβίδων**· βαλβίς καὶ βαλβίδες ἦτο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἤρχιζεν ὁ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἵππόδρομον ἐλέγετο **ἄφεις** ἢ **ἄφρητρία**· ἐνίοτε ὅμως ἐσῆμαινε καὶ τὸ τέρμα, ἐπειδὴ οἱ ἀγωνιζόμενοι διαυλον ἐπανάρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνουν τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλξεις αὐτοῦ. **δεξιόσειρος**· μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τεθρίπποις ἄρμασι δεξιῶν παρασείρων ἵππων. Παράσειροι δὲ ἵπποι ἦσαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο κυρίως ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος, τῶν καλουμένων ζυγίων, οἱ λεγόμενοι σειραῖοι ἢ παρήροροι (παρ' ἡμῖν λέγονται γεντέκια). Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δεξιὸς ἵππος ὤφειλε κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἄρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύσσαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους κύκλον, ἔπρεπε νὰ εἶναι γενναῖος καὶ ἰσχυρὸς. **ἑπτὰ λοχαγοί**· ἑπτὰ πύλαι ἦσαν, ἑπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἑπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγεμόνες. **Ζηνί τροπαίῳ**· ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ δοτὴρ τῆς νίκης, ὁ τροπαῖος· τροπαῖον δὲ ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἰὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαίων καὶ ἄλλων ὄπλων τῶν ἡττημένων. **Νίκα**· ἐτιμᾶτο ὡς ἰδία θεά, ἔχουσα πτερὰ καὶ φέρουσα συνήθως στέφανον ἢ κλάδον νίκης· ὠραιότατην παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. **πολυαρμάτῳ Θήβῃ**· ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ὠραῖα ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιλάρματον, εὐάρματον, χρυσάρματον κτ.λ., **Βάκχιος** ἀντὶ Βάκχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιαίτερος λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόρευε δὲ οὗτος διευθύνων τοὺς χορούς, ὅπως ἐπιστεύετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. **ἀλλ' ὄδε γάρ...** οἱ ἐν τοῖς τελευταίοις στίχ. 155—161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπαιστοι ρυθμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. **σύγκλητος λέσχη**· ἀναχρονιστικῶς εἶναι ἢ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους γινομένη ἔκτακτος συνέλευσις τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένας κατὰ μῆνα καὶ καλουμένας **κυρίας**, καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας συνεχρότουσι δι' ἐπειγούσας καὶ ἐκτάκτους ἀνάγκας, καὶ τὰς ὁποίας ἐκάλουν **ἐκτάκτους**· συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς **σύγκλητον** τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ

τοῦτο λέγει **κοινῶ κηρύγματι**, διότι δημοσίᾳ εἰδοποιήσεν, ὅπως δημοσίᾳ ἐκκαλεῖτο καὶ ἡ ἔκτακτος συνέλευσις τοῦ δήμου.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (162 - 381)

α') 162 - 222

Λεξιλογικαί. ἀσφαλῶς· προσδιόρ. τὸ ὠρθωσαν καὶ κάμνει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σάλω. **σάλω** = μὲ θαλασσοταραχὴν (μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλευθῆναι σκάφος). **σεΐσαντες** = συγκλονίσαντες. **πομπὸς** = ἀπεσταλμένοι, κλητῆρ. **δίχα ἐκ πάντων** = ξεχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ ὅλων. **ἔστειλ' ἰκέσθαι** = μετεπεψάμην = ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. **εἰδῶς** (αἰτιολ.). **κράτη θρόνων** = τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (ὁ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπειᾶς). **ὠρθοῦ** = ἐκυβέρνα, ὠδήγει ὀρθῶς. **διώλετο** = ἐχάθη. **μένοντας ἐμπ. φρονήμασιν** = ὅτι παρεμένετε μὲ σταθερὰ φρονήματα (ὅτι ἐμένετε πιστοί). ' Ἡ σειρά τῶν λέξεων : εὐ εἰδῶς τοῦτο μὲν σέβοντας αἰεὶ τὰ κράτη θρόνων Λατοῦ, τοῦτ' αὖθις, ἠνίκα Οἰδίπους ὠρθοῦ πόλιν, κατεῖ διώλετο, μένοντας ἔτι ἐμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνων (Λατοῦ καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. **πρὸς διπλῆς μοίρας** = ἀπὸ κοινῆς μοῖρας (θανάτου). **παΐσαντες καὶ πληγέντες** = κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονευθέντες. **σὺν αὐτόχειρι μιάσματι** = σὺν μιάσματι αὐτοχειρίας = δι' ἰδιοχείρου μιαιφάνειας πράξεως. **κράτη καὶ θρόνους· σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν** (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ὅλην ἐξουσίαν). **δὴ** = ὡς εἶναι γνωστόν. **κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν ὀλωλότων** (ἐτέθη οὐδ. ἀγχιστεῖα ἀντὶ θηλ. ἀγχιστεῖαν) = σύμφωνα μὲ τὴν πλησιεστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **παντὸς ἀνδρὸς** (ἐνν. ἀρχοντος.) **ἐκμαθεῖν** (ὑποκ. τινὰ) = νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. **γνώμην** = τὰς ἰδέας. ' Ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συνωνύμων **ψυχὴν, φρόνημα, γνώμην**, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον καὶ ἀληθὲς φρόνημα. **πρὶν ἄν· ἢ σύνταξις τοῦ πρὶν μεθ' ὑποτακτ. (φανῆ)** λόγῳ τῆς προηγ. ἀρνητικῆς ἐννοίας ἀμήχανον κ.λ.π. **ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν** = ἐν τῇ ἱκανότητι τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βιάντος τοῦ Πριηνέως « ἀρχὴ ἄνδρα δεικνυσι » προσθέτει ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἱκανότητα τοῦ ἀρχοντος.) **ἐντριβῆς φανῆ** = δοκιμασθῆ. **ἐμοὶ γάρ...** ' Ὁ Κρέων ἀρχε-

ται ἀναπτύσσων τὸ βασιλικὸν πρόγραμμα τοῦ. ὅστις μὴ ἄπτεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. ἐγκλήσας ἔχει = ἔχει κλεισμένην (ἐκ φόβου), δὲν ὁμιλεῖ μετὰ παρηρησίας. δοκεῖ· ἐξ αὐτοῦ ἢ ἐν ἀρχῇ δοτ. προσωπ. ἐμοί. Εἰς τὸ β. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῦν, ἐνῶ εἰς τὸ πάλαι θὰ ἐννοηθῇ ὁ πικρατὰ. ἐδόκει, δηλ. πάλαι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. μεῖζον' (α) = ἀνώτερον, πολυτιμότερον φίλον (χρησιμ. ὡς ἐπιθ. διαρ. τοῦ φίλον). ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας· β' ὄρος τῆς συγκρίσεως = ἢ τὴν αὐτοῦ πάτραν. οὐδαμοῦ λέγω (ἐνν. εἶναι) = οὐδὲως τὸν ὑπολογίζω, οὐδὲως τὸν ἐκτιμῶ· ἢ σειρά τῶν λέξεων: καὶ ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μεῖζον' (α), τοῦτο οὐδαμοῦ λέγω. Τὰ κατωτέρω: ἴστω Ζεὺς... μέχρι τοῦ στίχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφουν τὸν ἐπίσημον ὄρκον, ὃν κάμνει ὁ Κρέων εἰς τὸν Δία. ἴστω (οἶδα) = ἄς εἶναι μάρτυς. οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι, εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. μετ. ὄρων = εἰ ὀρώην. ἄτη (ἦ) = ὄλεθρος, καταστροφή. τοῦτο = τὸ ἐξῆς. γιγνώσκω = ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν. ἦδε, ἢ πόλις. πλέοντες (ὑποθ.)· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. ποιούμεθα = ἀποκτῶμεν. ὀρθῆς = εὐτυχούσης, οὔσης σώας. τοιοῖσδε νόμοισι = ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. αὐξω = μεγαλύνω, μεγαλυτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν καθιστῶ. ἀδελφὰ τῶνδε = σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχάς μου αὐτάς. πάντ' ἀριστεύσας δορὶ = καθ' ὅλα ἀριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω) = νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπονδὰς, κτερίσματα κτλ.). ὅσα ἔρχεται κάτω = ὅσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. Πολυνείκη λέγω· παράθεσις τοῦ ζύναμιον. ἐγγενεῖς = ἐγγχωρίους. φυγὰς κατελθὼν = ἐπανελθὼν ἐκ τῆς φυγῆς. πρῆσαι (πρήθω) = νὰ κατακλύσῃ. κατ' ἄκρας (κυρίως ἀπὸ κορυφῆς ἕως κάτω) = καθ' ὅλοκληρίαν. κοινοῦ πάσασθαι (πατέομαι) = νὰ γευθῇ ἀδελφικοῦ ἢ συγγενικοῦ αἵματος. τοὺς δὲ ἐνν. πολίτας. κτερίζω = προσφέρω κτέρεια ἢ κτερίσματα, κηδεύω μὲ πᾶσαν τιμὴν ἀνήκουσαν εἰς τοὺς νεκρούς. πρὸς οἰωνῶν· ποιητ. αἴτιον. ἐδεστὸν = ἐδεσθὲν = κατασπαραχθέν. αἰκίζω καὶ αἰκίζομαι = μεταχειρίζομαι, κακῶς, κακοποιῶ. φρόνημα = θέλησις· ἢ σειρά τῶν λέξεων: ἔαν δ' ἄθραπτον καὶ ἰδεῖν δέμας (Πολυνείκους) ἐδεστὸν καὶ αἰκισθὲν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν. κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων = καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον θὰ τύχῃσι μεγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται

βεβαίως ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνεΐ-
κη, ἀλλὰ περὶ ἴσης, ἀλλ' ὁ Κρέων ἔννοσέ διὰ τούτων, ὅτι ὅταν δοθῇ
ἴση τιμή, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ αὐτοὶ δικαιοῦνται
μεγαλυτέρας τιμῆς, ὁμοίως οἱ κακοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ οὐδεμίαν
δικαιοῦνται τιμῆς). **θανῶν καὶ ζῶν**· πρωθύστερον. **τὸν δύσουον**
καὶ εὐμενεῖ· προσδιορ. ἀναφορᾶς. **δύσουος** = δυσμενής, ἔχθρος. **που**
= ὡς νομίζω. **ἔνεστι σοι** = εἶναι δικαίωμα σου. **νόμῳ χρῆσθαι** =
νομοθετεῖν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : σοὶ γέ που ἔνεστι παντὶ νόμῳ χρῆ-
σαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ἡμῶν, ὅποσοι ζῶμεν. **ὡς ἂν σκο-**
ποὶ ἦτε (εἶναι πλῆθ. ἐρωτ. πρότασις ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ὄρατε ἢ σκοπεῖ-
τε) **τῶν εἰρημένων** = προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξετε τὰ διατεταγμένα
ὑπ' ἐμοῦ. **νὺν** = λοιπὸν. **βαστάζειν** (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου) = νὰ
ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς φυλάξεως. **προτίθημι** = ἀναθέτω. **ἐπίσκοπος**
= σκοπός, φρουρός. **ἐπεντέλλω** = πρὸς τούτους διατάσσω· ἢ κανο-
νικὴ διατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ἦτο : **τί δῆτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄλλο,**
ὃ ἐπεντέλλοις ἐτι ἂν; ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὅποιον
προσέτι ἤθελες διατάξει εἰς ἐμὲ νὰ ἐκτελέσω; ἢ δύναται τὸ ἄλλο νὰ
ἐκληφθῇ ὡς ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ **τοῦτο** καὶ νὰ ἐξη-
γηθῇ ἐπὶ πλέον, διγλ. τί ἄλλο ἐπὶ πλέον ἤθελες διατάξει; **ἐπιχωρῶ** =
ἐπιτρέπω. **τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν** ἀντ. τοῦ ἐπεντέλλω. **ἀπιστῶ** = ἀπει-
θαρχῶ. **τάδε** = τὰ κεκηρυγμένα, τὰ διατεταγμένα. **ὅς ἐρᾷ...** ἀναφορ.
συμπερ. πρότ. = ὥστε οὗτος νὰ ἐπιθυμῇ. **καὶ μὴν** = καὶ ἀληθῶς.
μισθός (εἰρων.). **ὑπ' ἐλπίδων** (ἀναγκ. αἵτιον). **τὸ κέρδος** = ἡ
ἐλπίς τοῦ κέρδους. **διώλεσεν** γινωμ. ἀορ. = συνήθως καταστρέφει.

Πραγματικά. ἄνδρες· ἐξελθὼν μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπειᾶς
διὰ τῆς μέσης (βασικῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου ὁ Κρέων καὶ κρατῶν
σκήπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δουροφόρων του μὲ ῥυθμὸν σύμφω-
νον πρὸς τοὺς ἀναγκαστικὰς στίχους 155—156 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοροῦ.
Λαβὼν δὲ ἀκολούθως θέσιν εἰς τὸ προσκήνιον, προσφωνεῖ μετὰ τινος
ὑπερφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορὸν, ἀπλῶς
καὶ συντόμως διὰ τοῦ « ἄνδρες », ἀνακλινοῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ προγράμ-
ματός του καὶ ἐξαγγέλλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὐτοῦ περὶ τῶν
ἀδελφῶν Ἑπεικλέους καὶ Πολυνεΐκους. **ὅτι ἡδ' ἐστὶν ἡ σφύζουσα**
κλπ. Τὴν ὥραιαν αὐτὴν ἰδέαν τοῦ Κρέοντος, ὅτι ἐφ' ἕσσαν τὸ σκάφος
τῆς πολιτείας πλέει κλιῶς, ἀποκτῶμεν καὶ τοὺς φίλους, ἦτοι ἂν ἔχω-

μεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἂν δὲν ἔχομεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομεν, ἐξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ ὁ Περικλῆς (Θουκ. II 60) « ἐγὼ γὰρ ἤγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην... » .
ἂ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς · παρ' ἀρχαίοις ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις, ὅτι αἱ ἐπιτύμβιοι χοαὶ εἰσέδδον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐφθανον μέχρι τῶν νεκρῶν. **τοὺς ἐγγενεῖς** = τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν τινι τόπῳ, λέγεται δὲ **πρῆσαι**, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεοὺς, διότι θὰ ἐκαίοντο μόνον τὰ ἱερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. "Ἄξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεχθέντων εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουλευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β') 223 — 277

Λεξιλογικαί. ὅπως = ὅτι. **ὑπὸ τάχους** = ἔνεκα ταχύτητος. **δύσπνους** = δυσκόλως ἀναπνέων, ἀσθμαίνων. **ἰκάνω** (σημ. παρακ.) = ἔχω ἔλθει. **κοῦφον ἐξάρας πόδα** (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., ἡ δὲ μετοχ. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθντ.), ὥστε νὰ εἶναι ἐλαφρὸς, βαδίσας πολὺ ταχέως. **φροντίδων** · γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰς ἐπιστάσεις, ὅπερ σημαίνει σταθμούς. **πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις** = διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μὲ ἠνάγκασαν νὰ κάμω πολλοὺς σταθμούς. **κυκλῶν ἑμαυτὸν ὁδοῖς εἰς ἀναστροφὴν** = κάμνων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). **αὐδάω - ῶ** = λέγω. **ἠῦδα μυθουμένη, πλεονασμός.** **οἷ** = ἐκεῖ ὅπου. **δίδωμι δίκην** (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην) = τιμωροῦμαι. **μολῶν** (βλώσκω) ὑποθετ. μετ. **τλήμων** = ἄθλιος. **τάδε** = τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα. **οὐκ ἀλγυνῆς** ; (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς ; **ἐλίσσω** = ἀνελίσσω εἰς τὸν νοῦν μου. **ἀνύτω καὶ ἀνύω** = διανύω, διατρέχω. **σχολῆ βραδύς** = βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. **βραχεῖα μακρά** · ὀξύμωρον σχῆμα. **ἐνίκησεν** = ἐπεκράτησεν, ὑπερίσχυσεν ἢ γνώμη, ὑποκ. αὐτοῦ τὸ δεῦρο μολεῖν. **κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ** = καὶ ἂν θὰ εἶπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἂν θὰ σοῦ ἀνακοινώσω ἐν τίποτε. **δράττομαί τινος** = πιάνομαι ἢ κρατοῦμαι ἀπὸ τι. **τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον** = ὅτι δὲν

θέλω πάθει ἄλλο τι ἢ τὸ πεπρωμένον. **ἀνθ' οὗ**· ἀναγκ. αἴτιον. **ἀθυμία** = ἐναγωνίως λύπη. **τάμαυτοῦ** = τὰ ἀφορῶντα εἰς ἐμέ. **γάρ** (διασαφ.). **ὅστις ἦν ὁ δρῶν** (ὁ δράστης)· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **οὐδ' ἂν διακαίως...** = καὶ ἐπομένως δέν... **στοχάζομαι** = σκοπεύω. **εὖ γε στοχάζη** = ἀληθῶς καλὰ ἀποβλέπεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σου. **ἀποφάργνυσαι κύκλω τὸ πρᾶγμα** = προφυλάσσεσαι ὀλόγυρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐθύνης τοῦ πράγματος. **ὡς σημανῶν νέον τι** = ὅτι πρόκειται ν' ἀνακοινώσης σοβαρὸν τι. **γάρ**. αἰτιολογ. τὰ ἐννοούμενα ἐκ τῶν προηγουμένων, εὖ στοχάζη ἀποφάργνυσαι τὸ πρᾶγμα. **τὰ δεινὰ** = τὰ φοβερὰ (ἐννοεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ θανάτου). **προστίθησ' ὄκνον πολὺν** = ἐμβάλλουσαν μεγάλην δειλίαν. **οὐκουν ἐρεῖς ποτε** ; = δέν θὰ εἶπης τέλος πάντων ; ἢ ἐρώτησις μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐντονὸν κατάφασιν : εἰπέ τέλος πάντων ὁμοίως καὶ τὸ **εἶτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει** (περίφρασις) = καὶ ἔπειτα κρημνίσου νὰ φύγῃς. **καὶ δὴ** = καὶ ἰδοὺ λοιπόν. **βαίνω** = ἀπέρχομαι. **καπὶ χρωτὶ** = (χρῶς-τὸς) = καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. **δίψιος** = ξηρὸς. **παλύνω** = ἐπιπάσσω, πικραλίζω. **ἐφαγιστεύω** καὶ **ἐφαγνίζω** = κάμνω νεκρικὴν τελετήν. **ἄ χρῆ** = τὰ νενομισμένα, τὰ ἐπιβεβλημένα. **τις ἀνδρῶν**· τραγικὴ εἰρωνεία· οὐδόλως φαντάζεται ὁ Κρέων, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι γυνὴ ὁ δράστης. (ἢ) **γενῆς**, γενῆδος = ἀξίνη. **δίκελλα** = σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας (μάκελλα δὲ εἶναι ἢ ἔχουσα ἓνα). **πλήγμα** = κτύπημα, ἐκ τοῦ-του ἢ γεν. ὑποκ. γενῆδος. **ἐκβολή** = ἐκβεβλημένον χῶμα (ὑπὸ τῆς δικέλλης). **στύφλος** = σκληρὸς. **ἀρρῶξ** = (ἀ-ρήγνυμι) = ἄσχιστος, μὴ ἐσκαμμένη. **ἐπαμαξεύω** (ἀντὶ ἐφαμαξεύω). **τροχοῖσι** = χαράσσω διὰ τροχῶν ἀμάξης. **ἄσημος** = ἄγνωστος· κατ' ἄλλην ἔρμην. : δέν ἀφῆκεν ἔχνη, σημειῖόν τι. **ὅπως**· χρον. = μόλις (τὸ παρ' ἡμῖν καθῶς). **ἡμεροσκόπος** = σκοπὸς τῆς ἡμέρας. **δυσχερές** = δυσερμήνευτον. **ὁ μὲν**· ἐνν. νεκρὸς. **τυμβήρης** = τεθαμμένος, τυμβόχωστος. **ὡς φεύγοντος** (ἐνν. τοῦ ἐργάτου, τοῦ δράστου) = ὡς ἐὰν ἤθελε ν' ἀποφύγῃ. **ἄγος** = τὸ μίαισμα, τὸ ἐγκλήμα τῆς ἀσεβείας. (ὁ) **θῆρ-θηρὸς** = ἄγριον θηρίον (σαρκοβόρον). **σπάω-ῶ** = σπαράσσω (ἐὰν ἦτο θηρίον ἢ κύων, θὰ ἐφαίνοντο πάντως ἔχνη τῶν ποδῶν του ἐπὶ τοῦ χῶματος ἢ ἔχνη ὀδόντων καὶ ὀνύχων ἐπὶ τοῦ πτώματος). **ῥοθέω-ῶ** = κάμνω ῥόθον, βοήν (λέγεται ἐπὶ κυμάτων ἢ κωπηλασίας), θορυβῶ. **λόγοι ἐρρόθουν κακοὶ** = ἀντηλλάσσοντο ὑβριστικαί, ὀργίλοι λόγοι. **φύλαξ ἐλέγχων**· σχῆμα ἀνακόλουθον, ἀντὶ γεν. ἀπολ. μετοχῆς. **κὰν ἐρίγνετο πληγῇ τελευτῶσα**

(ένικ. άντι πληθ.) = και ή υπόθεσις θα κατέληγεν εις άμοιβαία κτυπήματα· εΐναι άπόδοσις τής εκ του κατωτέρω λέγει έννουμένης ύποθ. **ει μή τις έλεγεν**, ήτις δέν έτέθη, επειδή παρενεβλήθησαν άλλαι προτάσεις. **εις γάρ τις ήν έκαστος ούξειργασμένος** = διότι εις έκαστος εξ ήμων, οίοσδήποτε (τό: τις) και άν ήτο, κατά την γνώμη των άλλων ό διαπράξας τó έργον. **και ούδεις έναργής** = και ούδεις έφανερώνατο ως άληθινός δράστης. **άλλ' έφευγε μή ειδέναι** = άλλ' ήρνεΐτο, ότι έγνώριζε (πλεον. ό μή). **μύδρος** = σΐδηρος πεπυρακτωμένος. **πύρ διέρπειν** = και να διερχώμεθα δια μέσου του πυρός. **όρκωμοτώ θεούς** = επικαλοΰμαι μεθ' όρκου τους θεούς. **τό μήτε δρᾶσαι μήτε τφ ξυνειδέναι** = ότι οΰτε επράξαμεν τó έργον οΰτε ότι έχομεν γνώσιν περί τινος (ότι κτ.λ.). **βουλεύσαντι**· ένν. και πρό αύτου τó μήτε = μήτε ότι τó διενοήθη (αί μετοχαί κατηγορ.). **ότε** (αίτιολ.). **οΰδέν ήν ήμϊν πλέον έρευνώσιν** = οΰδέν κέρδος (οΰδεμίαν ωφέλειαν) ειχομεν, άν και εκάμνομεν προς τούτο έρεΰνας. **πέδον** = τó έδαφος. **νεύω** = κλίνω κάτω. **καλώς πράττω** = εϋ πράττω = εϋτυχῶ, σφίζομαι. **όπως πράξαιμεν**· πλαγ. έρώτ., εξαρτ. εκ ρήμ. γνώσεως σημαντ. (έγιγνώσκομεν), όπερ κατά ζευγμα έννοεΐται εκ του ειχομεν (= ήδυνάμεθα). **μύθος** = λόγος. **άνοιστέον** (άναφέρω). **τουργον** = την ταφήν του Πολυνείκουσ. **και ταϋτ' ένίκα** = και υπερίσχυεν ή γνώμη αύτη. **ό πάλος** (εκ του πάλλω) = ό κλῆρος. **καθαιρει** = κατεδίκασε. **τάγαθόν** (ειρων.). **οϋχ έκοΰσιν** (ένν. ύμϊν, πληθ. άντι ένικου) = χωρίς να με θέλετε.

Πραγματικά. άναξ... ό φύλαξ εισήλθεν δια τής άριστεράς παρόδου άσθμακίων και πνευστιών ήθογραφεΐται λαμπρά ως άνθρωπος του λαου, προσπαθών δια γνωμολογιών και μικρολογιών να σώση πρωτίστως έαυτόν από τής επαπειλουμένης μεγάλης τιμωρίας. 'Ο ποιητής σκοπεΐ δια του ταπεινου τούτου τύπου να εξάρη τó ιδανικόν ύφος τής 'Αντιγόνης. **τό μόρσιμον**· οί άνθρωποι του λαου άποδίδου ιδιαιτέραν σημασίαν εις τó πεπρωμένον, τó όποϊον κατ' αύτους διέπει τά ανθρώπινα. **παλύνας διψίαν κόνιν κάφαγιστεύσας**· δηλ. άπλωσ επασπάλισε δια χόματος τó πτώμα του νεκρου, τούτο δε κατά τους άρχαίους εν ανάγκη ανεπλήρωσε την κανονικήν ταφήν· δια του **έφαγιστεύσας** δε έννοεΐ τας νενομισμένας νεκρϊκάς τρισπόνδους χοάς. **ό πρώτος ήμεροσκόπος**· οί φύλακες ειχον αναλάβει την φρούρησιν του νε-

κροῦ καθ' ὀρισμένα χρονικά διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὁ πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε λίαν πρῶτὴν τὴν φρούρησιν, διότι ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ Ἀντιγόνη λίαν πρῶτὴ ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρόν, οἱ δὲ φύλακες ἢ λόγῳ τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν θάπτουσαν ἢ ἦλθον ἐκεῖ μετὰ τὸ γενόμενον. **ἄγος φεύγοντος**· ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβῆς ἐκεῖνος, ὅστις εὕρισκεν ἄταφον πτώμα καὶ δὲν ἔρριπτε τοῦλάχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ· (διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ φύλακος ἐπιρρίπτεται λεληθότως μορφή κατὰ τοῦ Κρέοντος, διατάξοντος νὰ μὴ ταφῆ τὸ πτώμα). **ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους**· ταῦτα ἦσαν εἶδος θεοκρισιῶν ἢ θεοδικιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ εἰς παλαιότερας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τινος ὁ θεωρούμενος ἐνοχος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεπυρακτωμένου σιδήρου ἢ διήρχετο δι' ἀνημμένων ἀνθράκων κλπ., ἔπρεπε δὲ νὰ ἐξέλθῃ σῶος καὶ ἀβλαβῆς, ἐὰν ἦτο ἀθῶος. **ὄρκωμοτεῖν**· οἱ ἀρχαῖοι τόσον εἰς τὰς εὐχάς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὄρκους τῶν ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεούς. **κάμει τὸν συσδαίμονα πάλος καθαιρεῖ**· ἡ κλήρωσις παρ' ἀρχαίοις ἐγένετο ὡς ἐξῆς: ἔθετον τοὺς κλήρους ἐντὸς κυνῆς (δερματίνου κλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἢ ἀγγείου καὶ ἐπαλλον αὐτοὺς, μέχρις ὅτου ἐξέπηδα εἷς κλῆρος, ὁ ὁποῖος ἀνῆκεν εἰς τὸν λαθόντα.

γ') 278 - 331

Λεξιλογικαί. θεήλατον = ὑπὸ τοῦ θεοῦ πραχθέν, πεμφθέν. **μητι**· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ βουλευεῖ. **ξύννοια** = διαλογισμός. **πάλαι**, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. **πρὶν καὶ μεστῶσαι με ὄργῆς** = πρὸ τοῦ καὶ νὰ με πληρώσῃς θυμοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμεν. πρὶν καὶ νὰ με παραφουσκώσῃς) Διὰ τοῦ **κάμει** ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **ἐμοί τι** τοῦ χοροῦ. **ἄνους τε καὶ γέρον ἅμα**, ἀντὶ νὰ εἴπῃ: **ἄνους καίπερ γέρον ὦν** = ἀπερίσκεπτος, ἂν καὶ εἶσαι γέρον (ἐπειδὴ τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερίσκεψία εἶναι ἀσυμβίβαστα). **ὑπερτιμῶ** (ἡ μετοχ. αἰτιολ.) = ἐξαιρετικὰ τιμῶ. **κρύπτω** = θάπτω. **ἀμφικίων** = περίστυλος. **πυρώω** = καίω. **διασκεδάννυμι** = καταλύω (σπάττεται πρὸς τοὺς νόμους), ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ ζεῦγμα θὰ ἐννοήσ., καταπατήσων τὴν γῆν· ἢ σειρὰ τῶν

λέξεων τῆς ἔπομ. προτ. : ἡ εἰσορᾶς θεοῦς τιμῶντας τοὺς κακοῦς ; ταῦτα = τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). καὶ πάλαι· ἔνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι. μόλις φέρω = μετὰ δυσκολίας ἀνέχομαι. ῥοθῶ τινι = ψιθυρίζω ἀποδίδω ὕβρεις κατὰ τινος. λόφος = τράχηλος. λόφον ὑπὸ ζυγῶ (μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑποζυγίων)· διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρέοντος. δικαίως = ὅπως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. ὡς στέργειν ἐμὲ = ὥστε νὰ δεικνύωσι τὸν ὀφειλόμενον εἰς ἐμὲ σεβασμόν. ἐκ τῶνδε = ὑπὸ τούτων. τούτους (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). ἐξεπίσταμαι καλῶς· (πλεονασμ.)· ἡ πρόθ. ἐκ καὶ τὸ καλῶς, διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποίθησίν του. παράγομαι = παρασύρομαι. παρηγμένους· ἡ κατ-γορ. μετ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέμφ. ἀκολοθίας, ἡ αἰτιολ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. τάδε = τὴν ταφήν. νόμισμα = τὸ νομιζόμενον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. κακὸν νόμισμα = κακὸν κατασκευάσμα, θέσπισμα· (δὲν κατακρίνει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). τοῦτο τὸ νόμισμα, ἀντί : οὗτος ὁ ἄργυρος. ἐξανίστημι = ἀναστατώνων ἐκβάλλω (ἐκ τῶν δόμων). ἐκδιδάσκω = διδάσκω καλῶς, καθοδηγῶ. παραλλάσσω = μεταστρέφω. ἴστασθαι = ὥστε νὰ προσχωροῦν, νὰ λαμβάνουν κατεύθυνσιν. πανουργίας ἔχειν = νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. ἔδειξεν· γνομ. ἀόρ. δυσσέβεια παντός ἔργου = πᾶν ἔργον ἀσεβές. μισθαρνέω (μισθὸν ἄρνημαι) = λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. ἀνύω ἢ ἀνύτω = ἐκτελῶ, πράττω. ἦνυσαν-ἐξέπραξαν (γνομ. ἀόριστοι)· τὸ β' ῥῆμ. = συνήθως κατορθώνουν. ἰσχω σέβας (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι) = τυγχάνω σεβασμοῦ. ὄρκιος = μεθ' ὄρκου. αὐτόχειρ = αὐτουργός. ἐκφραίνω = παρουσιάζω. μόνος "Αἰδης = μόνη ἡ τιμωρία τοῦ θανάτου, μόνος ὁ ἀπλοῦς θάνατος. Ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου θὰ ἦτο ὁμαλωτέρα, ἐὰν ἐξεφέρετο ὡδε : οὐχ ὑμῖν "Αἰδης μῶνος ἀρκέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεσθε, μέχρις ἂν τήνδε δηλώσθῃ ὕβριν. τὴν ὕβριν = τὴν πρᾶξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δράστην αὐτῆς. ὄθεν οἰστέον (ῥῆμ. φέρω) τὸ κέρδος (πλαγ. ἔρωτ. πρότ.) = πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. τὸ λοιπὸν (ἐπιρρ.) = εἰς τὸ ἐξῆς. ἐξ ἅπαντος = ἐκ παντός ἐν γένει πράγματος. ἐκ τῶν αἰσχυρῶν λημμάτων (ἀναγκ. αἰτ.) ἐκ τῶν αἰσχυρῶν κερδῶν. ἀτῶμαι = δυστυχῶ. Αἰ μετ. κατηγορημ. δώσεις = θὰ ἐπιτρέψῃς. οὕτως = ἔτσι, ἀναπολόγητος.

καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις;= ὡς καὶ νῦν...= ὅτι καὶ τώρα ὁμιλεῖς (ὅπως καὶ πρωτύτερα) με δυσαρέσκειάν μου, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἶναι δυσάρεστοι ; δάκνω = δαγκώνω, ἐδῶ λυπῶ. ἐν τοῖσιν ὡσὶν ἢ ᾧ... προσδ. ἀναφορᾶς. τί δαί = ἀλλὰ πῶς. ρυθμίζω = κανονίζω, σταθμίζω. τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου· πρόληψις, ἀντὶ τοῦ ἐστὶν ἡ ἐμὴ λύπη = τοῦ ἔχει τὴν ἔδραν της... σὲ τὰς φρένας· σχ. καθ' ὅλον καὶ μέρος. λάλημα = φλύαρος. ἐκπεφυκός (ἀντὶ - κὼς πρὸς τὸ ὑποκείμενον σὺ) = ὅτι εἶσαι ἐκ φύσεως φλύαρος: ἡ σειρά τῶν λέξεων: οἴμ' ὡς δῆλον εἶ ἐκπεφυκός λάλημα. οὐκ οὖν τὸ γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας (εἰμί) ποτέ = ἴσως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰαδῆποτε περιπτώσει τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει. καὶ ταῦτα (προσδιор. τοῦ προδοῦς) = καὶ μάλιστα. ἡ δεινόν = ἀλήθεια, φοβερὸν εἶναι. ψευδῆ δοκεῖν = νὰ σχηματίζη ἐσφαλμένας ἀντιλήψεις. ᾧ δοκεῖ γε = τοῦλάχιστον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἀποφάσεις (ὥστε ἡ σημ. τοῦ δοκεῖν εἶναι διάφορος ἐνταῦθα)· ἡ σειρά τῶν λέξεων: ἡ δεινόν ἐστὶ δοκεῖν τούτῳ ψευδῆ ᾧ γε δοκεῖ. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι εἶναι φοβερὸν νὰ ἀπατάται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του ὁ ἄρχων. κόμψευε τὴν δόξαν = εὐφυολόγει λογοπαικτῶν με τὴν λέξιν δοκεῖν· εἰς τὴν κομψολογίαν τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ γράμματος δ. τοὺς δρῶντας (δὲν ἐννοεῖ τοὺς πολλοὺς) = τὸν δρᾶστην, οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι. ἐξερῶ (τοῦ ἐξαγορεύω) = θὰ διακηρύξω. δειλὰ κέρδη = τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σκοτία) ἐλατήρια. πημοναί = συμφοραί· (ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστα = ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲν ἄλλου εὐχομαι νὰ εὐρεθῆ ὁ δρᾶστης. ἐὰν ληφθῆ τε καὶ μὴ ἀντί: εἴτε ληφθῆ εἴτε μὴ. οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδόλως. ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς = παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποιθήσιν μου. (Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεχθέντα εἶπεν ὁ φύλαξ, καθ' ὃν χρόνον εἶχε φύγει ὁ Κρέων).

Πραγματικά. παῦσαι· παρατηρητέα ἡ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέοντος, προσιδιάζουσα εἰς τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους. **πό-τερον...** μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἶναι θεήλατος ἡ ταφή, τὸ ἐξῆς δίλημμα: διὰ νὰ εἶναι θεήλατον τὸ ἔργον τῆς ταφῆς, ἔπρεπε οἱ θεοὶ ἢ νὰ τιμῶσι τὸν Πολυνεΐκη, ὡς εὐεργέτην αὐτῶν, ἢ νὰ τιμῶσι τοὺς κακοὺς: ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον

νά ἀληθεύῃ, διότι αὐτὸς ἤλθε νά κλύσῃ τοὺς ναοὺς των... ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δεύτερον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναίρεῖται. **πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες**· ἴδιον τῶν τυράννων εἶναι νά ὑποπτεύωσι συνωμοσίας καὶ σκευωρίας πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν. **κρεμαστοί**· ἐσυνηθίζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα νά ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, διὰ νά μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βασάνων ἐθεωρεῖτο ἔγκυρος.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (332 - 375)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ **α'**. τὰ **δεινὰ** = τὰ ἐκπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σὺνηθες μέτρον ἐπὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ)· ἡ σύνταξις παρατακτικῆ, ἀντὶ νά εἴπῃ : πολλῶν τῶν δεινῶν ὄντων, οὐδὲν ἐστὶν ἀνθρώπου δεινότερον. **κοῦδέν** = καὶ ὅμως τίποτε. **δεινότερον** (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην του). **πέλω** = ὑπάρχω. **τοῦτο**· ἀντὶ οὗτος. **πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ** = διαπερᾶ τὸ πολὺν πέλαγος. **χειμερίῳ νότῳ** = ἐν καιρῷ τρικυμιώδους νότου. **ὑπ' οἴδμασι περιβρυχίοισι** = ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ ὅποια τὸν περικλύζουν. **ὑπερτάτα** = μεγαλειοτάτη. **ἄφθιτος** = ἀφθαρτος, αἰώνια. **ἀκαμάτα** = ἀκαταπόνητος (ἡ οὐδέποτε ἀποκάμνουσα ἐν τῇ παροχῇ δῶρων, προϊόντων). **ἀποτρύομαι** = κατατρίβω, καταπονῶ πρὸς ὠφέλειάν μου (ἡ ἔννοια τοῦ ἀποτρέπεται ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάτα, ἀφθιτον κλπ.). **ἴλλομαι** = περιστρέφομαι (βουστροφηδὸν κινουμαι). **πολεύω** = ἀροτριῶ, καλλιεργῶ. **ἰππεῖω γένει**· δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμιόνων.

ἀντιστρ. α'. **κουφόνους** = ὁ ἔχων κοῦφον νοῦν, ἐλαφρόμυαλος. **φῦλον** = σμῆνος. **ὀρνίθων** = πτηνῶν. Τὸ **ἀμφιβάλλω** ὅπως καὶ τὸ **περιβάλλω** χρησιμοπ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλιευτικῇ = συλλαμβάνω. **ἄγει** = ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οἴκαδε). **ἔθνη** = γένη· **εἰναλίαν τε φύσιν** = καὶ τὰ θαλάσσια εἶδη (τοὺς ἰχθῦς κτλ.) **πόντου εἰναλίαν πλεονασμός**· τὰ φ ῦ λ ο ν , ἔ θ ν η , φύ σ ι ν χρησιμ. ὡς ἀντικείμεν. τοῦ ἀμφιβαλῶν ἄγει. **σπεῖρα δικτυόκλωστος** = δίκτυον νηματόκλωστος. **περιφραδῆς** = πολυμήχανος, περίνους (φραδῦς = συνेतός). **κρατεῖ** = ἐξουσιάζει, δαμάζει. **μηχαναῖς** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ διαφόρων τεχνασμάτων (δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συλλαμβάνει καὶ τιθασσεύει τὰ ἄγρια θηρία). **ἄγραυλος** = ὁ ἐν ταῖς ἀγροῦς αὐλιζόμενος, ὁ ἀγροδίαιτος. **ὄρεσιβάτης** = ὄρεσιβίος. **λασιούχην** = ὁ ἔχων λάσιον (δασύν) αὐχένα. **ὀχμάζομαι** (ἐκ τῆς ρίζ. ἔχ. τοῦ ἔχω) = δαμάζω πρὸς ὠφέλειάν μου.

ἀμφιλόφω ζυγῶ = διὰ τοῦ περιτραχηλίου ζυγοῦ. **ἀκμῆς** (ἀ- κάμνω).
= ἀκαταπόνητος.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **φθέγμα** = τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἄναρθρον τῶν ζῶων. **ἀνεμοίς** = ταχὺς ὡς ἄνεμος. **φρόνημα** = σκέψις, **ιδέα**. **ὄργη** = ὄρμη, ῥοπή. **ἀστυνόμοι ὄργαι** = ἡ ὄρμη πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν, αἰσθήματα καὶ διαθέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβιώσεως. **ἐδιδάξατο** = ἐδίδαξεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἐδιδάχθησαν) **δύσαυλος** = ὁ καθιστῶν δύσκολον τὸν καταυλισμόν, τὴν διαμονήν. **ὑπαίθριος** = εἰς τὸ ὑπαιθρον. **πάγος** = παγετός, **δύσομβρα βέλη** = τὰς προσβολὰς τῶν θυελλωδῶν βροχῶν. ἢ σειρά τῶν λέξεων : ἐδιδάξατο φθέγμα καὶ ἀνεμῶσεν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὄργας καὶ φεύγειν (ἔθικεν ἀπαρέμφ. ἀντὶ οὐσ. φυγᾶς) ὑπαίθρια βέλη δυσαύλων πάγων (ἀντὶ ὑπαιθρίων) δυσαύλων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα. **παντοπόρος** (ἐπιφανηματοκῶς ἐν τέλει ἐτέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας ἐφευρέσεις αὐτοῦ) = ὁ παμμήχανος. **ἄπορος** (ἐτέθη πλησίον τοῦ παντοπόρος πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.) = ἄοπλος, ἀμήχανος. **τὸ μέλλον** (ἐνν. συμβῆσεσθαι). **"Αἶδα φεύξιν** = τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. **ἐπάγομαι** = κηροθῶνω. **ἀμήχανος** = ἀθεράπευτος. **ξυμφράζομαι** = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω· ἢ ξὺν ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν. **φυγᾶς νόσων** = διαφόρων τρόπους ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ἔ. τὴν ἱατρικὴν, τὰ διάφορα φάρμακα, τὴν διαίταν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀντιστρο. β'. **τὸ μηχανόεν τέχνας** = τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. **κακόν**· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ ἢ ἐπί. **ἐσθλόν** = ἔγαθόν, **ἔρω** = βαδίζω. **γεραίρω** = τιμῶ, (ἢ μετ. ὑποθ.) **νόμους χθονός** = τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. **θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν** = καὶ τὸ δι' ὄρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. **Ὑψίπολις** (ἐνν. ἐστὶ) = ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς ἐν τῇ πόλει. **ἄπολις** = οὐχὶ ἀγαθὸς πολίτης. **ὕτω ξύνεστι**· (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) **τὸ μὴ καλόν** (προσωπ.) = ὅστις τῷ μὴ καλῷ ξύνεστι = εἰάν τις ἀντιτίθεται τὸ κακόν. **τόλμας λαμβάν.** ἐπὶ κακῆς σημασι. **χάριν** = λόγῳ τῆς ἀγαθίστου τόλμης του. **παρέστιος** = σύνδικος. **μήτ' ἴσον φρονῶν** = μήτ' ἔχων τὰς αὐτὰς πρὸς ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας· (δι' ἀφοπτέρων θέλει νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀποστέργει πᾶσαν σχέσιν πρὸς αὐτὸν ἐν τε τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ). **τάδε** = ταῦτα (τὰ ὑποῖα ἀνέφερα ἀνωτέρω, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακά).

Πραγματικά. πολλά τὰ δεινά... πόθεν λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ χορὸς νὰ ἄσῃ τὸ πρῶτον στάσιμον καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου ; καὶ πολιοῦ πέραν πόντου χειμερίῳ νότῳ περιβρυχίοισιν ὑπ' οἴδμασιν· πόσας προόδους καὶ γιγαντιαῖα ἄλματα δὲν ἐπετέλεσεν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ναυσιπλοΐᾳ ; λέγει δὲ **χειμερίῳ νότῳ**, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ναυσιπλοεῖ καὶ ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν Ἑλλάδι καθιστᾷ κυρίως ὁ νότιος ἄνεμος. **Γᾶν**· ὀνομάζει αὐτὴν ὑπερτάταν, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὡς ταυτιζομένην πρὸς τὴν μητέρα τῶν θεῶν Ἐραν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὡς τὰ πάντα φύουσης καὶ ἀποδιδούσης ὅλους τοὺς καρπούς· προσεκάλει δὲ τὴν κατὰπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς **ἰλλομένων ἀρότρων, ἰπείῳ γένει πολέων**· οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἄροτρον ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμιόνους, αἱ ὁποῖαι μετὰ τοὺς βοῦς ἐθεωροῦντο αἰρετώτεραι τῶν ἵππων, οἵτινες ἦσαν ἀφιερωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. **φθέγμα**· ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθόγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἔναρθρον λόγον, τὸν ὁποῖον ὁ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἐπινόημα καὶ δημιουργήμα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἐλεᾶται, ὁ Πυθαγόρας κλπ., λέγει δὲ **ἀνεμόεν τὸ φρόνημα**, δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ιδέας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκινήσιας τοῦ νοῦ εἰς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς. **ἄστυνόμεους ὀργάς**· ὅ,τι εἶπε περὶ προφορικοῦ καὶ ἐνδιαθέτου λόγου ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, δηλ. ὅτι εἶναι μὲν φύσει ὁ ἄνθρωπος πολιτικὸς καὶ κοινωνικός, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ιδιότητας ταύτας, καὶ ἰδίᾳ τὰς πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωσαν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. **ἐδιδάξατο δὲ καὶ φεύγειν βέλη**... ἐπινόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτάς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῶ πρότερον κατηλιζέτο εἰς τὸ ὑπαιθρον, κακουχούμενος ἀπὸ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητας τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὰ κατὰλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφυλακτικὰ μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὗ ἤλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα. **νόσων δὲ φυγὰς ξυμπέφρασαι**· Ἄιδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται· πῶς

παλαίει ὁ ἄνθρωπος διαρκῶς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον ; σχε-
τικῶς δὲ μὲ τὸν θάνατον ὁ λαὸς λέγει σήμερον « μόνον τὸν χάρον δὲν
μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγη ». **νόμους χθονός, θεῶν δίκαν**· ἐν-
νοεῖ βεβαίως τὸ τε ἀνθρώπινον καὶ θεῖον ἢ φυσικὸν δίκαιον, τὰ ὅποια
ὁ τέλειος πολίτης ὀφείλει νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῆ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (376 - 581)

α' (376 - 440)

Λεξιλογικαί. δαιμόνιον τέρας = ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν)
θαῦμα (κατηγορ. τοῦ τόδε). **ἀμφινοῶ** = μετ' ἀμφιβολίας προσβέπω.
ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω· βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἦτο :
δαιμόνιον τέρας ἐστὶ τόδε, ἐς ὃ ἀμφινοῶ. πῶς ἀντιλογήσω
(ἀπορημ. ὑποτ.) = πῶς νὰ ἀντιέπω. **εἰδῶς**· ἐναντ. μετ. **Οἰδιπόδα** =
Οἰδίποδος, τὸ α εἶναι τύπος Δωρ. **τί ποτε** (ἐστίν) ; = τί ἄρά γε
συμβαίνει ; **οὐκ ἄγουσί σέ γε ἀπιστοῦσαν δὴ που τοῖς βασιλείοις**
νόμοις = δὲν σέ ὀδηγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀ-
πειθαρχεῖς εἰς τὰ βασιλικὰ προστάγματα ; **καθαιρῶ** = συλλαμβάνω
ἐπ' αὐτοφάρω. **ἐν ἀφροσύνη** = ἐν ἄφρονι καταστάσει ἢ ἀσύνετα πράτ-
τουσαν. **ἦδ' ἔστ' ἐκεῖνη...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἐκεῖνη ἢ 'ξειργα-
σμένη τοῦργον (τὴν ταφήν) ἐστίν ἡδε. **θάπτουσαν** μετ. κατηγορημ.
ᾄδε = ἰδού. **ἄφορος** (ἄψ - ρέω) = πάλιν. **ἐς δέον** = εἰς δέοντα
καιρὸν = ἐπικαίρως. **τί δ' ἔστιν**; (ἐκπληξίς). **ξύμμετρος** (ἐπιρρημ-
κατηγοροῦμ.) **ποῖα τύχη**; = ταυτοχρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον
περιστατικόν ; **προύβην** = ἤλθον. **οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον** = τίποτε
δὲν ὑπάρχει, τὸ ὅποῖον δύναται κανεὶς ν' ἀρνηθῆ μεθ' ὄρκου, ὅτι δὲν
θὰ γίνῃ. **ψεῦδω** = διαψεύδω. **ἡ 'πίνοια** = ἡ δευτέρα γνώμη. **τὴν**
γνώμην = τὴν πρώτην γνώμην. **σχολῆ** = μετὰ δυσκολίας, οὐδόλως.
ἐξαινω = σφόδρα αὐχῶ, διακηρύττω. **ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς**· ἀναγκ.
αἰτιον· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἐπεὶ ἐξηύχουν ἐγὼ στολῆ ποθ' ἂν ἤ-**
ξιν δεῦρο... **χειμάζομαι** = πάσχω μεγάλως, καταταράσσομαι, δοκι-
μάζω μεγάλην λύπην. **οὐδὲν ἔοικεν** = οὐδόλως ὁμοιάζει. **μῆκος** = κα-
τὰ τὸ μέγεθος. **χαρὰν** (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαρὰν τοῦ ἐπὶ τῇ ἀνευρέ-
σει τοῦ δράστου τῆς ταφῆς). **καίπερ ὦν ἀπώμοτος δι' ὄρκων** (πλεο-
νασμ.) = ἂν καὶ εἶχον ὄρκισθῆ (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). **καθηρέθη**, ἰδὲ τὸ
ἀνωτέρω καθαιρῶ. **τάφον κοσμοῦσα** (μετ. κατηγορ.) = τὴν ταφήν

εὐτρεπίζουσα, θάπτουσα. **κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο** = δὲν ἔγι-
 νε κλήρωσις αὐτὴν τὴν φορὰν (ὅπως τὴν πρώτην φορὰν). **θοῦρμαιον**
 = τὸ ἔρμαιον = τὸ εὐρημα. **κρίνω** = ἀνακρίνω. **ἐξελέγχω** = ἐξετάζω.
δίκαιός εἰμι (προσ. σύνταξις ἀντὶ τίνος ἀπροσ. ;) = δικαιοῦμαι. **ἐλεύ-
 θερος ἀπηλλάχθαι** (πλεον). **τῶνδε κακῶν** = τῶν ἀπειληθεισῶν
 ἐναντίον μου τιμωριῶν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. **τῷ τρόπῳ** = τίνι
 τρόπῳ. **πόθεν**· ἐπέθη ἀντὶ ἐπιρρήμ. ἐν τόπῳ στάσεως, διότι ἐνυπάρχει
 κίνησις. **ἦ καὶ ξυνιεῖς ;** = ἄρα γε ἔχεις σαφῆ συνείδησιν τῶν λεγομένων
 σου ; **ὀρθῶς** = ἀκριβῶς. **ιδῶν**· αἰτιολ. τὸ πρὸ αὐτῆς ἐννοητέον ἐκ τῶν
 προηγουμένων : ὀρθῶς λέγω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ιδῶν** ταύτην θά-
 πτουσαν τὸν νεκρόν, ὃν σὺ ἀπεῖπας θάπτειν. **ἀπεῖπας**, τοῦ ἀπαγορεύω.
ἐπίληπτος = ἐπ' αὐτοφῶρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη. **ὅπως γὰρ
 ἤχομεν** (ἀντὶ ἤχον ἐγὼ) = μόλις δηλ. ἐπανήλθομεν. **τὰ δειν' ἐκεῖν'**
ἐπηπειλημένοι = ἔχοντες λάβει τὰς φοβερὰς ἐκείνας ἀπειλὰς (ἐν τῇ
 πραγματικότητι ἠπειλήθη καὶ ἐπανήλθε μόνον ὁ φύλαξ ἐκεῖνος, οἱ δὲ
 ἄλλοι ἀναμένοντες ἐπανήλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσηραν τὴν κόνιν). **σαίρω**
 = σαρώνω, ἀποκαθαίρω. **κατέχω** = καλύπτω. **μυδάω** = εἶμαι ὑγρὸς,
 καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ = στάζω ἐκ σήψεως. **ἄκρων ἐκ πάγων** = ἐπὶ
 τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρον κατηγορ. καὶ ὄχι ἐπιθ. διορ.) = εἰς τὰ
 πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. **ὑπήνεμος** = ἔχων τὰ νῶτα πρὸς
 τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. **ὄσμήν...** ἡ σειρά τῶν
 λέξεων : πεφευγότες ὄσμήν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ δηλ. ἀποφεύγοντες μή-
 πως προσβάλῃ τὰς ῥῖνας ἡμῶν ἢ ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πτώματος) ἐκπεμπο-
 μένη ὄσμή. **ἐγερτί** = ἀγρύπνως, ἐγρηγορτί. **ἐπίρροθος** = ὑβριστικός.
κακοῖσιν = ὀνειδέσι, κακολογίαις. **ἀκηδῶ τινος** = παραμελῶ τι. **εἶ
 τις ἀκηδήσοι**· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἔξαρτ. ἐξ ἐννοουμένου φόβου σημαντ.
 ῥήμ. **πόνος** = ἡ ἐκτέλεισις τοῦ ἐπιπόνου ἔργου (τῆς φρουρήσεως τοῦ πτώ-
 ματος). ἦν = ἐλάμβανον χώραν. **ἔστε** = ἕως ὅτου. **μέσῳ**· κατηγορ. **ἐν
 αἰθέρι μέσῳ** = εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημ-
 βρίας). **θάλπῳ** = καίῳ (ὡς ἀμετάβκτ. ἐδῶ) **τυφῶς** = μανιώδης, κα-
 ταιγιδώδης ἄνεμος, θύελλα. **σκηπτὸς** = ἀνεμοστρόβιλος. **οὐράνιον
 ἄχος** (παρὰθ. τοῦ προηγουμένου) = θεομηνία. **πίμπλησι** (ἐνν. τοῦ
 σκηπτῶ τὴν πεδιάδα). **αἰκίζω** = κακοποιῶ, ἀποκόπτω. **φόβη** = φύλ-
 λωμα. **ὑλῆς πεδιάδος** = τῶν δένδρων τῆς πεδ. **ἐν δέ**, ἐπιρρηματ. =
 προσέτι δέ. **ἔμεστώθη** (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστροβίλου) = ἐπληρώθη. **μύω**
 = κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς (ἐδῶ, πρὸς τὸν σηκωθέντα κοινορτόν). **εἶχο-**

μεν τὴν θεῖαν νόσον = ὑπεμένομεν, ἀναμένοντες νὰ παρέλθῃ ἡ θεο-
 μηνία. **καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος** = καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸ τὸ κακὸν (ὁ ἀνε-
 μοστρόβιλος) ἔπαυσεν. **ἐν χρόνῳ μακρῷ** = μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ
 χρόνου. **κἀνακωκῦει πικρᾶς ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον** = καὶ ἐκβάλ-
 λει μετὰ θρήνου ὄξειαν κραυγὴν πικραμένου (ἐξωργισμένου) πτηνοῦ.
λέχος εὐνῆς = τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς τῆς. **ὄρφανόν** = ἐστερημένην.
κενῆς: προληπτ. κατηγορ. τοῦ εὐνῆς = ὥστε νὰ εἶναι κενή. **ὄρφανόν**
κενῆς (πλεο.) **ψιλόν** = γυμνόν (τῆς κόνεως). **γόοισιν ἐξώμωξε**
 = γοερῶς ἐστέναξεν. **ἐκ δ' ἀρὰς** (τμησίς) **ἠῤῥατο** = ἐξέφερε δὲ φοβεράς
 κατάρας. **εὐκρότητος** = καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρήλατος. **ἀρδην**
 = σηκώσασα αὐτήν. **πρόχους** (ἡ) = ὑδρία, τὸ κανάτι. **χοαί** = σπον-
 δαί. **στέφει** = στεφανώνει, περιρραίνει. **ἰέμεσθα** (ἐνεστ.) = φερόμεθα
 κατ' ἐπάνω τῆς. **σὺν-θηρώμεθα** (τμησίς) **νιν** = συλλαμβάνομεν ταύ-
 τοχρόνως αὐτήν. **ἠλέγχομεν** = ἀνεκρίνομεν. **ἄπαρνος καθίσταμαι**
 = ἀρνοῦμαι. **ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἄμα** = συγχρόνως πρὸς
 εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἐμοῦ τοῦλάχιστον. **ἠδιστον καὶ**
ἀλγεινόν: κατηγορούμενα τῶν: τὸ πεφευγῆναι καὶ τὸ ἄγειν... **φίλους**,
 ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. **ἐμοὶ πέφυκε** = εἶναι φυσικὸν
 εἰς ἐμέ, εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός μου. **ἦσσω** = κατώτερα. **λαβεῖν**
 = ὑπολαβεῖν = νὰ θεωρήσω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἀλλ'** ἐμοὶ πέφυκε
 λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τό: εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἄγειν ἀλγεινόν)
 ἦσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματικά. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδίῳ γίνεται ἡ συνάντησις
 Κρέοντος καὶ Ἀντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακολουθήσασα δεινὴ συγκρου-
 σις αὐτῶν. Ὁ χορὸς εἰς τοὺς στίχους 376 - 383 δι' ἀναπαίστων, ῥυθμι-
 ζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς, ἀναγγέλλει τὴν εἴσοδον τῆς Ἀντιγόνης ἐξ ἀρι-
 στερῶν πρὸς τοὺς θεατάς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. **ἐς δαιμό-
 νιον τέρας...** διατὶ ὁ χορὸς αἰσθάνεται ἐκπληξιν; **Οἰδιπόδα**: ἀναφέρει
 τοῦτον ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς Ἀντιγόνης προ-
 ἔρχεται οἴοντι ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρός. **ἦδ' ἔστ' ἐκεῖνη...** μετὰ
 ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ὀμιλεῖ τώρα ὁ φύλαξ κατ' ἀντίθεσιν
 πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν; **ἀναξ βροτοῖσιν οὐδὲν ἔστ' ἀπώ-
 μοτον**: πῶς ὀμιλεῖ καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ ὁ φύλαξ; **ἔρμαιον**: ἐλέγετο
 οὕτω τὸ εὐτυχὲς εὔρημα, τὸ ὁποῖον ὠφείλετο εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ θεοῦ
 Ἐρμοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις οἱ Ἀρχαῖοι εὔρισκον τυχαίως τοιοῦτον

ἀντικείμενον, ἀνεφώνουν «κοινὸς Ἑρμῆς». **τυφῶς ἀείρας σκηπτόν...** ἡ φοβερὰ περιγραφή τοῦ τυφῶνος ἐξάιρει τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης, ἀφ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν οἱ ἄνδρες, οὐχὶ ὅμως καὶ αὐτή. **χοαῖσι τρισπόνδοισι**· αἱ τριπλαῖ σπονδαὶ ἦσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἄλλη ἀπὸ οἴνου καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδαρ· ἄλλοτε πάλιν, ἡ μὲν α' συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' οἶνον ἀπὸ καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδαρ. Στρεφόμενοι πρὸς δυσμὰς ἔχουν αὐτὰς ἢ χωριστὰ ἐκάστην ἢ ὅλας ὁμοῦ, ὅπως ἔκαμε τώρα ἡ Ἀντιγόνη, ἔχουσα μίαν πρόχουν, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ παρ' ἡμῶν ὁ ἱερεὺς χύνει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοὰς ἐλαίου καὶ ὕδατος. **ἦσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας**· παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ φύλακος.

β') 441 - 525

Λεξιλογικαί. **σέ**, ἐνν. τὸ λέγω ἢ κρίνω. **νεύω**=κλίνω (ἡ Ἀντιγόνη καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας τῆς πρὸ τοῦ Κρέοντος ἴσταται σιωπηλῆ καὶ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω). **φῆς**=ὁμολογεῖς. **καταρνέομαι-οὔμαι**=ἀρνοῦμαι ἰσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **φῆς ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε ; καὶ φημὶ οὐκ...** σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μεῖζονα ἔμφρασι. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οὔσα τοιουτοτρόπως πειρακτικὴ διὰ τὸν Κρέοντα. **τὸ μὴ** (ἐνν. δρᾶσαι). **οἷ**=ὄπου. **αἰτία**=κατηγορία. **ἔξω ἐλεύθερον** (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέρχεται ὁ φύλαξ διὰ νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον μεταμφιεσμένος ὡς Ἰσμήνη. **μὴ μῆκος**=οὐχὶ ἐν ἐκτάσει. **ἦδησθα**· ἀρχαιοπρεπέστερος τύπος τοῦ ἦδεις (οἶδα). **τάδε**=τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. **τί δ' οὐκ ἔμελλον** (ἐνν. εἰδέναί)=καὶ διατὶ ὄχι. **καὶ δῆτα** (ὁ Κρέων ὀργίζεται)=καὶ ὅμως (μολονότι δηλ. ἐγνωρίζεις). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμαι, ναί, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν... **ἐν ἀνθρώποισι**=μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. **σθένειν τοσοῦτον**=ὅτι ἔχουν τόσον μεγάλην ἰσχύν. **τὰ σά κηρύγματα**, τὸ λέγει μετὰ τινος περιφρονησεως. **ἀσφαλῆ**=ἀσάλευτα στερεὰ (διότι εἶναι ἐντετυπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). **θνητὸν ὄντα**· ἐναντ. μετώσθ' ὑπερδαμεῖν (τοῦ ῥήματος ὑπερτρέχω)=ὥστε νὰ τὰ παραβῆς. **ζῆ**=ἰσχύουν, ἔχουν κύρος. **ἐξ ὄτου ἴφάνη** (πλαγ. ἐρώτ.)=ἀπὸ πότε ἐφάνησαν. **τούτων** (βραχυλογ.), διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων (ἀναγκ. αἴτιον). **οὐκ ἔμελλον**=δὲν

εἶχον σκοπόν. **θεΐσασα** (δέδοικα). **φρόνημα** = θέλησις, διάθεσις. **ἐν θεοῖσι** = ἐνώπιον τῶν θεῶν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : οὐκ ἔμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀνδρὸς φρόνημα θεΐσασα ἐν θεοῖσι δώσειν δίκην τούτων. **ἐξήδη** (ἔξοιδα) = ἐγνώριζον καλῶς **θανουμένη** = κατηγορημ. μετ. **πρόσθεν τοῦ χρόνου** = πρὸ τοῦ πεπωμένου χρόνου. **αὐτε** = τούτων (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). **ὅστις γάρ...** (ὁ γὰρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοούμε. : καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). **ἐν πολλοῖς κακοῖς** = ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας τῆς, πατρός μητρός, ἀδελφῶν τῆς). **καθανών**· ὑποθ. **φέρει** = λαμβάνει, ἀποκομίζει. **οὕτως** = κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. **παρ' οὐδὲν ἄλγος ἐστὶ** = οὐδόλως μὲ λυπεῖ. **τὸ τυχεῖν τοῦδε...** εἶναι ὑποκειμ. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ **παρ' οὐδὲν ἄλγος** κατηγορ. αὐτοῦ. **κείνοις ἀν ἤλγουν** (ὁ ἀν ἐτέθη δις· τίνος εἴδους ὑποθ. λόγ. εἶναι καὶ τις ἢ ἀπόδοσις ;). **τὸν ἐξ ἐμῆς μητρός** (ἐνν. γεγῶτα, γεννηθέντα), **ἄθαρπτον νέκυν** κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. **εἰ τὸν ἐξ ἐμᾶς μητρός θανόντ' ἄθαρπτον ἠσυχόμη νέκυν** = ἐὰν ἤθελον ἀνεχθῆ, ὥστε ὁ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου μητρός γεννηθεὶς (ὁ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ νεκρὸς ἄταφος. **τοῖσδε** = δι' αὐτό. **ἀλγύνομαι** = θλίβομαι, λυποῦμαι διὰ τι. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχάνειν δρῶσα μῶρα...** **σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω** (τὸ σχεδόν τι φαίνεται μὲν, ὅτι μετριάζει τὴν δεινὴν ὕβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ' ὅμως ἐνέχει εἰρωνεῖαν διὰ τὸν Κρέοντα) = ἴσως θεωροῦμαι μωρὰ ἀπὸ σέ μωρόν. **τὸ γέννημα** = ἡ ἰδιοσυγκρασία, ὁ χαρακτήρ. **ὤμὸν** (ἐνν. ὄν) = ὅτι εἶναι σκληρόν, ὡς προσελθὼν ἐκ... **εἶκω** = ὑποχωρῶ, ἐνδίδω. **κακοῖς** = τοῖς ἀτυχήμασιν (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβηκότα). **τὰ σκλήρ' ἄγαν** = τὰ λίαν ἄκαμπτα. **πίπτειν** (ἀντὶ κατηγορ. μετ. ἐκ τοῦ ἴσθι). **μάλιστα** = ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινοῦνται. **ἐγκρατῆς** = ἰσχυρός. **ὀπτὸν ἐκ πυρός** (ὄργαν.) = πυρακτωθέντα. **περισκελῆ** (κατηγ.) = ὥστε νὰ σκληρυνθῆ πολὺ. **θραυσθέντα**, ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰσίδοις ἀν καὶ τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον (ὄντα) ὀπτὸν ἐκ πυρός, περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρὰ πολλὰ τεμάχια. **θυμοῦμαι** = ἐξαγριοῦμαι, εἶμαι θυμοειδής. **καταρτύομαι** = σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. **γάρ**. αἰτιολ. τὸ ἐννοούμε. ἐκ τοῦ προηγουμένου : τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ἢ Ἀντιγόνη) διότι... **οὐκ ἐκπέλει** = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **μέγα φρονεῖν** = μεγαλοφρονεῖν. **δοῦλος** (ἀντὶ ὑπήκοος)· δὲν ἀρμόζει εἰς βασιλόπαιδα, ἀλλ' ὀφείλεται!

εἰς τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας = οἱ ἄλλοι. ὑβρίζω = παρεκτρέπομαι. τότε (συμπληρ. διὰ τῆς μετ. ὑπερβαίνουσα) = ὅτε παρέβαιναν. ἐπεὶ δέδρακεν = ἀφο' οὗ ἔκαμε τὴν πράξιν (τὴν ταφήν). ἤδε καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ τούτου, ἐπεξεργεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων: τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν = νὰ καυχήσῃ, διότι διέπραξε ταῦτα, καί, ἂν καὶ τὰ ἔπραξε, νὰ φέρεται σκωπτικῶς. ἦ = ἀλήθεια, εἰς τὸ ἀ' ἀνὴρ ἔνν. εἰμί, εἰς δὲ τὸ β' ἔσται. ἀνατὶ (ἐκ τοῦ ἀνατος, τὸ ὅποιον γίνεται ἐκ τοῦ στερητ. α καὶ ἄτη = βλάβη) = ἄνευ τιμωρίας. ταῦτα = ἡ βασιλική μου αὕτη ἐξουσία. κείσεται = θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ταπεινοῦται. τῆδε (ποιητ. αἰτ.) =, ὑπ' αὐτῆς ἐδῶ. ἀλλ' εἶτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου εἶθ' ὀμαιμονεστέρα = εἶτε πλησιεστέρα συγγενής. τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου (ἕρκος) γεν. μεριστ. = ἐκ τοῦ ὄλου ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηνὸς ἐρκείου ἐτέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενείας, τὸ δὲ ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόρον = διαφεύγω τὸν θάνατον. ἴσον ἐπαίτιῶμαι = ἐξ ἴσου κατηγορῶ. τοῦδε τάφου ὄγεν. αἰτίας. βουλευῆσαι (ἐπεξήγ.) = ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπρομελέτησεν ἀπεφάσιεν αὐτὸ (τὴν ταφήν). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμέσως εἰσηλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἰσμήνην. νιν = αὐτήν. λυσάω-ῶ = μαίνομαι, εἶμαι σφόδρα τεταραχμένος. ἐπήβολός τινος = κύριός τις. φιλεῖ = συνηθίζει. θυμός = ἡ ψυχὴ. ἠρῆσθαι = νὰ ἔχη συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεύς = λαθραῖος δράστης. πρόσθεν = πρωύτερα (πρὶν δηλ. ἐπιχειρηθῆ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων = ἰκείνων, οἱ ὅποιοι οὐδὲν καλὸν μηχανεύονται ἐν τῷ κρυπτῷ. μισῶ γε μέντοι = ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς = συλληφθεὶς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττων τὸ κακόν. καλλύνω = παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο = τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῷ. ἢ κατακτεῖναι μ' ἑλών = ἢ νὰ με πιάσῃ καὶ νὰ με σκοτώσῃ. οὐδὲν (ἔνν. θέλω μείζον). μὲν = τοῦλάχιστον. τοῦτο = τὸ ἐλεῖν σε, τὸ ὅτι σὲ ἔχω πιάσει. (ἔνν. μέλλεις κατακτεῖναι) = ἀναβάλλεις, βραδύνεις. ἀφανδάνω = ἀπαρέσκω. καὶ σοὶ τὰμὰ ἀφανδάνοντ' ἔφρυ = οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει ἢ συμπεριφορά μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρσενὰ εἰς σέ. κατέσχον γ' ἂν = ἤθελον τοῦλάχιστον ἀποκτήσει. πόθεν = ἐκ τίνος ἄλλου γεγονότος. κλέος μέση λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλεέστερον κλέος = μεγαλύτερον δόξαν. ἢ τιθεῖσα = ἢ εἰ ἐτίθη. τούτοις, τοῦς ἀποτελοῦσι τὸν χορόν, ἀντικ.

τοῦ ἀνδάνειν = ἀρέσκειν, ἀλλά καὶ ποιητ. αἷτιον τοῦ λέγοιτ' ἄν. **τού-**
τοις λέγοιτ' ἄν τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν = τοῦτο ἤθελεν ὁμολογη-
 θῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), ὅτι εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτούς
 (ὅτι ἐπιδοκιμάζεται ὑπ' αὐτῶν). Τίνος εἶδους λόγος εἶναι ἐδῶ ;
ἐγκλήω γλῶσσαν = δένω τὴν γλῶσσαν. ἢ τυραννίς (τὸ ἀφηρ. ἀντί
 τοῦ συγκεκρ.) = ὁ τύραννος. **πολλὰ τ' ἄλλα εὐδαιμονεῖ** = καὶ ὑπὸ
 πολλὰς ἄλλας ἐπόψεις πλεονεκτεῖ. **τούτο**· τὸ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ἡ
 ταφή τοῦ Πολυνεϊκοῦς. **Τὸ ὄρωσι**, ὅπως καὶ τὸ προηγούμεν. ὄραξ,
 ἔχουσι γνωμικὴν σημασ. = γινώσκουσι, φρονοῦσιν. **ὑπίλλω** (ἐκ με-
 ταφορᾶς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ ὅποιοι φοβούμενοι συστέλλουσι ὑπὸ τὰ σκέ-
 λην των τὴν οὐράν) = συμμαζεύω ἐκ φόβου. **στόμα** = τὴν γλῶσσαν.
ἐπαιδοῦμαι = αἰσχύνομαι. **χωρὶς τῶνδε** = διαφορητικὰ ἀπ' αὐτούς,
 διαφοροῦσα πρὸς τὴν γνώμην αὐτῶν ἐδῶ, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ
 καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν Θηβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὗτοι·
εἰ φρονεῖς = εἰάν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελέῃς τὰς σκέψεις σου·
 (δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἰδίας μὲ σέ
 σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβαίνουν εἰς ἐκτελέσειν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούουν εἰς
 τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχοντος). **γάρ**· αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἐπαιδοῦ-
 μαι. **οὐδὲν αἰσχρὸν** = οὐδεμίαν εἶναι αἰσχύνῃ. **ὁμόσπλαγχνος** =
 ὁμογάστριος = ἀδελφός. **ὁ καταντίον** = ὁ ἐναντίον τοῦ Πολυνεϊκοῦς
 (ὁ Ἐπειολῆς). **μῖαῶς τε** (μητρὸς) ἐνν. γαγῶς. **πῶς δῆτ' ἐκεῖνω**
δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν = πῶς δῆτα τιμᾶς (Πολυνεϊκῆ) χάριν δυσσεβῆ
 ἐκεῖνω ; = πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεϊκῆ, ἡ ὁποία
 μαρτυρεῖ ἀσέβειαν εἰς ἐκεῖνον τὸν Ἐπειολέα) ; **ταῦτα** = ὅτι ἀποδί-
 δων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεϊκῆ δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν Ἐπειολέα...
εἰ τοί σφε τιμᾶς, ἐνν. ὡς κίριον ῥῆμα μαρτυρήσει ταῦτα... **σφέ-**
τὸν Ἐπειολέα. πορθῶν... ἐνν. ὤλετο ὁ δελφός. **ὑπερ** = ὑπέρ, ὑπὲρ
 αὐτῆς. **τούς νόμους ἴσους ποθεῖ** = ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες
 τὴν ταφὴν νόμοι νὰ εἶναι ἴσοι δι' ὅλους (νὰ ἐφαρμόζονται ἐξ ἴσου
 δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μαίρῃ. **λαχεῖν** = ὥστε νὰ τύχη
 τῆς αὐτῆς τιμῆς. **εὐαγῆ** = εὐτεβῆ. **τάδε** = αἱ τοιαῦται διακρίσεις περὶ
 τοὺς ἀποθανόντας. **συνέχθω** = συμμίσθω, μετέχω τοῦ μίσους τῶν
 ἄλλων. **συμφιλῶ** = συναπαγῶ, μετέχω τῆς ἀγάπης. **οὔτοι ἔφυν**
 = δὲν εἶμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. **νῦν** = λοιπόν. **κεί-**
νοὺς· τοὺς ἐν Ἄδῃ καὶ μάλιστα τὸν Πολ. ἐμοῦ δὲ ζῶντος... εἰς τὰ
 ἐπιχειρήματα τῆς Ἄντ. ὁ Κρ. ἔπανεξὶ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματός.

Πραγματικά. και φημί δρᾶσαι... ἡ κατὰ τοιοῦτον διττὸν τρόπον καὶ μετὰ σθένους βεβαίως τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ ἦθος αὐτῆς ; Ἀσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ἥρωίδα. **οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς·** θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Δίκη, οἱ ὅποιοι καθώρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς, διέτασσαν τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τότε θὰ ὑπήκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δηλ. τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θεοῦ. **Δίκη·** ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. Εἶναι σύνοδος τοῦ Διὸς καὶ παρακολουθοῦσα ἀγρύπνως τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ συμβαίνοντα ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸν Δία διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνας καὶ σχέσεις. **οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές...** τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου εἶχον ἀνέκαθεν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. **σχεδόν τι μῶρῳ...** ἡ στάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπρεποῦς γίνεται αὐστηρὰ καὶ περιφρονητικῆ, ἐπιβάλλουσα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεμία συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατὴ μεταξὺ τῶν δύο. **τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα...** τραγικῆ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν ὅποιον ἐφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. **Ζηγὸς ἐρκείου·** ὀνομάζεται οὕτω, διότι ὁ βωμὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προαύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. **οὐ γάρ τι δούλος·** ἰδὲ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν ὁποίαν κατήργησεν ὁ χριστιανισμός. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ Ἕλληνες, καὶ δὴ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐφέροντο σχετικῶς ἠπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτικούς νόμους εἶχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. **οὔτοι ποθ' οὐχθρός...** ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη ἐξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν Ἄδην καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, ὡς βλέπομεν ἐν Ὀδυσσεΐᾳ (λ 583), ἀπηξίωσε τὸν Ὀδυσσεῆ πάσης συνομιλίας, ὅτε οὗτος κατέβη ἐκεῖ. **οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν·** καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἠθικωτάτην γνώμην στίχου δύναται ἄριστα νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης.

Λεξιλογικαί. καὶ μὴν = ἀλλ' ἰδοῦ (τὰς λέξεις ταύτας μεταχειρίζεται συνήθως ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν εἰσαγομένων προσώπων). **εἶβομαι καὶ εἶβω** = χύνω. **φιλάδελφα δάκρυα** = δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης. **νεφέλη** = θλίψις, κατήφεια (μεταφ. ἀπὸ τῆς νεφέλης τοῦ οὐρανοῦ, ἣ ὅποια καθιστᾷ κατηφῆ τὴν ἡμέραν καὶ ἐπιφέρει τὴν βροχὴν). **ὑπὲρ ὄφρῶν** (ἐνν. οὔσα = ἐπικαθημένη). **νεφέλη δ' ὄφρῶν ὑπερ** = κατήφεια δὲ ὡσάν νεφέλη ἐπικαθημένη ὑπερῶν τῶν ὄφρῶν αὐτῆς. **αἰσχύνω** = ἀσχημίζω. **αἱματόεις** = αἱματόχρους, κατακόκκινος (λόγῳ τῶν κλαυμάτων καὶ τῆς μεγάλης στενοχωρίας διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς ἀδελφῆς τῆς). **ῥέθος** (ῥέθεα παρ' Ὀμήρῳ = τὰ μέλη τοῦ σώματος) = τὸ πρόσωπον. **τέγγω** = βρέχω. **εὐὼψ-εὐῶπος** = ὁ ἔχων καλὴν ὄψιν, ὠραῖος (ἐκ τῆς αἰτίας. εὐῶπα προῆλθε καὶ ἡ σημερινὴ λέξις γῶπα, τὸ ψάρι τὸ ἔχον μεγάλους καὶ ὠραίους ὀφθαλμούς). **ὑφειμένη** (ῥ. ὑφίμαι) = ἐλλοχῶσα. **κατ' οἴκους** = σύνοικος οὔσα. **λήθουσα** = χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶ. **μ' ἐξέπινες** = μοῦ ἔπινες τὸ αἶμα (μεταφορ. ἀπὸ τῆς βδέλλας, διότι ἡ ἔχιδνα δὲν πίνει αἶμα). **δύ' ἄτα κάπαναστάσεις** (ἐτέθησαν τὰ ἀφηρημένα ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων) = δύο συμφορὰς (πανοῦκλες) καὶ ἐπαναστάτιδας. **ἡ Ἔξομῆ** (ἐξόμνυμι) = ἡ θὰ ἀρνηθῆς μεθ' ὄρκου. **ὄμορροθῶ** (ἐκ μεταφορᾶς ἐκ τοῦ ῥόθου = τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν, συγχρόνως κωπηλατούντων) = συμφωνῶ. **ξυμμετίσχω τῆς αἰτίας καὶ φέρω** = συμμετέχω τῆς κατηγορίας, ἀναλαμβάνουσα καὶ ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως. **ἀλλ' οὐκ ἑάσει γέ σοι τοῦτο ἡ δίκη** = ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ βέβαια τοῦτο ἡ δικαιοσύνη εἰς σέ. **κοινοῦμαί τινα** = λαμβάνω τινὰ συμμετόχον. **ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσι** = ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου. **ξύμπλους** = συμμετόχος. **τοῦ πάθους** = τοῦ παθήματός μου. **ὦν τίνων** (ἐνν. εἰσί, πλαγ. ἐρώτ. ἐκ τοῦ ξυνίστορες). **ξυνίστορες εἰσι** = ξυνίστασι = γνωρίζουσι καλῶς. **στέργω** = ἀγαπῶ. **ἀτιμάζω** = στερεῶ τῆς τιμῆς. **μὴ οὐ** (ἔθηκε δύο ἀρνήσεις λόγῳ ἐξαρτήσεως ἐξ ἀρνητικῆς ἐννοίας μὴ ἀτιμάσης) = ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ. **ἀγνίζω** = ἐξαγνίζω, ἐξιλεώνω. **μοι κοινὰ** (= κοινῆ) = ἀπὸ κοινοῦ με ἐμέ. **ἔθιγες** (θιγγάνω) = ἤγγισες, ἔβαλες χέρι. **ποιοῦμαι ἑμαυτοῦ** = οἰκειοποιοῦμαι, θεωρῶ ἰδικά μου. **ἀρκέσω...** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. = ἀρκετὸν ἔσται θηῆσκειν ἐμέ. **λελειμμένη σου** (ὑποθ. μετ.)

= ἐὰν ὑπολειφθῶ σοῦ, νὰ στερηθῶ σοῦ. **κηδεμῶν** (ἐνν. εἰ) = ἐνδιαφέρεσαι. **ταῦτ' ἀνιᾶς με** (συντάξ. διπλῆ αἰτιατ.) = μὲ αὐτὰ μὲ λυπεῖς. **ἀλγοῦσα μὲν δῆτα** (ἐνν. τὸ βῆμα ἀνιῶ σε) = ὅπωςδῆποτε ὅμως ἀισθανομένη ὀλιψίν. **γέλωτα ἐν τινι γελῶ** = περιγελῶ τινα. **τί δῆτα...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: (εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τί ἂν σ' ἔτι ὠφελῶμ' ἐγώ; = ἀλλὰ τώρα τοῦλάχιστον εἰς τί δύναιμαι νὰ ὠφελήσω σε. **οὐ φθονῶ** = δὲν ἄρνούμαι. **ὑπεκφυγεῖν σε**, ἐνν. τὸν θάνατον. **ἀμπλάκω** (ἀόρ. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. ὑποτ. = ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετᾶσχω. **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. ναι. **αἰροῦμαι** = προτιμῶ. **ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἄρρητοις** = ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἶπω τοὺς λόγους (τὰς ἰδέας ποὺ μὲ ὤθησαν) **τοῖς**· δοτ. προσωπ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐδόκεις (διὰ τοῦ: **τοῖς μὲν** ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ **τοῖς δὲ** τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς κάτω θεοὺς). **σὺ μὲν τοῖς — τοῖς δ' ἐγώ**· σχ. χιαστόν. **καὶ μὴν ἡ ἕξαμαρτία ἴση ἐστὶν νῶν** = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι ὅμοιον (ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἀντιγόνη πρόβη εἰς τὴν πράξιν, ἡ δὲ Ἰσμήνη συνεφώνει μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ ἐπιβαλλόμενον θάρρος). **ζῆς** = δικαιοῦσαι νὰ ζῆς. **τῷ παιδε—τὴν μὲν, τὴν δέ, σχῆμα** καθ' ὅλον καὶ μέρος. **ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφω** = ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεώς της (χαρακτηρίζει τὴν Ἀντιγόνην ὡς ἀνέκαθεν ἀπειθαρχον). **οὐδ' ὅς ἂν βλάστη...** (ἐπίδοσις) = ὄχι μόνον ὁ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σαλεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). **σοὶ γοῦν** (ἐνν. ἐξέστη) = σοῦ λοιπὸν ἐσάλευσεν ὁ νοῦς. **ὅτε** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ.: ναι, πράσσω κακῶς (=δυστυχῶ), ὅπερ ἡ Ἰσμήνη ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἶπε. **ἄτερ τῆσδε** = ἀνευ αὐτῆς. **ἦδε** (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγούμενον τῆσδε) = αὕτη ἐδῶ (ὡς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῶ εἶναι ἀποθαμμένη). **νυμφεῖα** = ὁ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν = ἡ νύμφη. **ἀρῶσιμος** = δυνάμενος νὰ ἀρωθῆ, νὰ σπαρῆ. **γύης** = ἀγρός (ἐδῶ ἐνν. κόρη). **οὐχ ὡς γ' ἐκείνω τῆδε τ' ἦν ἡρμοσμένα** = ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἡρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνω... = ἀλλ' ὁ γάμος μετ' ἄλλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν, ὅπως ἦτο εὐάρμοστος μεταξὺ αὐτῆς ἐδῶ καὶ ἐκείνου. **υἱέσι**, ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. **στυγῶ** = μισῶ. **τὸ σὸν λέχος** = ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς ὁποίας ὀμιλεῖς (τοῦτο λέγεται

μετὰ σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). **σ' ἀτιμάζει**· ὁ Κρέων ὑβρίζει τὴν μνηστῆρα τοῦ Αἴμονος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει αὐτὸν τοῦτον τὸν υἱὸν του. **ὁ παύσων** = ὁ μέλλων νὰ διαλύσῃ (ἐνν. διὰ τοῦ θανάτου τῆς Ἀντιγόνης· τραγ. εἰρωνεία, διότι ἡ διάλυσις θὰ γίνῃ διὰ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ του Αἴμονος). **ἔφου** = προωρισται, ἐστί. **δεδογμένα ἐστί** = εἶναι ἀποφασισμένον. **καὶ σοί γε κάμοί**· ποιητ. αἴτια εἰς τό: δεδογμένα ἐστί. (Διότι καὶ ὁ χορὸς ἐν στίχ. 213 εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς δράστου τῆς ταφῆς). **μὴ τριβὰς ἔτι** (ἐνν. τριβὰς χρόνου ποιεῖσθε) = μὴ βραδύνετε, μὴ χρονοτριβεῖτε πλέον. **νιν** = αὐτάς. **ἐκ δὲ τοῦδε** = ἀπ' ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. **μηδ' ἀνειμένας** = καὶ μὴ χειραφετημένας, ἀπολύτως ἐλευθέρας. **θρασύς** = τολμηρός. **τὸν Ἄδην πέλας τοῦ βίου** = τὸν Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς τὴν γυναικωνῆτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματικά. **ἐπαναστάσεις θρόνων**· ἡ τυραννὶς πάντοτε ὑποπτεύει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπὰς. **οὐτ' ἠθέλησας**, ὅτε δηλ. τῇ ἔκαμε τὴν πρότασιν νὰ μετὰσχῃ τῆς ταφῆς, πρὶν προβῆ εἰς αὐτήν. **ξύμπλου**· οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούοντες ναυτικὰς λέξεις, ὅπως ὁμορροθεῖ κλπ. **τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών**· ἐννοεῖ, ὅτι ἡ Ἰσμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετὰσχῃ τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφέρεται. **τί ταῦτα' ἀνιᾶς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη;** τὸ παράπρον τοῦτο τῆς Ἰσμήνης εἶχεν ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα, τὸ μὲν, διότι ἡ Ἀντιγόνη καθίσταται ἐφεξῆς ἡπιωτέρα, τὸ δέ, διότι σφίζεται ἐκ τῆς καταδίκης ἡ Ἰσμήνη, ἐφ' ὅσον ἔναντι αὐτῆς αὐστηρῶς προσηνέχθη ἡ Ἀντιγόνη παρουσίᾳ τοῦ Κρέοντος. **σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι τέθνηκε**· μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς μὲν Ἰσμήνης ἐχούσης δικαίωμα ἐπὶ τῆς γήινης αὐτῆς ζωῆς, ἥς τὰς ἰδέας ἠκολούθησε, τῆς δὲ Ἀντιγόνης, ὡς ἡρώιδος λόγῳ τῶν ὑψηλῶν καὶ θείων ἀντιλήψεων τῆς, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαίρας ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστερας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπερκόσμιον ζωὴν. **ἀρώσιμοι γὰρ χιτῶνες γυαί**· λέγει τοῦτο, διότι ὅπως ἡ γῆ παράγει καρποὺς διὰ τῆς ἀρόσεως, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάλληλος πρὸς τεκνοποιίαν. Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ὁ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν

τῆ ὀργῇ του τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν ὑπάρξεων, συναισθηματικῶς συν-
 δεδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννη-
 σιν παιδῶν κτλ. **ὦ φίλταθ' Αἴμον**· ὁ Αἴμων ἦτο δευτερότοκος υἱὸς
 τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῇ
 προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσ-
 φωνεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλτατον ἢ Ἰσμήνην, ὡς ἐξάδελφον καὶ
 μνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ ὡς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρός του.
γυναῖκας εἶναι μὴδ' ἀνειμένας· ὁμιλεῖ ἀναχρονιστικῶς ἐνταῦθα ὁ
 Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, αἱ ὁποῖαι ὄντως
 εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάς, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἦσαν ὑποτετα-
 γμέναι ὑπάρξεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννῶσι τέκνα καὶ νὰ τηρῶσιν
 ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐταπει-
 νώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρός εἰς ἀνδραποδώδη ὑποταγὴν καὶ ἐξάρτησιν,
 ὅπως παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τῆς Ἀσίας. Τοῦναντίον κατὰ τοὺς
 ἥρωικὸς χρόνους ἡ γυνὴ ἀπέλαυε πολλῆς ἐκτιμῆσεως, ὡς βλέπομεν
 εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἢ θέσεις αὐτῆς ἦτο
 ἰσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (528 - 625)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. **ἄγευστος** (μετ' ἐνεργ. διαθ.) = ὁ μὴ
 γευθείς, ὁ μὴ δοκιμάσας. **αἰῶν** = βίος. **οἶς** = ὦν. **δόμος** = οἶκος. **ἄ-
 τα**, δωρ. (ἄτη) = συμφορά· γεν. δικαίρ. τοῦ οὐδὲν = οὐδεμία συμφορά.
ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς = ἐπὶ πολλὰς γενεάς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν,
 ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην). Ἡ σειρά τῶν λέξεων :
 οἶς γὰρ ἂν ὁ δόμος σεισθῆ θεόθεν, (τούτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἔρπον ἐπὶ
 πλῆθος γενεᾶς. **ὅμοιον** = (ἐνν. ἐστί). **ὥστε** = ὅπως. **ποντίαις δυ-
 σπνίοις Θρηῆσαισι πνοαῖς** (ἀναγκ. αἴτ.) = ἐνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου
 πνεόντων μανιωδῶν Θρακικῶν ἀνέμων. **ὑφαλον ἔρεβος** = τὰ σκο-
 τεινὰ ὑφαλα στρώματα (τῆς θαλάσσης). **ἐπιδράση** = διαδράμη· ἡ
 σειρά τῶν λέξεων : ὁμοίον ἐστί (τὸ πρᾶγμα), ὥστε ὅταν οἶδμα δυσπνίοις
 ποντίαις Θρηῆσαισι πνοαῖς ἐπιδράμη ὑφαλον ἔρεβος. **βυσσόθεν** =
 ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένος. **κελαινός** = μαῦρος, ἔχων σκοτεινὸν
 χροῶμα. **κυλίνδω** = ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἡ **θις** - θινός = ἡ ἀμμώ-
 δης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πυθμὴν αὐτῆς. **δυσάνεμος** = ὑπὸ κακῶν
 ἀνέμων ταρασσομένη, ἀνεμόδαρτος. **βρέμω** = ἀντηχῶ. **στόνος** = στε-

ναγμός, μυκηθμός. **στόνφ βρέμουσι** = στενάζουσαι ἀντηχοῦσιν. **ἀντιπληγες** = αἱ ἀντιπληττόμεναι.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. **ἀ. ἀρχαῖα** (ἐπιρρηματικῶς) = παλαιότερα. **πήματα** = δυστυχήματα. **ἐπὶ πήμασι φθιτῶν** = ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἐξαφανισθεισῶν γενεῶν ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὀρώμαι (ἀντὶ ὀρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαβδ. οἴκων πίπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν παρήχησις τοῦ **π. οὐδ'** ἀπαλλάσσει = καὶ δὲν ἀπολυτρώνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). **γενεὰν γένος** = ἡ προηγούμενη γενεὰ τὴν ἐπομένην. **ἐρείπω** = κατακρημνίζω, καταβάλλω, φθείρω. **οὐδ' ἔχει λύσιν** = οὐδ' ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα) = καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν παύουν) αἱ συμφοραί. **νῦν γὰρ** = διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. **ὑπὲρ ἐσχάτας ρίζας** = ὑπεράνω τῆς τελευταίας ρίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἀντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς ὁποίας, ὡς ἀπὸ ρίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οἰκογενειακοῦ δένδρου). **ἐτέτατο φάος** = εἶχεν ἀκτινοβολήσει ἀκτὴς σωτηρίας (ἐλπίδος). **κατ' ἀμᾶ** (τμησίς) καταμᾶ = κατακόπτει, θερίζει. **φονία κοπίς νερτέρων θεῶν** = ἡ φονικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. **λόγου ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινὺς** (ἐπεξήγ. τοῦ προηγ.) = ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ἥτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, ὁμοίως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπεσκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **δύνασις** = δύναμις. **ὑπερβασία** = παράβασις, ἀμάρτημα κατ' ἄλλην ἐρμην. : ἀλαζονεία, ἔπαρσις. **τὰν** = ἦν. **κατάσχοι** = ἤθελε καταβάλλει. **πανταγρεὺς** (πάντα-ἀγρεύω) = ὁ τὰ πάντα κυριεύων, ὁ πανδαμάτωρ. **ἀκάματοι**, κατηγορ. ἐξηγεῖται ἐπιρρημ. = ἀκούραστα. **μῆνες** = χρόνος. **ἀγήρω** = ἀγήραστος. **χρόνῳ** = ἐκ τῆς κούραστα. **δυναστας** = ὡς κυρίαρχος. **κατέχεις** = ἔχεις ὡς παρόδου τοῦ χρόνου. **Ὀλύμπου μαρμαρόεσσα αἶγλα** = ὁ ἀκτινοβόλος λάμπων Ὀλύμπου. **τὸ τ' ἔπειτα** = καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ παρόν). **καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὶν** = καὶ κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν **ἐπαρκεῖ νόμος** = ἰσχύει, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος οὗτος. **οὐδὲν ἔρπει** = οὐδόλως προχωρεῖ **πάμπολυ** = παρά πολὺ ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὁ δὲ βίσιος θνατῶν οὐδὲν ἔρπει πάμπολὺ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **πολύπλαγκτος** = πολυπλάγητος (πολὺ πλάζω = πλανῶ), ἀβεβαία. **δνασις** (ἐκ τοῦ ὀνήνημι = ὠφέλω) (ἐστίν) = εἶναι ὠφέλεια. **κουφόνους ἔρω** = ἀνόητος ἐπιθυμία. **κουφον. ἔρ.** γεν. ὑποκ. εἰς τὸ ἀπάτα, τὴν ὁποίαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμῖαι. **οὐδὲν**

δ' εἶδοτι (τινί) = χωρίς δὲ οὐδόλως νὰ γνωρίζῃ. ἔρπει = ἀνεπαισθήτως ὑπαισέρχεται. πρὶν = ἕως οὗτου. προσαύω = προσκαίω, ζεματίζω. πρὶν προσαύση πόδα = πρὶν ζεματισθῆ (δηλ. πρὶν πάθῃ δεινόν τι καὶ τοιοῦτοτρόπως σωφρονισθῆ). σοφία· μετὰ σοφίας. ἔκ του· ποιητ. αἴτ. πέφανται = ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. κλεινὸν ἔπος = τὸ περιφημον ῥητόν. ἔσθλόν = ἀγαθόν. ἔμμεν (Ὅμηρ. τύπος) = εἶναι. ὄτω δοτ. ἀντιχαριστ. θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν = ὁ θεὸς ὀδηγεῖ πρὸς διαστρέβλωσιν· ἡ σειρά τῶν λέξεων : κλεινὸν ἔπος πέφανται δοκεῖν εἶναι ποτ' ἔσθλόν τῷδ' ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. πράσσει ἔκτος ἄτας = διάγει ἔκτος δυστυχίας· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν : εὖ πράσσει.

Πραγματικά. Ὁδηγηθεισῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ δορυφόρων εἰς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος μείναντος μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, ὁ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στατίῳ, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπελευθούσης δεινῆς συμφορᾶς ὅλου τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν, προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας κ.τ.λ. **εὐδαίμονες οἷσι** κ.τ.λ. τὸ ἀνύπαρκτον τῆς διὰ βίου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐτόνισαν πάντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. πρβλ. καὶ τό : τέρας ἐστὶν εἴ τις ἠτύχησε διὰ βίου. **Θρήσσαισι πνοαῖς**· ἐπειδὴ ἐκ βορρᾶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ καὶ ἐκ Θράκης, διὰ τοῦτο ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ Ἀθηναῖοι δὲ μάλιστα ἐτίμων ἰδιαιτέρως τὸν Βορέαν καὶ εἶχον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ βωμὸν παρὰ τῷ Ἰλισῷ, ἀπὸ οὗ ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἤρπασε τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως Ὀρεΐθυιαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν Θράκην. **Λαβδακιδῶν οἴκων**· ὁ Λάβδακος ἦτο πατὴρ τοῦ Λαίου, πατὴρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο ὁ Πολύδωρος καὶ τούτου πατὴρ ὁ Κάδμος, οἱ συμφοραὶ ὅμως ἤχισαν ἀπὸ τοῦ Λαίου καὶ ἐξῆς. **οὐδ' ἔχει λύσιν**· ἐκάστη γενεὰ ἠδύνατο ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν ἐπιμένῃν γενεάν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἂν κατέφευγεν εἰς ἐξιλέωσιν αὐτῆς. Τοιοῦτόν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεὰ τοῦ Ὀρέστου, ὅστις τῇ βοήθειᾳ τῆς Ἀθηνᾶς ἐξιλέωσε τοὺς θεοὺς καὶ ἀπήλλαξε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **θεῶν κοπίς**· ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεοὺς ξίφη, μάχαιραι, ἔγχη κ.λ.π. **ὑπνος πανταγρεὺς**· ὁ ὑπνος καταλαμβάνει πάντα τὰ ἐμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ

ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ θανάτου ἐθεωρεῖτο. **ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν**· τοῦτο εἶναι παρεμφερές πρὸς τὸ χριστιανικὸν ῥητόν: **μωραίνει Κύριος, ὃν βούλετ' ἀπολέσαι.**

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (626-780)

α') 626 - 680

Λεξιλογικαί. **νάτος** = νεώτατος, τελευταῖος. **ἄχνυμαι** = λυπούμαι. **μόρον** (ἔχει θέσιν ἀναγ. αἰτ.) = διὰ τὸν θάνατον. **τάλις - ἴδος** = μελλονυμφος, μνηστή. **ἀπάτας** (αἰτιατ.) = διὰ τὴν στέρησιν διὰ τὴν ἀποτυχίαν. **λεχέων** = τοῦ γάμου. **ὑπεραλγῶ** = ὑπερβολικὰ λυπούμαι. **τάχα** = ταχέως. **ὑπέρτερον** = ἀκριβέστερον. **τελεία** = τελεσίδικος (τοῦτο λέγει διὰ τὴν δειξίην εἰς τὸν Αἴμονα, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐπομένως ἀνέκκλητος). **ψῆφον τῆς μελλονύμφου** (γενικ. ἀντικειμ.) = ἀπόφασιν κατὰ τῆς μελλονύμφου. **λυσσαίνω** = ὀργίζομαι ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: ἄρα μὴ πάρει (ἔχεις ἔλθει) λυσσαίνων πατρί, κλύων (αἰτιολ.) τελείαν ψῆφον τῆς μελλονύμφου; **πανταχῆ δρῶντες** = καθ' οἰανδήποτε τρόπον καὶ ἂν πράττωμεν. **ἔχων**· κατὰ τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα ὑποθετ. μετοχ. **ἀπορθοῖς**· ὁμοίως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα ὀριστ. ἐγκλίσι., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα εὐκτικῆς. **ἀπορθῶ-ῶ** = κατευθύνω εἰς τὸν ὀρθόν, ὀρθῶς καθοδηγῶ. **ἄξιῶσεται** = κριθήσεται ἄξιος. **ἐμοί**· ποιητ. αἰτ. **μείζων** = σπουδαιότερος, πολυτιμότερος. **φέρεσθαι** = ὥστε νὰ ἔχω αὐτόν. **σοῦ ἡγουμένου** (ὑποθ. μετ.) β' ὄρ. συγκρ. = παρὰ ἐὰν σύ, ἀφ' ὅ,τι σύ νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλὰς σου συμβουλὰς. **οὕτω γάρ**· ὁ γὰρ αἰτιολ. τὸ ὑπονοούμενον: καλῶς ὁμιλεῖς, συμφωνῶ εἰς ὅσα εἶπες. **διὰ στέρων ἔχω** = ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ· τοιαῦται φράσεις μετὰ τῆς προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι: διὰ χειρός, διὰ στόματος ἔχω κ.ἄ. **πάντα ἐστάναι ὕπισθεν πατρώας γνώμης** (ἐπέξηγ. τὸ οὕτω χρή...) = δηλαδὴ νὰ ἀκολουθῇ τις καθ' ὅλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην. **τούτου ἕνεκα**· τελ. αἰτ. **γοναί** = τέκνα, **κατήκοος** = εὐπειθής· τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφότερα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. **ἀνταμύνωνται κακοῖς** = ἀποκρούωσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ. **ἀνωφέλτος** = ἀνωφελής, παρήκοος. **φιτύω** = γεννῶ. **πόνους** = βάσανα, στενοχωρίας. **τόνδε** = τοῦτον (τὸν γεννήσαντα). **γέλων** = ἀφορμὴν γέλωτος. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: εἵποισ ἂν φῦσαι τόνδε τί

ἄλλο πλὴν πόνους ἑαυτῶ, πολὺν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς. νὺν = λοιπόν. ὑφ' ἡδονῆς· ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῶ τὸ οὐνεκα γυναικός, τελ. αἴτ. ψυχρὸς = παγερός, ἀηδής. παραγκάλισμα = τὸ ἐν ἀγκάλαις λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως. τοῦτο, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν: γυνὴ ξύνευνος (σύζυγος). ἔλκος = πληγὴ λύπη. φίλος = οἰκιακὸς φίλος. πτώω = ἀποπτύω (ἀποστρέφομαι)· σιχαίνομαι. ὡσεὶ τε = ὡς. μέθεος = ἄφες. ἐν "Αἰδου νυμφεύειν (σχ. ὀξύμωρον). αἰρῶ ἐμφανῶς = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφάρω. ἐκ πόλεως πάσης = ἐξ ὅλων τῶν πολιτῶν. ἀπιστῶ = ἀπειθαρχῶ. πρὸς ταῦτα = ἐναντι τούτων (κατὰ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης). ἐφυμνῶ = ἐπικαλοῦμαι πρὸς βοήθειαν. ξύναιμος = ἔφορος τῆς συγγενείας. τὰ φύσει ἐγγενῆ = τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. ἄκοσμα (προληπτ. κατηγ.) = ὥστε νὰ εἶναι ἀπειθαρχητα. κάρτα = παρὰ πολὺ. τοὺς ἔξω γένους(ὄντας) τοὺς μὴ συγγενεῖς· ἐνν. ἀκόσμους ποιήσω ἢ θήσω. ἐν οἰκείοισιν = ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. δίκαιος = ἀμερόληπτος, εὐσυνείδητος. ὑπερβάς = ὑπερβάς τὰ ὅρια ἐξ ἀλαζονείας. ὅστις βιάζεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις παραβιάζῃ. οὐκ ἔστ' ἔπαινου τυχεῖν σχ. λιτότητος, ἀντί: δεῖ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. ὄν στήσιε = ὄν ἂν στήσῃ = οἰοδηποτε ἀνακηρύξῃ, καταστήσῃ ἄρχοντα. τοῦδε χρῆ κλύειν = εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις. καὶ τάναντία = καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἦτοι τὰ μεγάλα καὶ ἄδिका. θαρσῶ = ἔχω πεποίθησιν· ἐκ τοῦ θέλειν ἐξαρτ. τὰ ἀπαρέμφοτα ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· ἡ δὲ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ θαρσοίην ἂν ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἂν καλῶς μὲν ἄρχειν, εὐ δ' ἄρχεσθαι... ..ἐν χειμῶνι δὲ δορός = ἐν τῇ σφοδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. προστεταγμένος = ἐάν ἔχη ταχθῆ πλησίον. μένειν (ἂν), ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ θαρσοίην ἂν. κάγαθὸν παραστάτην = καὶ γενναῖον συστρατιώτην, σύντροφον, βοηθόν. αὕτη - ἦδε - ἦδε, ἡ ἀναφορά αὕτη διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρχίας. ἀναστάτους τίθησι = ἀναστατώνουσα καταστρέφει. συμμάχου δορός = συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχικῶν στρατευμάτων. τροπὰς καταρρήγνυμι = καταρρηγνύουσα (διασπῶσα) τὰς ταξεῖς τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. τῶν ὀρθουμένων (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρχίαν) = τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. τὰ πολλὰ σώματα = τοὺς πολλοὺς. οὕτως = τούτων οὕτως ἐχόντων. ἀμύνω· συντάσσεται δοτικῇ, ὅπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ: βοηθῶ, ἐπικουρῶ, τιμωρῶ.

ἀρήγω. **ἀμυντέα** ἐστὶ (ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικ.) **τοῖς κοσμουμένοις** (οὐδ-γέν.) = πρέπει νὰ ὑπερασπίζῃ τις τὰ διατασσόμενα, τὰ νομοθετούμενα, τοὺς νόμους. **οὐδαμῶς ἡσητέα** (ἡσσωμαι, ἡττώμαι) = ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνεταί τις κατώτερος (ἡττων) μιᾶς γυναικός. **ἐκπεσεῖν** (τῆς ἀρχῆς) = νὰ ἐχθροισθῶ. **εἶπερ δεῖ**· ἐνν. ἐκπεσεῖν πρὸς τινος.

Πραγματικά. νέατον· ὁ Αἴμων ἦτο ὁ τελευταῖος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. **τάλιδος**· τάλις ἐλέγετο παρ' ἀρχαίοις ἢ εἰς ὥραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινὰ νύμφη. **μάντεων ὑπέρτερον**· δεικνύεται ἡ δυσμένειά του πρὸς τὸ γένος τῶν **μάντεων**, τὴν φράσιν δὲ ταύτην οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παροιμίας, ὅτε ἤθελον νὰ δηλώσουν, ὅτι ἐγνώριζόν τι ἐξ αὐτοψίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχασμῶν, ὅμως ἐπραττον οἱ μάντιες. **ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται**· τὸ ὠφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδιώκειν τὸν ἐχθρὸν, κακῶς ποιεῖν τὸν ἐχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀρχαιότητα γενικῶς πρὸ τοῦ Σωκράτους, ὅστις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὄντως ἀληθείας, λέγων «μηδαμῶς ἀδικεῖν» καὶ «εἰ αἰροίμην ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἂν ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν». Παρατηρητέα ὁμοίως ἡ μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Κρέοντος, εἰπόντος τὰ ἀνωτέρω, καὶ τῆς Ἀντιγόνης εἰπούσης τὴν ἠθικωτάτην ἐκείνην ῥῆσιν (στίχ. 523) «οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν». **ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε**· ἀναχρονιστικῶς ὁ Σοφοκλῆς ὁμιλεῖ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τοῦτο ἴσχυεν, ἐνῶ κατὰ τοὺς ἥρωικοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δράμα, οἱ βασιλεῖς ἐγίνοντο τοιοῦτοι κληρονομικῶς δικαίωματι. **δίκαια καὶ τάναντία**· τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προυποθότει λαὸν δουλοπρεπῆ καὶ στερούμενον καθ' ὀλοκληρίαν φιλελευθέρων φρονημάτων.

β') 681 — 723

Λεξιλογικά. τῷ χρόνῳ = λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, ἔνεκα τοῦ βαθέος γήρατός μας. **κεκλέμεθα** = ἔχομεν στερηθῆ, ἔχομεν χάσει· ἀντικείμεν. εἶναι: τὰς φρένας. **λέγω φρονούντως** = ὁμιλῶν σωφρόνως, συνετῶς. **ὑπέρτατον** = πολυτιμότερον. **ὅπως** (εἰδικ.) = ὅτι. **τάδε**· ἐνν. τὰ προηγουμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος. **μήτ' ἐπισταίμην** = μήτε εὐχομαι νὰ γνωρίζω. **μεντᾶν** = μέντοι ἂν, ὁ δὲ ἂν ἀρμόζει τῇ εὐκτικῇ γένοιτο = δύναται ὅμως νὰ

ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετή τις σκέψις. **δ' οὖν** = ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα. **πέφυκα** = ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ιδιότητα. **προσκοπεῖν** = σκοπεῖν πρὸ σοῦ = νὰ ἐξετάζω πρὸ σοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. **λόγοις τοιούτοις** (δηλοῦται τὸ αἴτιον τοῦ φόβου τοῦ δημότου) = λέγοντι τοιούτους λόγους = ἐὰν λέγῃ τοιούτους λόγους. **οἷς μὴ τέρψει** (ἀναφ. συμπερ. πρότ.) = ὥστε σὺ νὰ μὴ εὐχαριστῆσαι ἀκούων τούτους. **ὑπὸ σκότου** (ἀναγκ. αἰτ.) = ἔνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ὡς βασιλόπαιδος). **τὴν παῖδα ταύτην** (ἀναγκ. αἰτ.). **οἶα** (σύστ. ἀντικ. τοῦ ῥήμ.) **ὀδύρεται πόλις** = πόσον θρηνεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης ταύτης. **ὡς ἀναξιωτάτη** = πόσον ἀναξιωτάτα. ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας. **ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων** ἀναγκ. αἰτ. **ἦτις...** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. (αἰτιολ. τὸ ἀπ' ἔργ. εὐκλ.). **ἐν φοναῖς πεπτῶτα** = ἐν φονικοῖς πλήγμασι πεπτωκότα = φονευθέντα. **ὠμηστής** = ὠμοφάγος. **μῆθ' ὑπ' ὠμηστῶν...** ἦτις οὐκ εἶασεν (ἄθαρτον) ὀλέσθαι μῆθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν, μῆθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. **χρυσῆς**· τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἐξαιρέτων πραγμάτων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν: χρυσοῦ ἀνθρώπου, χρυσῆ καρδιά κ.τ.λ. **τιμῆς**· ἐξαρτ. ἐκ τοῦ λαχεῖν. **ἐρεμνός** (ἐκ τοῦ ἔρεβος, ἐρεβεννός, ἐρεμνός) = σκοτεινός. **σιγα** = λεληθότως. **ἐπέρχεται** = διαδίδεται ἀνά τὴν πόλιν. **εὐτυχῶς πράσσω** = εὐτυχῶ. Ἡ μετοχ. ὑποθ., ἐπέχουσα θέσιν β' ὄρου συγκρ. = τῆς ἰδικῆς σου εὐτυχίης. **τιμιώτερον** = πολυτιμότερον. **εὐκλείας**· β' ὄρος συγκρ. εἰς τὸ μεῖζον ἄγαλμα. **ἄγαλμα** = κόσμος, εὐχαρίστησις. **θάλλω** = εὐτυχῶ. **πρὸς παίδων** = ἐκ μέρους παίδων (ἐτέθη ἀντὶ τοῦ: **εὐκλείας παίδων θαλλόντων**)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἢ τί ἄγαλμα μεῖζόν ἐστι πατρὶ πρὸς παίδων θαλλόντων; **νῦν**· ἀντὶ νῦν = λοιπόν. **ἐν μῶνον ἦθος** = ἓνα μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. **ἐν σαυτῷ φέρει** = ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχε, δηλ. μὴ σχηματίζης γνώμης μονοτρόπως. **ὡς φῆς σὺ** = ὁ σὺ λέγεις· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: μὴ νῦν ἐν ἦθος μῶνον ἐν σαυτῷ φέρει, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν, ὡς φῆς, κούδεν ἄλλο· τὸ ὅστις ἐν περιλ. ἐννοία. **φρονεῖν** = ὅτι σκέπτεται ὀρθῶς, συνετῶς. **διαπτύσσομαι** = διανοίγομαι ὡς καρπός, ἐξετάζομαι ἀκριβέστερον (κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν καρπῶν) **ὠφθησαν** (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. **μὴ τείνειν ἄγαν** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ ὅποιαι τεντωνόμεναι πολὺ θραύονται) = νὰ μὴ τὸ παρατεντάνῃ, νὰ μὴ ἰσχυρογνωμονῇ ὑπερ-

βολικά, νὰ μὴ εἶναι ὑπερβολικά αὐθάδης ἢ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ. : ἀλλ' οὐδὲν αἰσχρὸν ἐστὶ τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα πολλά, κείτις ἤ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. **παρὰ ρείθροις χειμάρροις** = πλησίον τῶν χειμάρρων. **ὑπέικω** = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. **ὡς ἐκασώζεται** = πῶς διασώζουσι. **ἀντιτείνω** = ἀνθίσταμαι. **αὐτόπρεμνα** (αὐτοῖς πρέμνοις, πρέμον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἡ ῥίζα) = αὐτόρριζα, σύρριζα. **αὐτως** = ὡσαύτως. **πόδα** = σκόταν· ταύτην ἀπετέλουν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἰστίου καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδενόμενα σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἰστίον τοῦ πλοίου. **ναός** = νεός· ἡ γεν. αὕτη εἶναι κτητικὴ τοῦ πόδα, ὁμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ· τὸ δὲ ἐγκρατῆ προληπτ. κατηγ. = ὥστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε νὰ ἐξουσιάζῃ, νὰ κανονίζῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ὅστις τείνας πόδα ναός ἐγκρατῆ ὑπέικει μηδὲν** = ἐάν τις τεντώσας τὴν σκόταν τοῦ ἰστίου τοῦ πλοίου, ὥστε νὰ εἶναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόπως χαλαρώνῃ αὐτήν. **κάτω στρέψας** = ἀναστρέψας. **τὸ λοιπὸν** = εἰς τὸ ἐξῆς. **ὑπτίοις σέλμασι ναυτίλλεται** = μὲ ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα ναυσιπλοεῖ (δηλ. καταποντίζεται). **καὶ μετὰστασιν δίδου** = καὶ δίδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετὰβαλλε γνῶμην. **κάπ' ἐμοῦ** = καὶ ἐκ μέρους ἐμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). **πρόσεστι** = δύναται νὰ προστεθῇ. **πρεσβεύω** = ὑπερέχω. **πάντ' ἐπιστήμης πλέως** = πανεπιστήμων. **πάντα· ἐπιρρηματ.** Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **φήμ' ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης. φῦναι τὸν ἄνδρα** = τὸ νὰ εἶναι τις ἐκ φύσεως. **εἰ δ' οὖν** = εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτο, εἰ δὲ μὴ, δηλ. εἰ μὴ ἔφω ἐπιστήμης πλέως. **φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν** (μετ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ) = διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχῃ τοιοῦτοτρόπως τὸ πρᾶγμα. **καὶ τῶν λεγόντων εὖ** = καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμιλοῦντας ὀρθῶς.

Πραγματικά. οὐδὲν αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ τὸ μανθάνειν πολλά· προβλ. καὶ τὸ ὠραῖον ρητὸν τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' αἰεὶ πολλά διδασκόμενος ». **ὅσα δένδρων ὑπέικει κ.λ.π.** παρεμφερῆ γνῶμην ἐξέφρασεν ὁ Κρέων ἐν στίχ. 473, ὅτε εἶπεν, ὅτι καὶ τὰ σκληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ ὁ σίδηρος θραύεται εἰς πλεῖστα τεμάχια κ.τ.λ.

Λεξιλογικαί. καιρίον = ὀρθόν. λέγει· ὁ Αἴμων. **σέ τε** ἔνν. τὸν Αἴμονα. **τοῦδε**· τοῦ Κρέοντος. **μαθεῖν**· συνετάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. **διπλῆ** = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. **οἱ τηλικοῖδε**· μέση λέξις ἐπὶ μεγάλῃς καὶ μικρᾶς ἡλικίας· διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ πρεβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἴμονα **τηλικοῦδε** = τοσοῦτον νέου. **διδαξόμεσθα** ἀντὶ διδαχθῶμεθα. **μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον**· ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου διδάσκου. **τὸν χρόνον** = τὴν ἡλικίαν. **τὰ ἔργα** = τὰς πράξεις (ἔνν. τὴν ἐνέργειάν του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). **ἔργον γὰρ ἔστι...** εἶναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον... **τοὺς ἀκοσμοῦντας** = τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. **οὐδὲ** (ἐπίδοτ.) **κελεύομαι**· ἄν = οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄλλους ἤθελον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς καχοὺς. **ἦδε**· μετὰ τινος περιφρονησεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. **τοιᾷδ' ἐπιληπται νόσω** = ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφῶρ), ὅτι περιέπεσεν εἰς τοιαύτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εὐσεβῆ εἰς τοὺς καχοὺς). **νόσω** = αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι. **οὐ φησι** = δὲν ὁμολογεῖ (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. **ὁμόπολις λεῶς** = ὅλος ἐν γένει ὁ λαὸς τῆς πόλεως. **ἡμῖν** (ὁ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοπρεπειας). **ἐρεῖ** = θὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς ἡμᾶς. **ἀμέ** = ἄ ἐμέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλω ἢ μοι** = ἐπ' ὀνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) ἢ ἐπ' ὀνόματι ἐμοῦ. **πόλις γὰρ**· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἄρχειν. **ἦτις ἔσθ' ἐνὸς ἀνδρὸς** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.). **τοῦ κρατοῦντος**· ἔνν. κτῆμα. **νομίζεται** = θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. **καλῶς** = ὠραῖα (εἰρων.). **ὄδ' ὡς ἔοικε...** μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἴμονος, ὁ Κρέων ἀλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, ὁμιλῶν περιφρονητικῶς περὶ αὐτοῦ. **εἶπερ γυνή** (ἔνν. εἴ). **προκῆδομαι** = προνοῶ ὑπέρ. **ὦ παγκάκιστε**· ἔνν. τὸ ῥῆμ. προκῆδει μου. **διὰ δίκης ἰέναι τινὶ** = εἶναι ἀντίδικον πρὸς τινα. **οὐ δίκαια ἐξαμαρτάνω** = λαμβάνω ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας μὲ τὸ δίκαιον. **ἀρχὰς** = ἀρχήν, ἀξίωμα. **οὐ γὰρ σέβεις**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. ἀμαρτάνεις. **πατῶν** = καταπατῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν πρὸς τοὺς θεοὺς). **ἦθος** = χαρακτήρ. **ὑστερον** = κατώτερον, ὄργανον μιᾶς γυναικός. **οὐ τὰν ἔλοις γε ἦσσω** = (ἴσως εἶμαι κατώτερος γυναικός), ἀλλὰ δὲν δύνασαι τοῦλάχιστον νὰ μὲ εὔρης κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχυρῶν πράξεων. **ἐμέ**. ἐτέθη εἰς προέχουσιν θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ., ἵνα

δηλωθῆ ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὸν Κρέοντα. γοῦν = τοῦλάχιστον. ὑπὲρ ἐκείνης καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰσχροῶν κατὰ τὸν Κρέοντα πράξεων, ἃς ἔπραξεν ἐκείνη. οὐκ ἔσθ' ὡς = οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ. γαμεις· χρόν. μέλλ. ὀλεῖ τινα = θά γίνῃ αἴτιος ν' ἀποθάνῃ τις (ὁ Αἴμων ὑπονοεῖ βεβαίως ἑαυτόν, μέλλοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ὁ Κρέων νομίζει ὅτι τὸν ἀπειλεῖ). κάπα-πειλῶν = καὶ ἐπαπειλῶν = καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμη. ἐξεξέρχει ὧδε θρασύς = ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλην θρασύτητος. κενός = κοῦφος, μαρός. φρενώ-ω = νοθεῖω, συνετίζω. κλαίων = οὐχὶ ἀτιμωρητί, κατόπιν τιμωρίας. εἰ μὴ... τίς λόγος εἶναι ἐδῶ ; ὦν (ἐναντιωμ.). δούλευμα = δοῦλος, ὄργανον. κωτίλλω = κολακευτικῶς προσαγορεύω (πατέρα). λέγων μηδὲν κλύειν· ἀντίθεσις-δηλ. θέλεις νὰ λέγῃς καὶ ὄχι νὰ ἀκούῃς, τ.ἔ. χάνει κανεὶς τὰ λόγια τοῦ ὁμιλῶν πρὸς σέ. ἄληθες ; = ἀλήθεια ; (εἰρων.). οὐ (ἀρμόζει εἰς τὸ χαίρων) = οὐχὶ ἀτιμωρητί. δεννάζω = ὑβρίζω, περιπαίζω· ἐν τοῖς προηγουμένοις στίχοις, ἰδίᾳ ἐν τῷ 735 καὶ 753, διεῖδεν ὁ Κρέων ψόγον ἐκ μέρους τοῦ Αἴμονος, ἐν δὲ τοῖς στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήφθη εἰρωνείαν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη. ἐπὶ ψόγοισι = μετὰ τοὺς ψόγους σου. ἄγετε = ἀπομακρύνετε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς Ἀντιγόνης). τὸ μῖσος (τὸ ἀφηρημ. ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.) = τὴν μισητήν. κατ' ὄμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι = ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος. ἔμοιγε (ἐκ τοῦ πλησίον) πλησίον ἐμοῦ τοῦλάχιστον. οὐδαμὰ = οὐδὲν. τοῦμόν κρᾶτα = τὴν κεφαλὴν μου, τὸ πρόσωπόν μου, ἐμέ. προσόψει ἐν ὀφθαλμ. ὄρων· καὶ ὁ Αἴμων, ὅπως ἀνωτέρω ὁ πατήρ, χρησιμοποιεῖ πλεονασμὸν πρὸς ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. ὡς (τελ.) μαίνῃ ξυνῶν τοῖς θέλουσι τῶν φίλων = ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν μανίαν σου ἀναστρεφόμενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὰ ἀντικρύζουν αὐτήν. νοῦς τηλικούτος = νοῦς τηλικούτου = τοσοῦτον νέου. βαρὺς = ἐπικίνδυνος (εὐεπιφόρος εἰς κινδύνους). ἀλγῆσας· ὑποθ. μετ. φρονεῖτω μείζον ἢ κατ' ἄνδρα ἰών (ἢ πρόθ. κατὰ σημ. ἐδῶ συμφωνίαν) = ἃς μεγαλοφρονῆ περισσώτερον ἀπὸ ὅ,τι ἀρμόζει εἰς ἄνδρα. τῷ δ' οὖν κόρα (ὁ δὲ πρὸς δήλωσιν ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ Αἴμονος, ὅστις δύναται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν καταδίκην τῶν δύο κορῶν) = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει τὰς κόρας. καὶ κατακτεῖναι· ὁ καὶ εἶναι ἐπιδοτικὸς ὄχι μόνον κατεδίκασας, ἀλλὰ

καὶ σκοπεύεις... οὐ (ἔνν. οὐ νοῶ κατακτείνειν). γε = τοῦλάχιστον. εὖ γὰρ οὖν λέγεις = διότι ἀληθῶς κατὰ μοῦ τὸ ὑπενθύμισες. σφε = αὐτήν. στίβος (ὁ) = ὁδός. κρύψω = θά βάλω νὰ θάψουν. κατώρυξ-υχος· ὡς ἐπίθ. = ὑπόγειος, ἐνταῦθα ὡς οὐσιαστ. = ὄρυγμα, λάκκος. φορβή = νομή, βοσκή ἐπὶ ζώων, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. τοσοῦτον = τόσον ὀλίγον. ἄγος· ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινε τὴν κάθαρσιν, τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἁμαρτίαν, τὸ μῆσμα· τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῶ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν δευτέραν· τό : ὡς ἄγος μόνον (ἔνν. εἶναι) = ὥστε νὰ εἶναι ἱκανὸν πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι = θέτω ἔμπρός, παραθέτω. ὄν μόνον σέβει θεῶν (διότι χάριν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχοντος). τεύξεταί που = θὰ τύχη πιθανῶς (εἰρων.)· τὸ ῥῆμα συντάσ. ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα = τότε. πόνος περισσός = μάταιος κόπος.

Πραγματικά. ἄλλω γὰρ ἢ 'μοὶ χρή ἄρχειν... ἰδὲ ἐν ταῖς λόγοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀλυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, τὴν αὐτὴν δ' ἔννοιαν ἔχει καὶ ὁ στίχ. 737, ἐνῶ ὁ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γνωμῶν του πολίτην τῶν ἱστορικῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτουν ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελευθεραὶ. **πετρώδει κατώρυχι**· ἔννοεῖ ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἳοι ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι θηραυροὶ ἐν Μυκῆναις. **ἄγος**· ἦτο ἀρχαία σηγήθεια νὰ παραθέτουσιν εἰς τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον ὀλίγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης, ὅπερ ἦτο μισρὸν δι' ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ἦτο ἀνεκτὸν ὑπὸ τῶν θεῶν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (781 - 800)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ· ὅς ἐν κτήμασι πίπτεις (τὸ ἐν κτήμασι ἐτέθη προληπτικῶς) = ὅς ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἷς ἂν ἐμπέσης = ὁ ὁποῖος καθιστᾶς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς ὅσους ἤθελες ἐμπέσει. **Ἐρως**· ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ἡ λέξις **σύ**, τιθέμεναι ἐν ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδουσι μείζονα ἔμφρασιν καὶ ἐνέργειαν. **μαλακός** = τρυφερός. **νεάνιδος**·· συνεκδ. ἀντὶ πληθ. **ἐννυχεύω** = διανυκτερεύω. **ὑπερπόντιος**· κατηγορούμενον, ἐξηγουμένον δι' ἔμπροθέτου προσδιορισμοῦ. **ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς** = ἐν αὐλαῖς ἀγρονόμων = εἰς τὰς αὐλάς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρώ-

πων ἀγροδιαίτων. οὐδείς σε φύξιμος (μεταβκτ.) = οὐδείς δύναται νὰ σὲ διαφύγη. ἀμέριος = ἐφήμερος (ἀντίθ. τοῦ ἀθανάτου). Ἡ ἐπανάληψις τοῦ σὲ χάριν ἐμφάσεως. ὁ ἔχων σε = ὁ κατεχόμενος ὑπὸ σοῦ. μαίνομαι = καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀντιστρ. ἀδίκους (προληπ. κατηγορ.) = ὥστε νὰ γίνωνται ἀδικοί. παρασπῶ = παραπλανῶ, παρασύρω. ἐπὶ λῶβα (τελ. αἴτιον) = πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφὴν. τὸ νεῖκος = φιλονικία, εἶναι δὲ ἐδῶ σχῆμα ὑπαλλογιᾶς: τότε νεῖκος ἀνδρῶν ξυναίμων (ἦτοι υἱοῦ πρὸς πατέρα). ἔχεις ταραξίας = ἔχεις ἐγείρει. ὁ ἕμερος = ὁ πόθος. εὐλεκτρος = ἡ καλὸν λέκτρον (κλίνην) ἔχουσα, ἡ ἐμφανίζουσα καλὸν γάμον, ἡ ὠραία. βλεφάρων· γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ ἕμερος. νύμφας· κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. ἐναργῆς (κατηγορ. ἐπιρρημ.) = ἐναργῶς, ὀλοφάνερα. πάρεδρος (παράθεσις τοῦ ἔρωσ, ἕμερος) = συμπάρεδρος. τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν = τῶν μεγάλων ἠθικῶν νόμων τῆς διακυβερνήσεως τοῦ κόσμου. ἄμαχος = ἀκαταγώνιστος. ἐμπαίζει = παίζει ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νύμφης.

Πραγματικάι. Ἔρωσ· ὡς θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἑρμοῦ. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέχνης κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς χαριέστατος πρόσηβος νεανίας, βραδύτερον δὲ ὡς ὠραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ ἐνίοτε καὶ δᾶδα, καὶ τοιουτοτρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μαχητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ εἰς ἐπινίκιος ὕμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἑρωτος. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἵμονος ἐνίκησεν οὗτος τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἄρχοντα καθήκοντα τοῦ υἱοῦ ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς· ἐνοσεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Πρβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος τοῦ νεωτέρου Ἑλληνος ποιητοῦ Ἄθ. Χριστοπούλου «ἐσὺ θεοὺς κ' αἰθέρια, οὐράνια κ' ἀέρια κρατεῖς καὶ βασιλευεῖς» τῶν μεγάλων θεσμῶν· ὁ Ἔρωσ, ὡς ἐπηρέαζων τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς δύναμις ἴση πρὸς τοὺς ἄλλους ἠθικοὺς νόμους, τοὺς διέποντας τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, θεωρεῖται ὡς συμπάρεδρος καὶ συνάρχων τῶν ἄλλων ἠθικῶν νόμων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 943)

(Ἐν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ὁ κομμὸς 806 - 886)

α') 801 - 882

Λεξιλογικαί. ἔξω θεσμῶν = ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. ὀρῶν καὶ ὄθ' ὀρῶ· ἐκφράζεται αἰτιολογία. **παγκοίτας** = ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων. ἀνύτω καὶ ἀνύω θάλαμον = διανύω τὴν ὁδὸν εἰς τὸν κοιτῶνα (ἐνν. τὸν Ἄδην).

σ τ ρ ο φ ῆ α'. **νεάταν** (νέος) = τὴν τελευταίαν ὁδόν. **νεάτον**· ἐπιρρημ. προσδιορ = διὰ τελευταίαν φοράν. **ἔγκληρος** = μέτοχος. **ἐπι-νυμφίδιος** = ἀδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῷ νυμφῶνι, τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα. **κεῦθος** (τὸ) = ὁ κευθμῶν, ἡ κρύπτῃ. **φθινάδες νόσοι** = νόσοι φθαρτικαί, φθίσις. **ἐπίχειρα ξιφέων** (ἡ γεν. ὑποκειμ.) = ἀμοιβή παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, ὁ διὰ ξίφους θάνατος (τοῦτον ἐσκόπε, ἀρχικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ Κρέων, ἰδὲ στίχ. 760 καὶ 761). **αὐτόνομος** = ἀσθαίρετος, οἰκεία θελήσει. **μόνη**· ἀναφέρεται εἰς τὸ ζῶσα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. α'. **λυγροτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = οἰκτρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. **πρὸς ἄκρῳ Σιπύλῳ** = παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημνοῦ). **δαμάζω** = ἀπολιθῶνω. **πετραία βλάστα** = βλάστησις (προεξοχή) τοῦ βράχου. **ὡς ἀτενῆς κισσός** = ὡς κισσός ἰσχυρῶς περιτετυλιγμένος, ὅπως δηλ. ὁ κισσός, σφιγκτὰ περιφυόμενος εἰς τὸ δένδρον, ἀφανῆς καθιστᾷ αὐτό. οὕτω καὶ ὁ βράχος ἰσχυρῶς περιπεπλεγμένος ἀπελιθώσε τὴν Νιόβην. **ὡς φράτις ἀνδρῶν** = ὡς λέγεται. **τάκομαι** = τήκομαι = λειῶνω, μαραινόμεαι ἐκ λύπης. **λείπει**· καθ' ἐνικόν, ὡς συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. **χιών**· χιών ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς παραγομένου ὕδατος· διὰ τούτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. **δειράς-άδος** = ὁ λαίμυς τοῦ σώματος. Τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς ράχους τοῦ ὄρους, ὅπως καὶ αἱ ὀφρύες (ἐδῶ ὀφθαλμοὶ) λέγονται καὶ ἐπὶ ὄρους καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. **παγκλαῦτοις** = ταῖς αἰ κλαιούσαις. **ἄ με ὁμοιοτάταν** (ἐπιρρ. κατηγορ.) = πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ' ὁμοιοτάτον τρόπον (δηλ. καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ὑπὸ βράχου περιβάλλονται). **κατευνάζω** = κοιμίζω, θανατώνω. **θεογεννῆς** = γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). **καίτοι** = καὶ ὅμως. **φθιμένα** (τιπὶ) = ὅταν ἀποθάνῃ τις. **ἀκούω** = νομίζομαι, φημίζομαι. **ἔγκλημα** = κοινά, ὅμοια. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **καίτοι τάκοῦσαι ἔγκληρα τοῖς ἰσοθείαις**

λαχεῖν μέγα ἐστὶ (τινι) φθιμένα = καὶ ὅμως τὸ νὰ γίνῃ φήμη περὶ τίνος, ὅτι, ὅτε ἀπέθικεν, ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ἰσοθέους, εἶναι σπουδαῖον.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. γελῶμαι = περιπαίζομαι (ἡ Ἀντιγόνη λέγει τοῦτο, εἴτε διότι ἠρμήνευσε τὴν λέξιν λαχεῖν διὰ τοῦ παθεῖν, εἴτε διότι δὲν ἔβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικὰ εἰς βάρος τῆς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χοροῦ). οἶχομαι = φεύγω, ἀποθνήσκω. ἐπίφαντος = ὀρωμένη, ζῶσα. πολυκτῆμονες = πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ ὁ τίτλος εὐγενείας). ὕμμε (αἰολικὸς τύπος) = ὕμης. ἔμπας = μ' ἴλα ταῦτα (ἂν καὶ οὐδὲν κερδίζω). ἐπι-κτῶμαι = ἐπι-καλοῦμαι μάρτυρας. οἶα... ἔρχομαι· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. = ὑπὸ ποίας συνθήκας... Ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: φίλων ἀκλαυτος. οἷοις νόμοις (ἐνν. ἀνοσίους) = μὲ ποίους ἀνοσίους νόμους. ἔργμα (εἴργνυμι, εἴργω) = εἰρκτή, τάφος. τυμβόχωστος = ὡσάν τύμβος κεχωσμένος. ποταίνιος = νέος, πρωτάκουστος (καινοφανής, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῆ ἐν αὐτῷ ζωντανή). πρὸς ἔργμα τυμβόχ. ἔρχομαι τάφου ποταίνιου = πηγαίνω εἰς εἰρκτὴν πρωτακούστου τάφου, ὡσάν τύμβον ἐπιχωσμένην. μέτοιχος = ζῶσα, κατοικοῦσα μεταξὺ. προσέπεσες = προσέχρονες (ἐκφρασις ποιητικὴ), βαρέως ἡμαρτες. βάθρον δίκας = βάσιν (θρόνον) τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης. ἐκτίνω = πληρώνω. πατρῶος = ὑπὸ τοῦ πατρὸς κληροδοτηθεῖς. πολὺν τινα = παρὰ πολὺν (φοβερὸν). ἄθλος = ἀγών, δυστύχημα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. ψαύω (συντάσσ. ἐδῶ μετ. αἰτιατ.) = ἐγγίζω, ὑπομιμνήσκω. τριπόλιστος = (τρὶς - πολίζω ἢ πολέω = ἀροτριῶ, στρέφω) = τρὶς (δηλ. ἐπανειλημμένως) λεγόμενος καὶ ἐπομένως διαβόητος. οἶτος (ἐκ ρίζ. οἶ τοῦ οἶσω τοῦ ρήμ. φέρω) = μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπαξ. τοῦ μερίμνας). πρόπαντος = ὀλοκλήρου ἐν γένει (ἢ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός). κλεινοῖς Λαβδακ. ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἢ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω) = τοῦ ποσόντος ἡμῖν κλπ., χρησιμ. δὲ ἡ δοτικὴ αὕτη ὡς ἐπεξηγήσεις τοῦ: ἀμετέρου. ματρῶαι λέκτρων ἄται = ἄται ματρῶων λέκτρων = δυστυχήματα (συμφοραὶ) προσελθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρὸς μας. κοιμήματα δυσμόρου μητρὸς (γεν. ὑποκ.) = περιπτύξεις, πλαγιάσματα τῆς... αὐτογέννητα (ὑπαλλαγή) ἀντὶ αὐτογεννήτω πατρὶ = μὲ τὸν πατέρα, ὃν αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ ἐγέννησεν. οἶων = ἀπὸ ποίους γονεῖς. ἀραῖος = ἐπικτάρατος, μέτοιχος = ἵνα συνοικήσω μετ' αὐτῶν. δύσποτμος = κκώτυχος. κυρέω-

ῶ = τυγχάνω. **κατήναρες**· ἄορ. β'. τοῦ ἀποθ. ῥήμ. κατεναίρομαι = φονεύω. **εὐσέβεια** = εἶναι τεκμήριον εὐσεβῶν φρονημάτων. **κράτος δὲ** (τούτου) **ῶ κράτος μέλει, οὐδαμᾶ παραβατὸν πέλει** = ἡ ἐξουσία δὲ ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐπιτετραμμένος αὐτήν, κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι παραβατή. **αὐτόγνωτος ὄργα** = αὐτόβουλος ὄρμη, αὐθαίρετος σπουδή. **τάνδε** = δι' αὐτῆς ἐδῶ. **οὐκέτι μοι θέμις** (ἐστὶ) = δὲν εἶναι πλέον ἐπιτετραμμένον εἰς ἐμέ. **λαμπάδος** = τοῦ ἡλίου. **πότμος** (ὁ) = μοῖρα. **ἀδάκρυτος** = ἄκλαυτος.

Πραγματικά. ἔξω φέρομαι τῶν θεσμῶν· ἐξέρχεται τῆς κεκαυνομένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρῶν του δεικνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλοπαιδα. Ἐν τῷ κομῶ, στίχ. 806 — 882, ἡ Ἀντιγόνη, ἥτις, ὡς ἡρώϊς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου κοινούς ἀνθρώπους, ἐθυσίασε ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐκπληρώσεως ἐνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος, τώρα, ὅτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ βλέπει ἐμπρὸς τῆς τὸ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρησιν τοῦ γάμου, ὅστις ἦτο καὶ εἶναι ὁ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμός, λυπεῖται ὑπερβολικὰ ὡς ἄνθρωπος κ.τ.λ.· ποῖα ἄλλα παρόμοια παραδείγματα ἔχομεν; **Ἀχέρων**· ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἠπείρου· πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου διαρρέει τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἴονιον θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριῶδες τῶν τόπων, δι' ὧν διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερὰ τῆς λίμνης, αἱ ἐξαφανίσεις καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παλαιστοτάτας τοπικὰς παραδόσεις καὶ ἐπλασαν τὸν ὁμώνυμον τοῦ Ἄδου ποταμῶν. **ὕμεναιων**· οἱ ὕμεναιοὶ ἦσαν ἄσματα ἀδόμενα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. Ὁ δ' ἐπιθαλάμιος ὕμνος ἐψάλλετο ἔξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος ἱσταμένων. **ζῶσα μόνη δὴ...** ὁ χορὸς θέλων νὰ παρηγορήσῃ τὴν τεθλιμμένην Ἀντιγόνην εὐρίσκει πρόχειρον δικαιολογίαν, ὅτι μόνη αὐτὴ κατ' ἐξαιρέσιν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ κλπ., ζωντανῆ κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **Φρυγίαν ξέναν**· πρόκειται περὶ τῆς Νιόβης, τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Ταντάλου, ὁ μῦθος τοῦ ὁποίου καὶ τῆς Νιόβης εἶναι γνωστός, ἡ δὲ ἀπολίθωσις αὐτῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐγένετο ἐκεῖ παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεῖα μορφή καθήμενη, ἐπιγέννηται μὲν

αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλλήλως διασκευασθεῖσα, ὥστε νὰ μὴ παραλλάσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθιερωμένης καὶ διακυρροσύσης, δάκρυα δὲ εἶναι τὰ ὄμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς τηχομένης χιόνος καταρρέοντα ὕδατα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητὴς Παυσανίας, ὅτι εἶδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν Ἀσιανὴν θεὰν Κυβέλην καὶ ὕστερον ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πλασθῇ ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, μὲ τὸν ὁποῖον ἡσχολήθη ἡ ἐπική, λυρική καὶ δραματικὴ ποίησις. **θεογεννῆς** ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὐ υἱὸς ἦτο ὁ πατήρ Τάνταλος. **Διρκαῖαι κρῆναι**· ἐτέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἔκειντο δὲ αὐταὶ πλησίον τῶν Θηβῶν. **συμμάρτυρας ἐπικτῶμαι**· συχνάκις ἐγένετο παρ' ἀρχαίοις ἐπίκλησις τῆς πέριξ φύσεως τῆς θαλάσσης, τῶν ὄρέων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. **δυσπότημων γάμων**· ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμνησεν αὐτὴν καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνείκου, νυμφευθέντος τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου, ὅστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ ὀλέθρου του καὶ τῆς καταδίκης εἰς θάνατον τῆς Ἀντιγόνης. **ἄκλαυτος, ἄφιλος** κλπ. ἐν τῇ ἐπαφῶ ἡ Ἀντιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι' ὀλίγων τὰ λεχθέντα ἐν τῷ κομμῶ, προσθέτουσα μόνον τὸ ἄκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β') 883 - 943

Λεξιλογικαί. Ὁ Κρέων ἐξεληθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδὼν ἐκπληκτος, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ Ἀντιγόνη, ὀργίζεται κ.τ.λ. **αἰοδῆ** = θρηῖνος. **εἰ χρεῖη** = ἐὰν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἤθελε προκύψει ὠφέλεια· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀρ' ἴσθ ὡς, εἰ χρεῖη λέγειν πρὸ τοῦ θανεῖν (= ἐνώπιον τοῦ θανάτου) αἰοιδᾶς καὶ γόους, οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἂν λέγειν; **οὐκ ἄξεθ'** ὡς **τάχιστα** ἰσοδυν. πρὸς ἔντονον προσταγὴν = ἀπαγάγετέ την τάχιστα. **κατηρεφῆς τύμβος** = θολωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος ἀνωθεν). **περιπτύσω** = περικλείω, περιβάλλω. **χρῆ** (τοῦ ῥημ. χράω) = θέλω, χρῆζω. **τυμβεύω** (ἀμετάβ.) = διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ ἐντὸς τάφου. **τοῦπι τήνδε τὴν κόρην** (προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς) = ὅσον ἀφορᾶ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. **ἄγνοι**· λέγει οὕτω, διότι δὲν φονεῖ αὐτήν, ἀλλὰ τὴν ἀφίνει ζῶσαν μετὰ τινος τροφῆς, ὡς εἶπε καὶ ἐν στίχ. 775 (φορβῆς τοσοῦτον). **δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **μετοικίας τῆς ἄνω** = τοῦ δικαιώματος νὰ κατοικῆ (νὰ εἶνα) μεταξὺ ἡμῶν

τῶν ζώντων ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς. **νυμφεῖον** = νυμφικὸς θάλαμος (μετὰ πολλῆς πικρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικῶν θάλαμον). **κατασκαφῆς** = κοῖλος, ὑπόγειος. **αἰείφρουρος** = διότι ἐπρόκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττη τὴν Ἀντιγόνην. **οἱ πορεύομαι πρὸς τοὺς ἔμαυτῆς** = ὅπου πορευομένη πηγαίνω πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. **ὦν...** ἡ σειρά-τῶν λέξεων : ὦν ὀλωλότων πλεῖστον ἀριθμὸν. **Φερσέφασσα** = ἡ Περσεφόνη. **ὦν λοισθία** (ἢ ὦν γεν. διαιρ.) = ἐσχάτη. **μακρῶ** (ἐπιτείνει τὸ) **κάκιστα** = μὲ ὑπερβολικὰ οἰκτρότατον θάνατον (διότι θάπτεται ἀθῶα, νέα καὶ ζωντανή). **πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου** (ποία ἢ σύνταξις τοῦ πρὶν ;) = πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος ὁ εἰμαρμένος εἰς ἐμὲ χρόνος τῆς ζωῆς. **κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω** = διατηρῶ παρὰ πολὺ μεγάλην ἐλπίδα. **φίλην-προσφιλῆς-φίλην** ἢ ἀναφορὰ χάριν ἐμφάσεως. **κασίγνητον κάρα**· οὕτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἑτεοκλέα. **περιστέλλω** (κυρίως) = ἐνδύω τὸν νεκρὸν, εἶτα κηδεύω, θάπτω, **τοιᾶδ' ἄρνυμαι** = τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν. **τοῖς φρονούσιν** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑγιῶς φρονούντων. τὸ **εὖ ἀνήκει** εἰς τὸ ῥ. ἐτίμησα· διὰ τὰ ἀπό : **σ' ἐγὼ τίμησα...** μέχρι : **νόμω**, ἰδὲ πραγματ. παρατηρήσεις. **ἐτήκετο** = ἔλειωνεν, ἐσήπετο ἄταφος. **εἰ τέκνα**· ἐνν. τὸ ἐτήκοντο. **βία** = παρὰ τὴν θέλησιν. **ἂν ἠρόμην τόνδε πόνον** = θὰ ἀνελάμβανον τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὡς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργου. **πρὸς χάριν τίνος νόμου ;** = πρὸς χάριν ποίας ἠθικῆς ἀρχῆς, τίνος ἠθικοῦ ἀξιωματος ; Ἡ μετ. **καθτανόντος** εἶναι ὑποθ. **ἀμπλακίσκω** = στεροῦμαι. **τοῦδε**, δηλ. παιδός. **κεκευθότοι** (τοῦ ῥήμ. κεύθω ὡς ἀμέταβ.) = ἐὰν ἐὰν ἤθελον ἀποθάνει. **οὐκ ἔστιν ὅστις** = οὐδεὶς. **βλάστοι**· τοῦ ρ. βλαστάνω. **τοιῶδε μέντοι νόμω** = ἐπὶ τῇ βάσει ὅμως τοιαύτης ἀρχῆς (περὶ τῆς ὠμίλησα ἀνωτέρω). **ἐκπροτιμήσασα** = προτιμήσασα ἀπὸ τοὺς ἄλλους πατέρα καὶ υἷον. **ταῦτα ἔδοξ' ἀμαρτάνειν** = ἐφάνην, ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸ (ποῦ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἔγκλημα. **διὰ χειρῶν οὕτω** = διὰ τῆς βίας ἔτσι. **ἄγει με** = διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲ ὀδηγήσωσι. **μὴ λαχοῦσαν μέρος οὔτε γάμου του οὔτε παιδείου τροφῆς** = χωρὶς νὰ μετᾶσχω οὔτε γάμου τινός (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ), οὔτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. **ἔρημος πρὸς** = ἐγκαταλελειμμένη ὑπὸ. **εἰς κατασκαφὰς θανόντων** = εἰς κοῖλον τάφον. **ποιᾶν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην** = διότι ποῖον θεῖον δίκαιον παρέβην ; **βλέπειν** = προσβλέπειν. **αὐδᾶν** = προσφωνεῖν, ἐπικαλεῖσθαι. **ἐπεὶ γε δὴ εὐσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην** = ἐπειδὴ, ὡς γνωστόν, πρᾶτ-

τουσα εὐσεβῆ προῶξιν ἀπέκτησα κατηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ. **τάδε** = τάνωτέρω (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς κατηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβῆ μου προῶξιν). **ξυγγινώσκω**=λαμβάνω γινῶσιν, διδάσκομαι. **παθόντες ξυγγοῖμεν ἂν ἡμαρτηκότες** = ἀφ' οὗ πάθωμεν, θέλομεν μάθει, ὅτι ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαϊκὴν ῥῆσιν: ὁ παθὸς μαθὸς). **οἶδε**· ὁ Κρέων καὶ οἱ ὁμόφρονές του. **μὴ πλείω ἢ καί**=ἴσα, ὅμοια πρὸς ὅσα. **ἐκδίκως**=ἀδίκως. **ἔτι αὐταὶ ῥίπαι τῶν αὐτῶν ἀνέμων ψυχῆς τήνδε γ' ἔχουσιν**=ἀκόμη ἡ ἰδία ψυχικὴ ταραχὴ (ἐξαψις) κατέχει αὐτὴν δὲ τοῦλάχιστον. **τοιγάρ**=διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαύμαθ' ὑπάρξει**=θὰ τιμωρηθῶσι. **ὑπὲρ βραδυτῆτος**· λόγῳ τῆς βραδύτητος νὰ τὴν ἀπαγάγουν. **θανάτου ἐγγυτάτω**=πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφῖκται**=ἔχει ἐκφρασθῆ (δηλ. ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῆ δεικνύων, ὅτι προσεγγίζει ὁ θάνατος). **οὐδὲν παραμυθοῦμαι**=οὐδόλως σὲ συμβουλεύω. **μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι**=ὅτι ταῦτα ἐδῶ, δηλ. αἱ ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. **προγενεῖς**=προγονικοί. **ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω** (ἐνν. ἰέναι). **κοιρανίδαι**=τύρανοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασιλειδᾶν**=βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαίδων. **τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα**=ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ ἔργον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματικαί. Φερσέφασσα· ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσεφόνηια, Περσέφασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ "Ἄδου. Αὐτὴ ἔζη ἐπὶ ἕξ μῆνας εἰς τὸν κάτω κόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβολικὴ παράστασις τοῦ σπόρου τοῦ σίτου, ὁ ὁποῖος χάνεται εἰς τὴν γῆν καὶ φυτρώνει πάλιν. Τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 904: **σ' ἐγὼ 'τίμησ'**... μέγρι τοῦ ἐν τῷ στίχ. 914: **νόμῳ**, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἦσαν τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπ' ἄλλης χειρός, διότι οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πράξεις καὶ τοῦ προηγουμένου λόγου καὶ ἀρχὰς αὐτῆς. Ἐνῶ δηλ. προηγουμένως ἐδικαιολόγει τὴν προῶξιν της, λέγουσα, ὅτι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀρχοντος χάριν τῶν θείων νόμων, τώρα θεωρεῖ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους τῶν θείων καὶ ὁμολογεῖ, ὅτι θὰ παρήκουεν εἰς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας χάριν μόνον ὀρισμένου συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο λοι-

πὸν κατὰ τὴν γνῶμην των δὲν εἶναι γνήσιον, ἀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραληφθὲν ἐξ ἑνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὁ Ἰνταφέρνης καὶ κατεδικάσθη μεθ' ὄλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἐκλέξῃ ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων τῆς, αὕτη δὲ ἔσπευσε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀδελφόν τῆς, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν ὁ θεὸς ἤθελεν, ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον σύζυγον ἢ υἱόν, ἂν ἤθελον ἀποθάνει ἐκεῖνοι, ἐνῶ ἀδελφὸν δὲν ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον, διότι εἶχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς αὐτῆς. "Ἄλλωστε, ὡς εἶναι λογικόν, ὁ Πολυεΐκης δὲν ἔζη, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ἢ Ἀντιγόνη τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων. Τινὲς ὁμῶς παραδέχονται, ὅτι οἱ ἀνώτερω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτίμησιν τῆς πατροπαράδοτου παρ' Ἑλλησιν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν στενὴν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξύ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φιλικώτατα συνεδέοντο πρὸς ἀλλήλους. **προγενεῖς**· ἔννοεῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεοὺς. **κοιρανίδαι**· οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορόν, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλοῦνται ἀνακτες· τὴν ἐπωνυμίαν δὲ ταύτην εἶχον οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (944 - 987)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ἡ α'. **ἔτλα καὶ** = ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (ῥ. τλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). Πρὸ αὐτοῦ δέον νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χοροῦ παραινετικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην « τέτλαθι ». **Δανάης δέμας** (περίφρασις) = ἡ Δανάη. **ἀλλάξαι** = νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρκτῆς (ἐν τῷ καταγεῖφ οἰκοδομήματι). **χαλκόμετοι αὐλαί**=δωμάτιον, εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ὁποίου εἶναι προσηρμοσμένοι διὰ χαλκῶν ἤλων χαλκαῖ πλάκες. **ἐν τυμβ. θαλάμῳ**· ἐπέξηγεῖ τὸ χαλκοδ. αὐλαῖς. **κατεζεύχθη** = ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης. **τίμιος γενεᾶ**=εὐγενὴς τὴν καταγωγὴν. **ταμιεύεσκεν** (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμιῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ ναοῦ)=ἐφύλασεν ἐν τῇ κοιλίᾳ. **χρυσορύτους** (δι' ἑνὸς ρ χάριν τοῦ μέτρου). **γονάς** = τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς χυθέντα εἰς αὐτὴν γόνον. **ἄμοιριδία δύνασις**=ἡ δύναμις τῆς μοίρας. **δεινά τις**

= ἐξόχως ἰσχυρά. Ἄρης (μετωνυμ.) = πολεμική δύναμις. πύργος· ἔνν. οὔτε καὶ ἂν τις ἐγκλεισθῆ ἐν πύργῳ. ἀλίκυτος = ὁ ὑπὸ τῆς θηλάσσης κτυπώμενος. κελαινός = ὁ ἔχων σκοτε.νὸν χρῶμα.

ἀντιστρ. α'. ζεύχθη = ἔδαμάσθη (ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης). ὀξύχολος = ὀξύθυμος. κερτομίους ὀργαῖς = λόγῳ τῶν πειρακτικῶν, σκωπτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὀργῆς του. ἐκ Διονύσου, ποιητ. αἰτ. κατάφαρκτος ἐν πετρώδει δεσμῶ = κατάφαρκτος (ἐγκάθειρκτος) εἰς πετρῶδες δεσμωτήριον. (ἔνν. τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδέθη ὁ Λυκοῦργος). οὔτω = ταιουτοτρόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθεύρει, λόγῳ τοιαύτης καθεύξεως). ἀποστάζει = βαθμηδὸν ἐξαφανίζεται (καταρρέουσα κατὰ σταγόνας)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, ὅπερ, ὅταν ὠριμάσῃ, διαρρηγνύεται καὶ ἐκρέει. δεινὸν ἀνθηρόν τε μένος μανίας = ἡ φοβερὰ καὶ φλογερὰ ἐξέκλις τῆς μανίας. ἐπέγνων = ἤλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, κατενόησεν. μανίας ψαύων = ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἠρέθιζε τὸν θεόν. κερτομίους γλώσσαις = μὲ πειρακτικούς λόγους. παύεσκε = διέκοπτεν, ἠνάγκαζε νὰ πύου. ἔνθεος = θεόληπτος, ἐνθουσιῶν. εὔιον πῦρ = τὰς δᾶδας, αἵτινες ἐκαίοντο ὑπ' αὐτῶν (τῶν μαινάδων) ἐν συνοδείᾳ τῶν φωνῶν εὐοῖ, εὐοῖ. φίλαυλος = ὁ ἀγαπῶν τῶν αὐλῶν.

στροφή β'. κυανέων = σκοτεινῶν (ἰδὲ πραγμκτ.). διδύμας ἀλός = τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. ἀκταί, ἔνν. εἰσί, κεῖνται. ἰδ' = ἰδὲ = ἡδὲ = καὶ. ἄξενος = ἀφιλόξενος. ἴνα = ὅπου. ἀγχίπολις = ὁ (παρὰ τὴν πόλιν Σαλμυδησὸν) πάροικος, γείτων. ἀρατὸν = ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον. ἔλκος τυφλωθέν = ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῶ τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἷτιον τῆς τυφλώσεως). δάμαρτος (ἡ) = σύζυγος. ἀλαόν (κτηγορ.) = ὥστε γενέσθαι τυφλὸν (τὸ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων). κύκλοι ὀμμάτων = αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν. Τά: δισσοῖσι Φινεΐδαις καὶ κύκλοις ὀμμάτων ἀποτελοῦσι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. Ἡ δοτ. δισσοῖσι Φιν. ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ κύκλοις ὀμμάτων. ἀλάστοροι = (οἱ ἄλαστα παθόντες) = οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ: ἀλάστωρ - ρος = ἡ τιμωροῦσα τὸ ἐγκλημα θεότης.) ἀράσσω = κτυπῶ ἰσχυρῶς. αἱματρηαῖς (ἐτέθη κατὰ πρόληψιν) = ὥστε νὰ αἱματώσουν, νὰ γίνουν αἱμόφυρτοι. ἀκμαὶ κερκίδων = αἱ ἄκρα τῶν κερκίδων (κερκίς δὲ ἦτο τὸ ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὗ αἱ γυναῖκες κτυποῦσαι ἐπύκνωνον τὸ ὕφασμα). ὑφ' αἱματρηαῖς χεῖρесси κλπ. δοτ. ὀργανική· ἡ σειρά τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ: ἴν'

ἀγχίπολις... ἔχει οὕτως : ἵνα ἀγχίπολις Ἄρης εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος τυφλωθὲν ἀλαῶν (ἀντί, τυφλωθέντων ἀλαῶν πρὸς τό : ὀμμάτων) ἀλαστόροισι κύκλοις ὀμμάτων δισσοῦσι Φινειδαίς, ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς χεῖρεςσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων ἐξ ἀγρίας δάμαρτος.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . β' . **κατὰ δὲ τακόμενοι** (τμησίς) = κατατρήκόμενοι
 δέ. **μέλεος** = δυστυχῆς. **μελέαν πάθαν** = τὴν οἰκτρὰν συμφορὰν. **ἀνύμφευτος** = ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἀνύμφευτον γονὰν** = καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἄντασε** (ῥ. ἀντάω = συναντῶ) = μετέχω, κοινωνῶ, **σπέρμα** = καταγωγή, γένος (προσδιορ. ἀναφορᾶς)
ἀρχαιόγονος = πρωτόγονος, πανάρχαιος. **ἃ δέ...** = αὕτη δὲ κατὰ μὲν τὸ γένος μετέσχεν (ἐκοινωνήσε) τῶν παναρχαίων Ἐρεχθ. **τηλέπορα ἄντρα** = τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρον, δηλ. τὰ μεγάλα. **Βορέας** = ἡ κόρη τοῦ Βορέου (ἢ Κλεοπάτρα.) **ἄμιππος** = ἡ τρέχουσα σύμφωνα μὲ τοὺς ἵππους (ταχύτατα). **πάγος** = πέτρα, ὄρος. **ὀρθόπους πάγος** = ἀπόκρημνον ὄρος. **ὑπὲρ** = ἐπὶ. **θεῶν παῖς**· διότι ὁ πατὴρ τῆς Κλεοπάτρας Βορέας καὶ ὁ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦσαν θεοί. **κατ' ἐκείνα ἔσχον** (τμησίς) = καὶ ἐκείνα ἐπέσχον = καὶ κατ' ἐκείνης ἐστράφησαν. **μακραίων** . = πολυχρόνιος (ἅτε ὑπάρχων ἀρχαιότεν).

Πραγματικά. Ἐν τῷ στασίμῳ τούτῳ φέρει τρία παραδείγματα ὁ χορὸς καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάντων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ τὴν ἀναπόφευκτον τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ τὴν ἀναπόφευκτον τὸν μοιραίου. Εἰς τοὺς στίχους 949 καὶ 987 δις προσαγορεύει τὴν Ἀντιγόνην : ὦ παῖ παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἶονεὶ παρακολουθῶν αὐτὴν βαινουσάν εἰς τὸν Ἄδην. **Δανάας**· ἦτο κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργου ἀκρίσιου, ὅστις εἶχε λάβει χρησμόν, ὅτι ἐὰν ἡ κόρη του γενήσῃ υἱόν, οὗτος θὰ φονεύσῃ τὸν πάππον. Διὰ τοῦτο ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνέκλεισε τὴν κόρην του εἰς ἓνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον, διὰ τὴν ἀποφύγη αὐτὴ τὸν γάμον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὡς χρυσὴ βροχὴ μετ' αὐτῆς ἐγέννησε τὸν Περσέα. Κατόπιν τούτου ὁ Ἀκρίσιος ἐνέβλασε τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα καὶ τοὺς ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. **βασιλεὺς τῶν Ἡδωνῶν**· ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὀνόματι Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν, κατεδίωξε τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράχθη ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους εἰς βραχῶδες σπήλαιον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **Μούσας**·

αὔται κατ' ἀρχάς ἠκολούθουν τὸν κιθαρωδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μουσηγέτης οὗτος ἐπεκαλεῖτο. Ὑστερον δέ, ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ ἐγενήθη τὸ δράμα, ἔγιναν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι καὶ μετεχειρίζοντο τοὺς αὐλοὺς. **Κυανέων**· τοιοιουτρόπως λέγονται ἀπὸ τῶν Κυανέων πετρῶν, αἵτινες ἦσαν δύο νησίδια κείμενα κατὰ τὸ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῦθον ἐκινουῦντο κατ' ἀρχάς καὶ συνεκρούοντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ' ὅτε διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. **Σαλμυδησός**· πόλις καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. **ἀγχίπολις Ἄρης**· ἐπισταύετο ὅτι οὗτος κατῴκει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ πολὺ ἐτιμᾶτο, ὡς πολεμικὸς δὲ θεὸς ἠὲ χαριστέοις παριστάμενος μάρτυς αἱματοχυσιῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων μυσαρῶν πράξεων, τὰς ὁποίας παρηκολούθει ὡς ἐπιχώριος ἐκεῖ θεός. Ἀπὸ τοῦ στίχ. 966 φέρει τρίτον παράδειγμα, τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς. Ὁ περὶ αὐτῆς μῦθος ἔχει ὡς ἐξῆς: Ὁ περωτὸς θεὸς Βορέας ἀπήγαγέ ποτε ἐξ Ἀθηνῶν ἀρπάσας παρὰ τὸν Ἰλισὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως, καλουμένην Ὠρείθειαν, καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὄρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς περωτοὺς υἱοὺς Ζήτην καὶ Κάλκιν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνυμφεῦθη ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ Φινεὺς καὶ ἀπέκτησε δύο υἱοὺς. Ἄλλ' ὁ Φινεὺς ἐγκαθεῖρξας τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Εἰδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ Κάδμου, αὐτὴ δὲ ὡς μητρυιὰ ἐτύφλωσε τοὺς Φινεΐδας ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Φινέως καὶ καθεῖρξεν αὐτούς. **δάμαρτος**· ἐνν. τὴν Εἰδοθέαν. **ἀρχαιογόνων Ἐρεχθειδῶν**· διότι οὗτοι ἦσαν αὐτόχθονες, τοῦ Ἐρεχθέως ὄντος υἱοῦ τῆς Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔτι δὲ τιμωμένου μετ' αὐτῆς ἐν τῷ Ἐρεχθειῷ. **τηλέπορα ἄντρα**· ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἔκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρᾳ τῆς Θράκης. **ἄμιππος**· καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ὅπως ὁ Ζήτης καὶ ὁ Κάλκις, ἂν καὶ ἦτο ἄπτερος, δὲν καθυστέρει αὐτῶν εἰς ταχύτητα.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (988-1114)

α') 988 - 1032

Λεξιλογικαί. Θήβης ἄνακτες· ὁ Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὕτω τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. **ἔξ ἑνός** (προσδιορ. ὄργαν.) = δι' ἑνός

κέλευθος (ἡ) = ὄδος. **προηγητής** = ὄδηγός. **οὔκουν ἀπεστάτου** = ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπεμακρυνόμενην. **φρενός** = μαντείας, γνώμης. **πάρος γε**· ἐννοεῖ καὶ τὰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τοὺς μάντεις, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐθυσίασε τὸν πρῶτον υἱὸν τοῦ Μεγαρέα ἢ Μενουικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος· **τοιγάρ** = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **ναυκληρῶ** = διευθύνω ὡς κυβερνήτης· **ὀνήσιμος** (β. ὀνήνημι = ὠφελῶ) = ὠφέλιμος. **πάσχω ὀνήσιμα** = ὠφελουμαι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **πεπονθώς ὀνήσιμα ἔχω** (= δύναμαι) **μαρτυρεῖν** (ταῦτα). **βεβώς**· κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. **ἐπὶ ξυροῦ τύχης** = εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς τύχης. (Ἐκφρασις παροιμακὴ ληφθεῖσα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἰσοροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· λέγεται καὶ : ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς). **ὡς φρίσσω** = διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. **θάκος** = ἔδρα. **ὄρνιθοσκόπος** = τοῦ οἰωνοσκοπέου. **ἴνα** = ἔνθα. **λιμὴν** = τόπος καταφυγῆς. **οἰωνός** καὶ κατωτέρω **ὄρνις** = πτηνόν, ὄρνεον. ἦν ἀντὶ ἐστί, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγῆσεως, ὅτε καὶ συχνάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. **ἀγνώως - ὤτος** = δυσδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. **κλάζω** = ἐκβάλλω κρωγμούς. **οἴστρος** (ὁ) = μανία. **βεβαρβαρωμένος** = ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἀκούω φθόγγον ὄρνιθων κλάζοντας** (ἀντὶ κλαζόντων, ἐτέθη κατὰ τὸ νοούμενον σχῆμα, ὡς ἐὰν δηλ. προηγεῖτο ὄρνιθας). **κακῶ οἴστρον καὶ βεβαρβαρωμένον** = ἀκούω φωνὰς ὄρνέων, τὰ ὅποια ἐξέβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμηνεύτου. **σπάω** = σπαράττω. **φονός** = φονικὸς (βίζ. φεν. τοῦ ἀχρήστου φένω). **χηλή** (ἡ) = ὄνυξ. **ἐν χηλαῖς** (προσδιор. ὄργάν.). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἔγνω (ὡς τυφλός). **ροῖβδος** (ὁ) (συγγ. πρὸς τὸ ροῖζος) = ὁ ὄρμητικὸς ἦχος, ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερῶν τῶν ὄρνέων. **οὐκ ἄσημος** (σχῆμα λιτότητος) = πολὺ σαφής. **δείσας**· ῥῆμ. δέδοικα. **γεύομαι** = ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. **ἐμπυρα** = ἡ διὰ πυρὸς θυσία. **πάμφλεκτος** (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγικοῖς δηλοῖ μεγάλην ποσότητα ἢ μέγαν βαθμόν) = ὀλόγυρα φλέγων. **Ἡφαιστος**· μετων. ἀντὶ πῦρ. **σποδός** (ἡ) = τέφρα. **κηκίς - ἴδος** = λιπαρὰ οὐσία ἐξερχομένη ἐκ καιομένων σωμάτων. Ῥῆμ. **κηκίω** = ἐκρέω· ἀναβλύζω. **μυδάω** = διαλύομαι, καθ' ὑπαλλαγήν ἀρμόζει εἰς τὸ **μηρίων**, δηλ. **μυδόντων μηρίων** = ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων. **μηρία** δὲ ἦσαν τὰ ὅσα τῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἢ μικροῦ μέρους τῶν σαρ-

κῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). **τύφω** = καπνίζω. **ἀναπτύω** = πετῶ μόρια (ἐκ τοῦ λίπους). **μετάρσιοι** (μεταίρω) κατηγορ. = μετεωριζόμεναι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια). **καταρρυεῖς**· ὑπαλλαγή ἀντὶ καταρρυείσης πιμελῆς. **ἔκκειμαι** = κεῖμαι ἔξω, ἐδῶ : ἀπογυμνοῦμαι· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **καὶ μηροὶ ἐξέκειντο καταρρυεῖς** (ἀντὶ καταρρυείσης) **καλυπτῆς πιμελῆς** = καὶ τὰ ὀστέων μηρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἦσαν γυμνά), καταρρευσάσης τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ πιμελῆς. **φθίνοντα** (μετ. κατηγορημ.) **μαντεύματα ἀσήμων ὀργίων** = ὅτι αἱ μαντεῖαι ἐχάνοντο ἔνεκα τῶν ἀσφαῶν θυσιῶν. Ὁ στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεξηγήσεις τῆς προηγουμένης λέξ. : **τοιαῦτα**. **ἡγεμών** = ὁδηγός (ὁ ὁδηγῶν αὐτὸν παῖς)· **ἐκ σῆς φρενός** (ἀναγκ. αἷτ.) = ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου ἰσχυρογνωμοσύνης. **παντελεῖς** = ὅλαι ἐν γένει· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ **ἐσχάροι** (= στρογγύλαι ἐπὶ τῆς γῆς ἐστὶναι) καὶ εἰς τὸ βωμοί. **πλήρεις βορᾶς τοῦ πεπτῶτος δυσμόρου γόνου Οἰδίου ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν** = εἶναι γεμάτα ἀπὸ ἐσπαραγμένα μέλη τοῦ ἀποθανόντος ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὸ ὀρνέων καὶ κυνῶν, ὥστε τό : **ὑπ' οἰωνῶν** κλπ. εἶναι ποιητ. αἷτ. τοῦ βορᾶς. **κᾶτα**· χρον. μὲν προσδιορ., ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει αἰτιολ. ἔννοιαν = καὶ διὰ τοῦτο. **λιτὴ θυστὰς** = ἡ διὰ θυσιῶν γενομένη παράκλησις. **ἀπορροιβδέω-ῶ** = ἀφίνω, ἐκβάλλω. **εὐσημος** = σαφής, εὐδήςλος. **βεβρωῶτες λίπος αἵματος ἀνδροφθόρου** = ἐπειδὴ ἔχουσι φάγει λιπαρὸν αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος· **ἐπεὶ δ' ἀμάρτη** (παραλείπεται, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἀν) = ὅσας δὲ ἤθελεν ὑποπέσει εἰς ἀμάρτημα. **ἄνολβος** = ἄθλιος, κακόμοιρος, (ὑπὸ διανοητικὴν ἐποψιν) = μωρός, ἀπερίσκεπτος. **ἀκέομαι-οὔμαι** = θεραπεύω, διορθῶν (ἐνν. ἀντικείμ. αὐτὸ τὸ κακόν). **ἀκίνητος** = μετὰ-πειστος. ἀκαμπτος. **αὐθαδία** (αὐτός - ἀνδάνω) = αὐθάδεια ἰσχυρογνωμοσύνη. **σκαϊότητ' ὀφλισκάνει** = αἰτίαν σκαϊότητος ὀφλισκάνει = θεωρεῖται ἀνόητος. (Παρόμ. φράσεις : κακίαν, δειλίαν, μωρίαν ὀφλισκάνω). **εἶκω τινὶ** = ὑποχωρῶ εἰς τινα. (Δηλ. ἄφησε νὰ λάβῃ ὅτι τοῦ ἀνήκει). **κεντῶ** = πλήττω. **ἀλκή** = ἐνδειξις ἀνδρείας. **ἐπικτείνω** = φονεύω διὰ δευτέραν φοράν. **εὖ φρονῶ τινι** = σκέπτομαι πρὸς τὸ συμφέρον τινός. **κέρδος**. = κερδαλέα, ἐπωφελῆ.

Πραγματικάί. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν· τοῦ βλέπομεν αὐτήν ; **Τειρεσίας**· ἦτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν καὶ τυφλὸς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας

του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλήν τῶν θεῶν. Ὁ Ζεὺς ὅμως ἀντὶ τῆς τυφλώσεώς του ἔδωκε τὸ χάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ιδιότητα νὰ ἐνοῶ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἔτι δὲ τῷ ἐχάρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἐννέα γενεάς. ὀρνιθοσκοπὸν · πολλὰ εἴδη μαντικῆς ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐκ τούτων ἡ οἰωνοσκοπία ἢ ὀρνεοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἢ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ ὀρνιθοσκόποι ἢ οἰωνοσκόποι ἐκάθηντο πρὸς παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἢ ὀρνιθοσκοπεῖον, ἕπερ ἐλέγετο καὶ θῶκος ἢ θᾶκος ὀρνιθοσκόπος, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακα εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ. Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Πausanias (Πaus. 9, 16, 1). Ἐμπυρομαντεία δὲ ἦτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πῶς ἤναπτε τὸ πῦρ, ὁποῖου εἴδους φλόγα εἶχεν, ἂν περιεκύβλωνε τὸ θῦμα κλπ. βωμοῖσι παμφλέκτοισιν Ἡφαιστος οὐκ ἔλαμπε. Μολονότι πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, ὅμως δὲν ἐκαίοντο. Τοῦτο ἦτο δεῦγμα ὅτι δὲν ἦτο ἡ θυσία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. χολαὶ διεσπείροντο · ἡ χολή ἦτο μέρος τῶν σπλάγγων, ἕτε δὲ ἡ θυσία ἦτο κλή, ἡ χολή ἔλειπε σιγὰ - σιγὰ καὶ δὲν διερρηγνύετο, ὅπως ἐδῶ. καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενός κλπ. Ἄφ' οὗ αἱ φωναὶ τῶν ὀρνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἦσαν ἀκχτάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον αὐτός, ὅτι τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὰς αἰθαιρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β') 1033 - 1063

Λεξιλογικαί. ὥστε. = ὡς. ἀνδρὸς τοῦδε = ἐμοῦ. σκοποῦ = στόχου, κούδὲ ἄπρακτός εἰμι μαντικῆς ὑμῖν = καὶ δὲν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκχοποίητος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. τῶν = ὧν (δηλ. τῶν μάντεων). ὑπαί = ὑπό. γένος = σωματεῖον, σύλλογος. ἔξεμπολάομαι-ῶμαι = παλοῦμαι ὡς ἐμπόρευμα. ἐκφορτίζομαι φορτώνομαι (ὡς ἐμπόρευμα). ἐμπολάω-ῶ = ἐμπορεύομαι. τάφω δ' οὐχὶ κρύψετε... = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφιάσῃτε. τρέω = φοβοῦμαι. οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν κείνον = οὐδ' ὡς μὴ παρήσω θάπτειν ἐκεῖνον τρέσας τὸ μίασμα

τοῦτο = οὔτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μήπως ἐγώ, φοβηθεῖς τὸ μίσμα τοῦτο, ἐπιτρέψω νὰ θάπτουν ἐκείνον. **πίπτουσι δ' αἰσχρὰ πτώματα** = ὑφίστανται δὲ ἐπονειδίστους πτώσεις. **χοῖ πολλά δεινοί** = καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδαιοι. **φράζομαι** = σκέπτομαι. **χρῆμα** = πρᾶγμα. **ποῖον τοῦτο...** σύμπυξες τῶν δύο προτάσεων **ποιόν ἐστι τοῦτο τὸ πάγκοιον, ὃ λέγεις; εὐβουλία** = σύνεσις, ὀρθὴ σκέψις. **μὴ φρονεῖν** = ἡ ἀφροσύνη, ἡ ἀσυνεσία. **τῆς νόσου** = τοῦ μὴ φρονεῖν. **ἀντιλέγω κακῶς** = ἀντικαχυλογῶ. **θεσπίζω** = μαντεύω. **τὸ δ' ἐκ τυράννων** = τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τυράννοι. **ταγῆς** = ἡγεμόν, ἄρχων. Ἡ σύνταξις: **ἄρ' οἶσθα λέγων ταγούς ὄντας ἃ ἂν λέγῃς; ἄρα γε γνωρίζεις, ὅτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἡγεμόνες σου, ὅσαδήποτε λέγεις; ὄρσεις** = θὰ μὲ ἀναγκάσῃς. **τάκινητα διὰ φρενῶν** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόρρητα. **κίνει** = λέγα τι. **μόνον δὲ μὴ λέγων** = ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς. **ἐπὶ κέρδεσι** = πρὸς κερδοσκοπίαν. **οὕτω** (δηλ. ἐπὶ κέρδεσι) **γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ** (λέγειν) **τὸ σὸν μέρος;** ἔτσι λοιπὸν τώρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, ὅτι ὁμιλῶ κατὰ τὴν ἰδικὴν σου γνώμην; **ὡς μὴ ἔμπολήσω τὴν ἐμὴν φρένα** = ὅτι δὲν θὰ μεταβάλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτὰς εἰς τοὺς συνενόχους (συνεργούς) σου.

Πραγματικά. **κοῦδὲ μαντικῆς ἄπρακτός εἰμι**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τοὺς μάντις ἐθεώρουν καπηλευομένους ἐνίοτε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ χρηματισμὸν (πρβλ. καὶ Οἰδίποδος τυράννου στίχ. 387, ἐνθα ὁ Οἰδίπους ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν «δύλιον ἀγύρτην ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδορκε...»). **ἤλεκτρον**· εἶναι ἡ φυσικὸν ἢ ἐπιτήδες γενόμενον τεχνητῶς κρᾶμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς ποσοστὸν 3/4 ἐκ τοῦ πρώτου καὶ 1/4 ἐκ τοῦ δευτέρου. Συνελέγετο πολὺ παρὰ τὰς Σάρδεις καὶ ἐξ Ἰνδιῶν, αἱ ὅποιοι κατέβαλλον εἰς τὸν Δαρεῖον ὡς φόρον 360 τάλαντα ψήγματος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διὸς αἰετοί**· ὁ αἰετός, ὡς ἱπτάμενος εἰς τὰ ὕψη καὶ τὸν Ὀλυμπον, ἐθεωρεῖτο ἰσρὸν τοῦ Διὸς πτηγόν. **εἰς Διὸς θρόνους**· ὁ Κρέων ἐξ ὀργῆς παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβήσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐνοήσας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ') 1064 - 1090

Λεξιλογικά. **κάτισθι** - ὁ Τειρεσίας ὁμιλεῖ, χρησιμοποιῶν τὴν

αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ἴσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους** = τροχιάς, δρόμους. **ἀμιλλητῆρας**· ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλους· εἶναι ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ἡμέρας, λέγονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελῶν** (μέλλ. χρόνου) = διανύσων. **σπλάγγνον** = τέκνον. **νέκυν νεκρῶν**· τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνείκου καὶ τῆς Ἀντιγόνης ἢ σύνταξις: **ἐν οἷσι (τρόχοις...)** αὐτὸς ἀντιδούς ἔση, = ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει ὁ ἴδιος εἰς ἀνταπόδοσιν. **ἀμοιβὸν νεκρῶν** = εἰς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν. **ἀνθ' ὧν** = διότι. **τῶν ἄνω**· γενικὴ τοῦ διηρημένου ὄλου. **ἕνα τῶν ὄντων ἄνω** (ἐπὶ τῆς γῆς)· ἔννοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. **ψυχὴν τ' ἀτίμως**· ἀναπτύσσει τὸν προηγούμεν. στίχον (διὰ τοῦ ψυχὴν ἔννοεῖ τὴν ζωὴν). **ἀτίμως** = ἄνευ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. **κατοικίζω** = βάλλω νὰ κατοικήσῃ. **ἄμοιρος** = ἀμέτοχος, ἐστερημένος. **τῶν κάτωθεν θεῶν** (εἰς οὐς ἀνήκει)· ἡ γενικὴ αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προηγουμένου ἐπιθέτου ἄμοιρος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς. ἡ ὅλη πρότασις: ἔχεις δ' αὖ ἐνθάδ' (ἕνα ἄλλον) ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν = κρατεῖ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἕνα ἄλλον ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὐς ἀνήκει. **ἀκτέριστος** = ὁ μὴ μετασχὼν τῶν κτερισμάτων (τῶν προσηκουσῶν ἐπικεδείων τιμῶν). **ἀνόσιος** = μὴ τυχὼν τῶν ὀσίων· τὰ δύο τελευταῖα ἐπιθέτα ἐπεξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἄμοιρον. **μέτεστί τινί τινος** = μετέχει τίς τινος, ἔχει τις δικαίωμα ἐπὶ τινος. **ὧν** = ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω (τιμῶν καὶ δικαιομαμάτων). **ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε** = ὑπὸ σοῦ ἐξαναγκάζονται νὰ βλέπωσι αὐτὰ ἐδῶ (οἱ θεοί)· κατ' ἄλλην ἐρμηνείαν: ἀλλὰ ταῦτα εἶναι αὐθαίρετοι ἐνέργειά σου. **τούτων** (γεν. αἰτ.) = διὰ ταῦτα) ἔννοεῖ τὸ ἄταφον τοῦ Πολυνείκου καὶ τὴν ἐγκάθειρξιν τῆς Ἀντιγόνης). **λωβητῆρ-ῆρος** (θηλ. γεν.) = ἐξολοθρευτρία. **ὕστεροφθόρος** = ἡ ὕστερον (μετὰ τὴν κακὴν πράξιν) βλάβτουςα ἢ τιμωραῦσα. **λοχάω-ῶ** = ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. **καὶ θεῶν** = καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι ὁ Κρέων ἤμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἄνω καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολουθίαν χάριν ἀμφοτέρων θὰ καταδιωχθῆ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων. **ληφθῆναι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε κακοῖς** = ὥστε νὰ περιπλακῆς εἰς τὰς ἰδίας μὲ αὐτὰς ἐδῶ τὰς συμφοράς. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ. **καταργυρῶ-ῶ** = ἀσημῶνῶ, περικαλύπτω μὲ ἄργυρον, ἐδῶ: δεκάζω διὰ χρημάτων, διαφθείρω. **τριβῆ** = παρέλευσις. **ἀνδρῶν γυναικῶν** (ὑπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρήνους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εὐρωδίκης) γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰ κακῶ-

ματα. **κωκύματα** = θρήνοι. **έχθραι** (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορίζον τὸ ῥήμα). **συνταράσσονται** = περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίους ἔριδας. **ῥῶων**· γεν. κτητ. εἰς τὸ **σπαράγματα** = ἐσπαραγμένα μέλη (ὡς ἐδῶ τοῦ Πολυνείκου). **καθαγνίζω** = καθιερώνω, ἐκπληρῶ ὅσιον καθήκον· (μετά τινος σαρκαστικῆς εἰρωνείας λέγει, ὅτι οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ ὄρνεα ἐξεπλήρωσαν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καθήκον τοῦ ἐνταφιασμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆς κοιλίας των). **ἔστιουχος** = ἡ ἔχουσα ναοὺς καὶ βωμοὺς. **πόλις** = ἀκρόπολις. **τοξεύματα καρδίας** (γεν. ἀντικειμ.) = βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. **θυμῶ** = ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὀργῆς μου. **βέβαια** = ἀσφαλῆ. **τὸ θάλπος** = τὴν φλόγα, τὴν καυστικότητα, **οὐχ ὑπεκδραμῆ** (ῥ. ὑπεκθέω) = δὲν θὰ διαφύγῃς· **ἄφῆ** = ἐκχύση. **τὸν νοῦν τῶν φρενῶν** = τὰς ιδέας του.

δ') 1091 - 1114

Λεξιλογικαί. **δεινά θεσπίσας** = φοβερὰς μαντείας εἰπών. **ἔξ ὄτου τήνδε λευκὴν ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀντὶ μελαίνης περιβάλλομαι τὰς λευκὰς ταύτας τρίχας, μεταπίπτω ἐκ τῆς νεανικῆς εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν. **λακεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ **λάσκω** = λέγω. Παρατηρητέα ἡ ἐξάρτησις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ τοῦ ἐπιστάμεθα. **ἔγνωκα καὐτὸς** (ὅτι δηλ. οὐδέποτε ἄλλοτε ἐψεύσθη). **εἰκαθεῖν**· ἀπαρ. τοῦ ἐπεκταθέντος ἀόρ. β' τοῦ ῥ' εἰκω = ὑποχωρῶ. **ἀντιστάνα** (ὑποθ. μετ.) **πατάξαι θυμὸν ἄτη** = νὰ πλήξω τὴν ψυχὴν μου μὲ συμφορὰν. **ἐν δεινῶ πάρα** (πάρεστι) = ὑπάρχει κίνδυνος. **εὐβουλίας δεῖ** = παρίσταται ἀνάγκη ὀρθῆς σκέψεως (ὀρθοφροσύνης). **ἄνες** = ἄφησε ἐλευθέραν. **ἐπαινείς** = συμβουλευεῖς. **παρειαθεῖν** = τῷ προηγ. εἰκαθεῖν. **ὅσον γ' ἀναξ**· ἐνν. δοκεῖ μοι παρειαθεῖν. **συντέμνω τοὺς κακόφρονας** = συντέμνω τὴν ὁδὸν πρὸς τοὺς κακόφρονας = συντόμως καταφθάνω τοὺς καλῶς φρονοῦντας. **θεῶν βλάβαι**· αἱ Ἐρινύες τῶν θεῶν. **ποδώκης** = ταχύπους. **μόλις μὲν** = μετὰ δυσκολίας μὲν (ἐνν. ἐξίσταμαι τῆς καρδίας = ἀφίσταμαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω ἀπόφασιν). **τὸ δρᾶν** = εἰς τὸ νὰ πράττω, νὰ ἐνεργῶ. **ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον** = δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηταί τις ματαίως (ἀνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας) πρὸς τὴν (ἀδήριτον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. **δρᾶ** (προστακτ.) = πρᾶττε. **μηδὲ τρέπε** = καὶ νὰ μὴ πραγμάτων. **δρᾶ** (προστακτ.) = πρᾶττε. **μηδὲ τρέπε** = καὶ νὰ μὴ ἀναθέτῃς (ἀντικ. ἐνν. δρᾶν). **στείχοιμ' ἄν** = εἴμι. **ὀπάων** = ἀκό-

λουθας. **ὀρμᾶσθε** = ἐκινήσατε ταχέως. **ἐπόψιος τόπος** = τόπος περίοπτος, καταφανής. **ἡ δόξα τῆδ' ἔπεστράφη** = ἡ γνώμη μου ἔλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι** = ὅπως ὁ ἴδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. **τὸν βίον τελῶ** = διάγω τὸν βίον. Ἡ σύνταξις: **δέδοικα γὰρ μὴ ἄριστον ἢ τελεῖν τὸν βίον σώζοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους** = τοὺς παλαιόθεν ὑφισταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον). Τοιοῦτοτρόπως ἐν τέλει ὑφίσταται ὀλοκληρωτικὴν ἤτταν ὁ Κρέων, παραδεχόμενος ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερήσπισεν ἡ ἡρώϊς μας Ἀντιγόνη. Ὁ Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἐξ ἀριστερῶν, μεταβαίνων ἐκεῖ, ὅπου ἔκειτο ἄταφον τὸ πτώμα τοῦ Πολυνείκους.

Πραγματικά. τῶν ἀμιλλητῆρας: τὸν ἥλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαίνοντα τεθρίππου ἄρματος. **οὐχ ὑπεκδραμῆ** · ἐννοεῖ, ὅτι τὰ σφάλματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῆ ν' ἀποφύγη τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. **ἀξίνας** διὰ νὰ κόψουν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυνείκους καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸν στόμιον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι** · ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, τὴν ὅποιαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυνεῖκα, ὃν ἐκράτει ἄταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέλθῃ εἰς Ἀθῆν. Παρατηρεῖται δὲ ἀσάφειά τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέοντος, ἣτις ἐξηγεῖται, ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι καὶ ὁ ἴδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τύπου νὰ δώσῃ καλυτέρας ὁδηγίας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1115 - 1153)

Δεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ α' . πολυώνυμε · ἀποκαλεῖ οὕτω τὸν Διώνυσον, διότι ἐλέγετο ὑπὸ διάφορα ὀνόματα Βάκχος, Ἰακχος, Διθύραμβος, Εὐνιος κτλ. **Καδμ. νύμφας** = τῆς Σεμέλης. **ἀγαλμα** (ἀγάλλομαι) = χάσμα. **βαρυβρεμέτας** (βαρὺς - βρέμα) = ὁ βαρέως βροντῶν. **ἀμφέπω** = προστατεύω. **κλυτὸς** = ἐνδοξος. **μέδω** = ἄρχω, κυβερνῶ. **κόλποις** = πεδίοις. **πάγκοινοι** = κοινοὶ εἰς ὅλους (διότι πολλοὶ καὶ ξένοι συνέρρεον εἰς Ἐλευσίνα κατὰ τὰς ἐορτάς). **Δηῶ** = ἡ Δημή-

τηρ. Βακχᾶν = τῶν Βακχῶν (ἀκολουθῶν τοῦ Διονύσου). ναιετάω-ῶ = κατοικῶ. ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος = παρὰ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος. (Ἔθηκε τὸ ὄλον, δράκοντος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τὸ μέρος, ὀδόντων)· τά: παρ' ὕγροϊς ρεϊθροῖς καὶ ἐπὶ σπορᾷ προσδιορίζουν τοπικῶς τό: Θήβαν, καὶ ὄχι τό: ναιετῶν.

ἀντιστρ. α'. ὑπὲρ διλόφου πέτρας = ὑπεράνω τοῦ ὕρους, τὸ ὁποῖον ἔχει δύο κορυφάς (ἰδὲ πραγμ. παρατηρ.). στέροψ-οπος (στερ-ἔξ οὗ ἀστραπή, καὶ ὄπ-ὄψις) = ἀπαστρέπτων, λαμπρός. λιγνύς (ή) = πυκνὸς καπνὸς (τῶν δάδων), ἀναμεμειγμένος μετὰ φλογῶν. στείχω = βαδίζω. Κωρύκιοι — Βακχίδες — Κασταλίας — Νυσαίων (ἰδὲ πραγμ. παρατηρήσ.). νᾶμα (ῥ. νᾶω = ῥέω) = πηγὴ. κισσήρεις = κισσοτρόφοι, κισσόφυτοι. ὄχθαι = λόφοι, ἐξοχαί. ἀκτά· ἦτο ἡ Νῦσα ἢ Εὐβοϊκὴ, ἦτις ἦτο παραθαλασσία. πέμπει = συνοδεύει (ἐνν. σέ). ἄμβροτος = θεῖος, θεόπνευστος. εὐάζω = (λέγω εὐοῦ, εὐάν) = ὑμνῶ. ἐπισκοποῦντα = ὅταν ἐπισκέπτεσαι. ἄγυιᾶ (ή) = (εὐρεῖα) ὁδός.

στρὸφὴ β'. τάν = ἦν (Θήβαν). ὑπερτάταν (ἐπιρρημ. κατηγ.) = εἰς ὑπέρτατον βαθμόν. σὺν κεραυνία μητρὶ = μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ μύθου, ἐπλήγη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν της καὶ κατ' ἐπιθυμίαν της ἐν ὅλῃ του τῆ μεγελοπρεπεῖα, καὶ κατεκίχη, ἀποβαλοῦσα οὕτω πρόωρος τὸν Διόνυσον. ὡς = ἐπειδὴ. ἔχεται = κατέχεται. νόσου = ἐνν. τὸ μίαισμα τῆς πόλεως. μολεῖν (ἀντὶ προστ.) = ἔλθέ. καθαρσίω ποδὶ = μὲ καθαρτήριον ἐρχομὸν, ὡς καθαρτής. στυνοίεις = πολύστονος, πολυθόρυβος. πορθμόν· ἐνν. τὸν Εὐριπον.

ἀντιστρ. β'. πύρπινους = πυρίπινους, ὁ ἐκπνέων πῦρ. νυχίων = νυκτερινῶν. ἐπίσκοπος = ἔφορος, ῥυθμιστής. παῖς Διὸς γένεθλον (ποιητ. ἔκφρασις) = διογενής. προφάνηθι = ἐμπρὸς ἐμφανίσθητι περίπολοι = ἀκόλουθοι. Θυῖαι καὶ Θυιάδες = Βάκχιαι. χορεύω = μέλω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ τιμητικῶν χορῶν. ταμίας = δεσπότης.

Πραγματικά. Ὅτε ἀπῆλθεν ὁ Κρέων, ὁ χορὸς μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἄδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν· ἐξυμνεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διότι ἦτο πολιοῦχος τῶν Θηβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀνα-

φέρωσιν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ δράμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἐορτῶν προῆλθε καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπαίζετο. **Καδμείας νύμφας** = τῆς Σεμέλης, τῆς κόρης τοῦ Κάδμου. **κλυτὰν Ἰταλίαν**· ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἰταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, ὅπου πολλὰ ἄμπελοι ἦσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἐνδοξον αὐτήν, διότι ἤκμαζε τότε ἡ Κάτω Ἰταλία, ἡ καλουμένη Μεγάλη Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποικίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 443 π.Χ.) τοὺς Θουρίους. **Ἐλευσινίας Δηοῦς**· εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγίνοντο ταῦτα ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἰαχχος, ταυτιζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλατρεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός του μεταφερομένου ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσίνα. **Βακχᾶν**· ἦσαν αἱ Μαινάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος**· ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας Κρήνης. **διλόφου πέτρας**· δικόρυφον ὄρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφάς, τὴν Λυκῶρειαν καὶ τὴν Ἰάμπειαν. **Κωρύκιοι νύμφαι**· ἦσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἄντρου, εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ· ἦτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἱερὸν καὶ ἀπὸ ὕλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ δικυγέστατον ὕδωρ. **Βακχίδες**· ἦσαν αἱ νύμφαι τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἵτινες κατὰ πᾶν δεύτερον ἔτος κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου ἐτέλουν ἐν καιρῷ νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος· ἐπεκράτει δὲ ἡ πίστις, ὅτι καὶ εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἦτο παρὼν ὁ Βάκχος. **Κασταλίας**· εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν. **Νυσαίων ὀρέων** πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νύσα, εἰς ὅλας δὲ ταύτας ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εὐβοικῆς, ἡ ὁποία ἦτο πολυστάφυλος. **κισσῆρεις**· ὁ κισσὸς ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Διονύσου. **ματρί**· ἐννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἧτις ἐθεωρεῖτο κεραυνία (= κεραυνόπληκτος), μολοντί δὲν ἐπλήγη αὐτή, ἀλλ' ἀπέβαλε πρόωρος τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κερανοὺς, οὔτινες ἐρρίφθησαν πέριξ αὐτῆς. **Ἰαχχον**· τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἦτο ἐν χρῆσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελετὰς.

Λεξιλογικαί. δόμων· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ Κάδμου, ἦσαν δὲ οἱ Θηβῶται πάροικοι, διότι κατόικουν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, τὴν ὅποιαν ἔκτισε μὲν ὁ Κάδμος, ὠχύρωσε δὲ ὁ Ἀμφίων. **στάντα** = ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε. **αἰνέω-ῶ** = ἐπαινῶ, μακαρίζω. **μέμφομαι** = κατακρίνω, ψέγω. Ἡ σύνταξις: **οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος τοιοῦτος, ὅποιον στάντα οὐτ' αἰνέσαιμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ. βίον· ἐτέθη κατ' αἰτιατικὴν καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ὅποιον. τύχη ὀρθοῖ—καταρρέπει, εὐτυχοῦντα—δυστυχοῦντα· σχῆμα χριστόν. ὀρθοῖ-ῶ** = ἀνορθώνω. **καταρρέπω** = κατακρημνίζω. **τῶν καθεστώτων** = τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. **γάρ·** ἐνῶ ὁμίλησε γενικῶς προηγουμένως, ἤδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος· διὸ ἐρμηνευτέον **τὸ γάρ** = ἐπὶ παραδείγματι. **ὡς ἐμοὶ** (ἐνν. ἐδόκει) = κατὰ τὴν γνώμην μου. **παντελεῆ** = γενικῶς ὄλην. **εὐθύνω** = διοικῶ, κυβερνῶ. **θάλλω** = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχής. **τέκνων**· ἐνν. τὸν Αἴμονα, διότι ὁ Μεγαρεὺς εἶχε θυσιασθῆ πρὸ πολλοῦ. Μέχρις ἐδῶ ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. **ἀφεί-ται** = ἔχουν ἐξαφανισθῆ (ἡ βραχυλογία καὶ ὁ παρακείμενος δηλοῦσι τὸ ἀπότομον καὶ τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). **ὅταν προδῶσι** = ὅταν ἀφήσουν νὰ χαθοῦν. **τίθημι** = θεωρῶ, νομίζω. **ἔμφυχον νεκρὸν** (σχ. ὀξύμωρον) = ζωντανὸν νεκρὸν. **πλούτει καὶ ζῆ** (= ζῆθι)· ἐτέθησαν προστακτικαί μετὰ τὴν ἔννοιαν ἐναντιώσεως: ἔστω καὶ ἄν... **τύραννον σχῆμα** = βασιλικὸν ἀξίωμα. **τὸ χαίρειν** = ἡ χαρά, ἡ ἡδονή. **τάλλα**· δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν κτ.λ. **οικίᾳς καπνοῦ**· γεν. κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτε. **πρὸς τὴν ἡδονὴν** = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαρὰν. Βλέπομεν ὅτι ὁ ἄγγελος καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ (ἀπὸ τοῦ στίχ. 223 καὶ 338 καὶ ἐξῆς), ὁμιλεῖ διὰ γνωμολογιῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ὡσάν ὅπαδὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ ὁμιλῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, χάριν τοῦ ὁποίου ἦλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νύξιν καὶ αὐτοῦ ποιούμενος. **ἄχθος** = λύπη, συμφορά. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **τί δ' αὖ ἐστι τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων** (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), **δ' ἦκεις φέρων; θεθῶσι·** μονολεκτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην

ἀπεραντολογίαν του, ἔπως καὶ ὁ φύλαξ ἐν στίχ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγουμένως μακρολογίαν του εἶπεν ἀποτόμως: αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι. καὶ τίς φονεύει; ὁ χορὸς κάμνει ταύτην τὴν ἐρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν σχηματίζει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πρόκειται περὶ φόνου. ὁ κείμενος = ὁ φονευθεὶς. αἰμάσσομαι = χύνω τὸ αἷμά μου, φονεύομαι. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ = ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἰδικόν του χέρι. φόνου· γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). τοῦπος = τὸ μάντευμα. ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἤνυσας = πόσον λοιπὸν ἀληθὲς ἐξέφερες τὸ μάντευμά σου. ἐχόντων τῶνδε = τούτων οὕτως ἐχόντων (ἔπως τὰ ἐξέθηκα). πάρα = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. βουλευεῖν = νὰ γίνῃ σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἄλλου καθήκοντός σου (νὰ σπεύσῃς νὰ τὸ ἀναγγείλῃς καὶ εἰς τὴν Εὐρυδίκην). δάμαρ - τος = (ἐκ τοῦ δαμάω = δαμάζω =) σύζυγος. ὄμοῦ = πλησίον. ἦτοι κλύουσα παιδὸς = ἦ διότι ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου τῆς. τύχη = τυχαίως.

Πραγματικά. Κάδμου πάροιχοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἶπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνει μετὰ τινος μεγαλοπρεπειᾶς ἐπίσημον τρόπον τινὰ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν χορὸν, θέλων νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἣν φέρει πρὸς ἀνακοίνωσιν. **Ἀμφίονος**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. **τύχη γὰρ ὀρθοῖ**... ὁ ἄγγελος, ὡς βλέπομεν, ὁμιλεῖ ὡσάν πιστὸς ὁπαδὸς τῆς ἰδέας περὶ τοῦ ἀσάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. **Εὐρυδίκην**· αὕτη ἔρχεται ἐκ τῆς μέσης πόλης τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δὲ τοῦ: **Αἵμων ἄλωλεν** κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἐξῆλθεν ἐν στίχ. 1180.

β') 1183 - 1243

Λεξιλογικά. ἐπαισθάνομαί τινος = ἀκούω τι. **ἵνα ἰκοίμην προσήγορος εὐγμάτων** = ἵνα προσελθοῦσα ἀπευθύνω εὐχάς. **εὐγμάτων καὶ Παλλάδος**· γεν. ἀντικειμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. **ἀνασπαστοῦ**· (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι = ὥστε νὰ ἀνοιχθῇ. **χαλῶ** = χαλαρώνω, λύω. **ὑπτιος** (ἐκ τῆς ὑπὸ) = ὁ πρὸς τὰ

ὀπίσω κλίνων· ἀντίθετον εἶναι τὸ πρηγῆς. **δείσσασα** (ῥ. δέδοικα).
 πρὸς **δμωαῖσι** = εἰς τὰς χεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπευνίδων τῆς.
ἀποπλήσσομαι = λιποθυμῶ. **ὄστις ἦν...** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. οὐκ
 ἄπειρος σχ. λιτότητος. **παρῶν** = αὐτόπτης μάρτυς ὢν. **ἔρῶ** κού-
 δὲν **παρήσω**· θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐξεφράσθη ἢ αὐτῇ ἔννοια. **μαλ-
 θάσσω** = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. **ποδαγός** = ὀδηγός. **πόσις** =
 σύζυγος. **νηλεές** (νη - ἔλεος) = μὴ τυχὸν οἴκτου (καθόσον οὐδεὶς
 ἐτόλμα νὰ θάψῃ αὐτό). **αἰτῶ** = παρακαλῶ. **ἐνοδία θεός** = ἡ Ἐκάτη.
εὐμενεῖς (ἐπιρ. κατηγ.) = εὐμενῶς (ἐξευμενισθέντες). **ὀργὰς κατα-
 σχεθεῖν** = νὰ κατὰσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν ὀργὴν των (ἦν εἶχον, διότι
 ἔμενον ἄταφος ἔτι ὁ νεκρὸς τοῦ Πολυνεΐκου). **νεοσπὰς θαλλός** =
 νεωστὶ ἀποκοπεῖς θαλλός (κλάδος ἐλαίας). **ὁ δὴ** = ὅ,τι βεβαίως ἐκ
 τοῦ πτώματος (τοῦ Πολυνεΐκου). **συγκαταίθω** = κίω ὅλα ὁμοῦ τὰ
 τεμάχια. **ὀρθόκρανον** = ὑψηλόν. **οἰκειάς χθονός** (γενικὴ τῆς ὕλης)
 = ἐκ τῆς πατρώας, γενεθλίου γῆς. **νυμφεῖον** (κατ' εὐφημ.) = νεκρικὸν
 θάλαμον. **εἰσβαίνω** = πηγαίνω διὰ νὰ εἰσέλθω. **ὀρθίων κωκυμά-
 των** = ὄξυφώνων θρήνων. **ἀμφὶ ἀκτέριστον παστάδα** = εἰς τὸν ἑστερη-
 μένον τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν νυμφικὸν θάλαμον. **τῷ δέ**
 = περὶ τὰ ὄτα δὲ τούτου. **πέριβαίνει ἄσημα βοῆς** = πλήττει δυσ-
 διάγνωστος φωνή. **μᾶλλον ἄσσον** = ἔτι πλησιέστερον· τὸ μᾶλλον
 πλεονάζει. **ἦσι** = ἐκβάλλει. **δυσθρήνητον ἔπος** = λίαν θρηνώδη
 φωνήν. **σαίνω** = μαλακῶς πλήττω. **ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς** (πλεονασμ.
 διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν μεγάλην σπουδὴν). **ἄρμὸν χώματος** = ἀνοιγμα τάφου.
λιθосπαδῆ = γενόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. **στόμιον** = εἰσοδος.
 Ἡ πλοκὴ τῶν λέξ.: **ἀθρήσατε** (ἀθρέω - ῶ), **δύντες ἄρμὸν λιθο-
 σπαδῆ χώματος, πρὸς αὐτὸ στόμιον** = παρατηρήσατε, ἀφ' οὗ (χω-
 θῆτε) διεισδύσατε εἰς τὸ ἀνοιγμα τοῦ τάφου, τὸ σχηματισθὲν ἐξ ἀ-
 ποσπάσεως λίθου, (καὶ προχωρήσατε) ἀκριβῶς ἕως εἰς αὐτὸ τὸ στό-
 μιον. **εἰ τὸ Αἷμονος...** βραχυλογία ἀντί: εἰ αὐτὸς ἐστὶν ὁ φθόγγος
 (ἢ φωνή) τοῦ Αἷμονος, ὃν ἀκούω. **κλέπτομαι** = ἀπατῶμαι. **ἄθυ-
 μος** = ἦτο χωρὶς καρδ.ά, εἶχε χάσει τὸ ἠθικόν του. **ἐν λιοσθίῳ τυμ-
 βεύματι** = εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος τοῦ θολωτοῦ τάφου. **βρόχος μι-
 τώδης** = βρόχος (θηλειά) ἀπὸ μίτους (κλωστῆς, λωρία). **σινδῶν** =
 λινοῦν ὕφασμα. **καθημμένη** (καθάπτομαι) = κρεμασμένη. τὸν δέ
 (Αἷμονα) **προσκειμένον ἀμφὶ μέσση περιπετῆ** = νὰ ἔχη ἐναγκα-
 λισθῆ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. **εὐνῆς** = τῆς μνηστῆς. **ἀποιμῶζω** =

ὀργῶν μεγαλοφώνως. **φθοράν** = ἀπόλειαν. **τῆς κάτω** = ἡ ὁποία τώρα πλέον ἦτο κάτω εἰς τὸν Ἄδην. **στυγνὸν** = ἀπεισιώως. **δύστηνον λέχος** = τὸν δυστυχή (κακότυχον) γάμον. **ἐν τῷ** (τίνι) **ξυμφορᾶς** (γεν. δικαιρετ.) **διεφθάρης**; = εἰς ποῖον βαθμὸν τυφλώσεως ἔχασες τὸν νοῦν σου; **ὄσσοισι** = ὀφθαλμοῖς. **ἰκέσιος λίσσομαι** = θερμωπαρακαλῶ. **παπταίνω** = προσβλέπω. **διπλοῦς κνώδοντας** = τοὺς δύο ἐκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προέχοντας σιδηροῦς ὀδόντας. Ἐδῶ σημαίνει: τὸ ἀμίστομον ξίφος. **φυγαῖσιν** = πρὸς φυγὴν. **ἀμπλακίσκω** = ἀποτυγχάνω. **αὐτῷ χολωθείς** = ὀργισθεὶς καθ' ἑαυτοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἀνόσιον πράξιν κατὰ τοῦ πατρὸς του). **ὥσπερ εἶχε**· δηλ. ἄνευ ἄλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. **ἐπενταθεῖς** = ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ. **ἤρρισε** = ὄθησε, ἐνέπηξε. **μέσσον** (κατηγ. τοῦ) **ἔγχος** = μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ξίφους. **ὕγρον** = χαλαρόν, ἄτονον. **ἔτ' ἔμφρων** = ἔχων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις του. **φυσιώ** = φυσῶ, ἰσχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. **ὄξειαν** = ὀρμητικὴν. **φοινίου σταλάγματος** = φοινικίου αἵματος. **τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν** = τελέσας τὴν γαμήλιον τελετὴν. **δαίλαιος** = ὁ δυστυχῆς. **τὴν ἀβουλίαν** (κατὰ πρόληψιν).

Πραγματικάι. Παλλάδος θεᾶς· καὶ ἐδῶ Σοφοκλῆς, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν, ἵνα περιποιηθῆ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν ὁποίων παίζεται τὸ δράμα. **κλειῖθρα ἀνασπαστοῦ**· κλειῖθρα εἶναι οἱ δύο μοχλοὶ ἔσωθεν τῆς θύρας, εἰς ἐξ ἀριστερῶν καὶ εἰς ἐκ δεξιῶν, διὰ νὰ ἀνασπασθῆ δὲ (νὰ ἀνοιχθῆ) ἡ θύρα, ἔπρεπε νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοί. **οὐκ ἄπειρος** (τί ἐννοεῖ διὰ τούτου;). **ἐνοδία θεός**· ἡ Ἐκάτη διέτριβεν εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς τριόδους καὶ τοὺς τάφους, διὸ καὶ Ἐνοδία, Τριοδῆτις, Τυμβιδία κλπ. ἀπεκαλεῖτο. **οἰκείας χθονός**· ἴδιον χαρακτηριστικὸν παντὸς Ἑλλήνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων εἶναι νὰ ποθῆ νὰ ταφῆ ἐν τῇ γενεθλίῳ γῆ, καὶ μόνον οἱ ἔχθροὶ τῆς πατρίδος ἄταφοι ἐρίπτοντο μακρὰν τῶν ὁρίων αὐτῆς. Θαπτόμενος ἤδη ὁ Πολυνεΐκης ἐν τῇ πατρίδι γῆ παύει νὰ εἶναι πλέον φυγὰς καὶ ἐχθρὸς αὐτῆς. **λιθόστρωτον**· μετέ-, τρες καὶ ὄχι μετέπηγτας κ.λ.π., ὅπως θὰ ἦτο ἐστρωμένος ὁ νυμφικὸς θάλαμος. **ἴτ' ἄσσον** κλπ. ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, ὅτι γάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τοὺς θεράποντας νὰ πλησιάσουν εἰς τὸν τάφον. **ἄρμὸν χῶ-**

ματος κ.τ.λ.· οί τάφοι οὔτοι ἦσαν μὲν λιθόστρωτοι, ἀλλ' εἶχον καλυφθῆ διὰ χώματος καὶ ὁμοιάζον ἐξωθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἴσως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὔτοι ἐτάσσοντο τοιουτοτρόπως, ὥστε εἰς αὐτῶν ἀποσπώμενος ἀπετέλει τὸν ἀρμόν, ὃν ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς. Τοιούτους τάφους γνωρίζομεν τοὺς Μυκηναϊκοὺς θολωτοὺς τάφους. **σινδόνας**· σινδόνα ἐννοεῖ τὸ λινόυν ὕφασμα, τὸ ὁποῖον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὕφασμα δὲ τοῦτο ἐχρησιμοποιεῖ ἢ ὡς ζώνην ἢ ὡς κρήδεμνον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἢ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φθάνον ἐκατέρωθεν μέχρι τῶν ὠμων.

γ') 1244 - 1276

Λεξιλογικαί. τί (κατηγορ. τοῦ τοῦτο) = πῶς. **φρούδη** = ἀπῆλθε. **θαμβέω** = εἶμαι ἐκπεπληγμένος, εἶμαι ἐκθαμβος. **βόσκομαι ἐλπίσιν** τρέφομαι με ἐλπίδας. (Ἡ Εὐρυδίκη ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς νὰ εἴπῃ τι). **ἄχη** = λύπη, ἐδῶ συμφορὰν. **ὑπὸ στέγης ἔσω**· τὸ ἔσω πλεονάζει. **προθήσειν** = ἀλλ' ὅτι θὰ προβάλλῃ, θὰ ἀναθήσῃ. Ἡ σύνταξις: βόσκομαι δι' ἐλπίσιν κλύουσιν (αἰτιολ. μετ.) ἄχη τέκνου οὐκ ἀξιώσειν στένειν ἐς πόλιν ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς (= εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (= θρηνεῖν) οἰκεῖον πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω. **γνώμης** = συνέσεως. **γν. ἄπειρος** = ἐστερημένη συνέσεως, ἀνόητος. **ἀμαρτάνειν** = νὰ κάμνῃ ἄτοπόν τι (ὁ μὲν ἄγγελος ἐννοεῖ βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ παρεκτραπῆ θρηνοῦσα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἐννοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονενοημένον διάβημα αὐτῆς). **ἐμοὶ δ' οὖν** = εἰς ἐμὲ ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει. **εἰσόμεσθα** (ῥ. οἶδα). ἐτέθη ὀριστ. μελλ. ἀντὶ ὑποτακτ. εἰδῶμεν. **βαρὺ** = ἐπίφοβον, σοβαρόν. **κατάσχετον** = κρυφὴν τινα πρόθεσιν. **κρυφῆ** = με τὴν σιωπὴν τῆς **παραστείχω** = εἰσέρχομαι. **βάρος τῆς σιγῆς** (ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμ.) = ἡ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τι (ὁ ἄγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἐφήκει** = ἦλθεν, εἶναι παρών. **ἐπίσημον μῆμα** = φανερόν σημεῖον. **εἰ θέμις εἰπεῖν**· διὰ τούτων μετριάζει τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κρέοντος: «αὐτὸς ἀμαρτῶν».

σ τ ρ ο φ ῆ - **ἀ'. δυσφρόνων φρενῶν** (ὀξύμωρον) = ἄφρονος νοῦ. **στερεὰ** (ἀντὶ στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν) = ἰσχυρογνώμονος (νοῦ). **θανάτοεντα** = θανατηφόρα. **ἐμφυλίους** = συγγενεῖς. **ἀνοβλα ἐμῶν βουλευμάτων** = ἀνοβλα (= ἀτυχῆ) ἰδικά μου βουλευμάτα. **Ξὺν νέω μό-**

ρω = με θάνατον καινοπρεπή (διότι ηῦτοκτόνησε καὶ μάλιστα ἐξ αἰτίας τοῦ πατρὸς). ἀπελύθη ἐνν. τοῦ ζῆν . τὴν δίκην = τὸ δίκαιον. τότε ὅτε προσκήρυσσον τὸ κήρυγμα περὶ μὴ ταφῆς. ἄρα ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. μέγα βάρος = μεγάλην συμφορὰν. ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρᾳ = παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Ἦ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ. : θεὸς δ' ἄρα ἔχων με (κατέχων με ὅπως ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του) ἔπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρᾳ. ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις ὁδοῖς = με ἐνέβαλε δὲ εἰς ἄγρια βουλεύματα. λακπάτητον (λάξ - πατῶ). προληπτ. κατηγορ. = ἦν ἐλάττισε διὰ τῶν ποδῶν του. πόνοι δύσπονοι βροτῶν = βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματικά. οὐκ ἀξιῶσιν ἐς πόλιν στένειν· ἐθεωρεῖτο ἄτοπον τὸ νὰ θρηνοῦν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ, ἤτο δὲ συνήθεια νὰ μοιρολογοῦν αὐταὶ μετὰ τῶν θεραπεινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (προβλ. Ἰλιάδ. X 340, 515). καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ ἐφήκει... εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ἡ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολούθων του, φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμονα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχει τὰς χεῖρας ὁ Κρέων. ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς· οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡρωικῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβουλιῶν αὐτῶν συχνάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς.

δ') 1277 - 1305

Λεξιλογικά. ἔχων τε καὶ κεκτημένος· ἐνν. ἀντικ. κακά. φέρων = κρατῶν ἢ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἔοικας ἦκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μὲν... (ἐνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἐνν. τὴν Εὐρυδίκην) τάχα ὄψεσθαι (καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον ἦκειν, ἀντὶ τοῦ ὀψόμενος). ἦ ; = ἄρα γε ; παμμήτωρ = ἡ καθ' ὅλα (ἡ γεννήσασα τὸν Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολουθήσασα αὐτόν) μήτηρ. νεοτόμος = ὁ νεωστὶ πλήξας.

ἀντιστρ. α'. δυσκάθαρτος = δυσεξιλέωτος (μὴ ἀρκεσθεῖς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονα καὶ τὴν Εὐρυδίκην). κακάγγελτα ἄχη = λύπας διὰ τῶν ἀπαισιῶν εἰδήσεών σου. προπέμπω = ἐξαπολύω, προξενῶ. θροῶ = λέγω. ἐπεχειργάσω = ἀποτελεῖωσες (ἔδωκες τὸ τελειωτικὸν πλήγμα). σφάγιος = γενόμενος διὰ σφαγῆς. ἐπ' ὀλέθρῳ = εὐθύς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ μου· ἡ σύνταξις : τίνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις

ἀμφικεῖσθαί μοι ἐπ' ὀλέθρῳ (τοῦ υἱοῦ) ; οὐκ ἐν μυχοῖς ἔτι = δὲν εἶναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θύραι ἤνοιχθησαν). ἔ-
ναντα = ἀπέναντι. **πότμος** (πίπτω) = (κακῆ) τύχη. **δξύθηκτος** =
 ὀξέως ἠκονημένος (θήγω = ἀκονίζω), κοπτερός. **βωμία** = οὔσα εἰς
 τὸν βωμόν. **λύει** = πρᾶξε. **κελαινὰ** (κατηγορ. προληπτικὸν) =
 ὥστε γενέσθαι κελαινὰ = ἡ νύξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. **λάχος** (τὸ)
 = μοῖρα. **λοίσθιον** (ἐπιρ. διορ.) = τέλος δέ. **ἐφυμνῶ** = καταρῶμαι.

Πραγματικά. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν· οἱ θεράποντες φέρου-
 σιν ἐπὶ φερέτρου τὸ πτώμα τοῦ Αἴμονος, ὁ δὲ πατήρ διὰ τῆς χειρὸς
 του περιβάλλει αὐτό. **Ἄιδου λιμῆν**, ὁ λιμῆν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ
 οὕτω διότι ἐκ τῆς τρικυμιώδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμῆν γαλήνης πάν-
 τας. **ὄραν πάρεστιν**· ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκ-
 φέρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) ὁ νεκρὸς τῆς Εὐρυδί-
 κης. **κακὰς πράξεις ἐφυμνήσασα**· πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος,
 ἀναφέρων ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Κρέοντος τοὺς λόγους τῆς Εὐρυδίκης
 περὶ κακῶν πράξεων αὐτοῦ ;

ε') 1306 - 1353

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἦ β'. **ἀνέπταν** = ἀνέπτῃν (ἀναπέτομαι)
 = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεχθὲν
 ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς
 Εὐρυδίκης : « ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ ». **ἀνταίαν** (ἐνν. πλη-
 γῆν) = ἐμπρὸς εἰς τὸ στήθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲ ἔντονον
 προτροπήν) = ἐμπρός, ἄς μὲ κτυπήσῃ τις. **ἀμφίθηκτος** = ἀμπίστομος.
συγκέκραμαι = ἔχω συνδεθῆ ἀναποσπάστως. **δύα** = δύη = δυστυ-χία
 (προσωποπ.). **ἐπισκήπτομαι** = κατηγοροῦμαι. **τῶνδε μόνων κά-
 κείνων**· διὰ μὲν τῶν α' ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἴμονος, διὰ δὲ τῶν β'
 τὸν τοῦ Μεγαρέως. Ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων : (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. :
 ὀρθῶς θρηνεῖς λέγων ταῦτα) ἐπεσκήπτου γε πρὸς τῆς θανούσης, ὡς
 ἔχων αἰτίαν τῶνδε κακείνων μόνων. **ποιῶ δὲ τρόπῳ κάπελύσατο**
ἐν φοναῖς ; = καὶ μὲ ποῖον δὲ τρόπον φονεύσασα ἐκυτὴν ἀπέθανεν ;
ὅπως = μόλις. **δξύκώκυτον** = τὸ ὑπόϊον ἐθρήνησε μὲ ὀξεῖας φωνάς.
τάδε οὐ ποθ' ἀρμόσει ἐξ ἐμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν = ἡ
 αἰτία (ἢ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδῶ τῶν δεινῶν οὐδέποτε ὁλ' μεταβιβασθῆ

ἀπὸ ἐμὲ εἰς... **καίνω** = φονεύω. **φάμ'** = φαμί = φημί. **ἔτυμον** = τῆ ἀληθεία. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἴπη ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπη τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα** = συντομώματα. Ἡ σύνταξις εἶναι: **κράτιστα γὰρ τὰ ἐν ποσὶν κακὰ** (ἐνν. ἐστὶν) **ὄντα** (ὑποθ.) **βράχιστα** Ἡ σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου: **κράτιστον γὰρ ἐστὶ βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν** (πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν) **ὄντα κακὰ**. (Γίνονται δὲ συντομώματα τὰ κακὰ, ἂν ἀποχωρήσῃ ὁ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὕψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἕμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποχωρήσῃ).

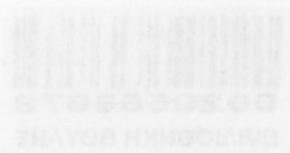
ἀ ν τ ι σ τ ρ. **β' τέρμιος ἡμέρα** = ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **ὑπατος** = ἔσχατος. Ἡ σύντ.: φανήτω ὁ ὑπατος ἐμῶν μόρων (μοιρῶν) ἄγων μοι κάλλιστα τερμίαν ἡμέραν. **τῶν προκειμένων τι** = ἐκ τούτων τι, ὅσα ἡ παροῦσα περίστασις ἀπαιτεῖ. (Ἐνν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν) **τῶνδε** δηλ. τοῦ θανάτου σου. **δοιοις** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι** = εὐχομαι ὅλα ὁμοῦ, συγκεφαλαιώσας εὐχομαι. **μάταιον** = τὸν μηδὲν ὄντα, τὸν ἄχρηστον. **ἴδω** = νὰ προσβλέψω. **πᾶ κλιθῶ** = ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἀφ' οὗ ἔχασα ἤδη πάντας). **λέχριος** = πλάγιος, πεπτωχῶς. **τῶν χεροῖν** ἐνν. τὴν γυναῖκα καὶ τὸν Αἴμονα. **τὰ δέ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ** = εἰς τὴν κεφαλὴν μου. **πότμος** = μοῖρα. **δυσκόμιστος** = ἐκεῖνος, ὃν δυσκόλως φέρεις τις, ὁ ἀνυπόφορος, ὁ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι** = εἰσορμῶ, ἐνσκήπτω. Ἄφ' οὗ ὁ Κρέων εἶπε τοὺς τελευταίους τοῦ λόγου, ἀπῆλθεν ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, ὁ δὲ χορὸς ἀκολούθως, καθ' ὃν χρόνον ἀπέρχεται λέγει τοὺς τελευταίους ἐξ στίχους, ἐν οἷς ἐνυπάρχει ἡ ἠθικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. **τὸ φρονεῖν** = ἡ φρόνησις, ἡ εὐβουλίαι, **πολλῶ πρῶτον** = πρώτιστον, κυριώτατον. **τὰ γ' εἰς θεοὺς** = τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεοὺς (καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὀριζομένους νόμους). **ἀσεπτῶ** = ἀσεβῶ. **μεγάλοι λόγοι** = μεγαλυχίαι, κομπορημοσύναι. **μεγάλας πληγὰς ἀποτείσαντες** = πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. **μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγὰς**. παρήχησις. **ὑπέραυχος** = υπερέφανος. **γήρα** (μεταφορικῶς) = μὲ τὸν χρόνον, ἀργά (μετὰ τὴν τιμωρίαν). **ἐδίδαξαν** (γυνωμικὸς ἀόριστος) = συνήθως διδάσκουν τοὺς ἄλλους.

Πραγματικά. μέλλοντα ταῦτα... ὁ χορὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐσχήμως κατακρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θανάτου, διὸ καὶ δικαιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπιζητεῖ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ταφή τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Κρέοντος. **τὸ φρονεῖν πρῶτον.** κ.τ.λ. ἡ εὐβουλία δηλ. κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα πολὺ πρῶτον, ἤτοι ἄριστον, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἶδομεν ὅτι τὸ μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη ἐστί.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Κείμενον	3 - 50
2. Έρμηνευτικά σημειώσεις	51-125

ΕΞΕΦΥΛΛΟΝ : ΡΕΝΑΣ Π. ΜΑΛΑΜΑ

0020566678

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Έκδοσις ΙΣΤ', 1969 (VII) - ΑΝΤ. 60.000 - ΣΥΜΒ. 1844/23-5-69 - 1915/13-6-69

Έκτύπ.: Χ. ΠΑΛΟΥΜΠΑ - Δ. ΧΕΛΜΗ - Βιβλιοδ.: ΟΚΤΩΡΑΤΟΣ - ΚΟΥΚΙΑΣ

